

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΘ'

ΤΕΥΧ. Α'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14-115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1992

ΑΡΙΘ 10

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΕΣ ΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΑΤΙΚΑΝΟΥ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Ο Γραμματέας του Κράτους του Βατικανού καρδινάλιος Angelo Sodano, στην όμιλία του ενώπιον των συμμετασχόντων στη πρόσφατη Σύνοδο των Επισκόπων της Ευρώπης, ή οποία συνεκλήθη στην Ρώμη από τον Πάπα, αναφέρθηκε, εκτός των άλλων, στο ζήτημα της επιδεινώσεως των σχέσεων μεταξύ Ορθοδόξων και Ρωμαιοκαθολικών. Το αίτημα της αντικειμενικότητας, που πρέπει να διέπη κάθε αξιόπιστο διάλογο, επιβάλλει να παρουσιάσουμε τα ουσιώδη σχετικά τμήματα της όμιλίας του χωρίς συνιμήσεις¹, για να γίνη γνωστή και η altera pars, δηλαδή το πώς βλέπουν οι Ρωμαιοκαθολικοί τα σύννεφα, που τους τελευταίους μήνες έχουν καλύψει τον ορίζοντα των σχέσεων Ορθοδοξίας και Ρωμαιοκαθολικισμού. Ο καρδινάλιος Angelo Sodano είπε, εκτός των άλλων, τα εξής:

«Το κριτήριο του να 'ποιῶμεν' την αλήθεια² και να 'ζοῦμε συμφῶνως πρὸς τὴν ἀλήθεια μέσα σὴν ἀγάπῃ' πρέπει να μᾶς καθοδηγῇ καὶ σὴν ἀντιμετώπισι

των νέων δυσχερειῶν, πὺ ἔχουν προκύψει στὶς σχέσεις τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν... Ἐγὼ ἀπὸ τὴν πλευρά μου, ὡς Γραμματέας τοῦ Κράτους τῆς Ἀγιότητός του (τοῦ Πάπα), αἰσθάνομαι ἐπίσης τὴν ἐπιθυμία νὰ διασαφίσω τὴν αἰτία τῆς λήψεως ἀπ' τὴν Ἀγία Ἐδρα ὧν προσφάτων μέτρων πρὸς χάριν τῶν (Ρωμαιο)Καθολικῶν Κοινοτήτων τῆς Ἀνατολικῆς Ευρώπης. Διότι δὲν θὰ ἤθελα νὰ κατανοῇται ἀπὸ μερικοὺς ἐσφαλμένως ἡ χειρονομία μῆς τέτοιας πνευματικῆς φροντίδος γιὰ τοὺς (ρωμαιο)καθολικοὺς πιστοὺς ἐκείνων τῶν περιχώων καὶ νὰ συνεχίζονται νὰ προβάλλονται ἀνακριβεῖς ἢ καὶ ἄδικοι ἰσχυρισμοί.

» Ἐχει λεχθῇ, ὅτι ὑπάρχουν δύο συναισθηματικὰ κίνητρα γιὰ τὶς ἐπικρίσεις ἐκ μέρους τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῶν χωρῶν ἐκείνων: 1) ἡ δημιουργία (ρωμαιοκαθολικῶν) ἐκκλησιαστικῶν δομῶν παραλλήλως πρὸς τὶς ὀρθόδοξες δομές, σὲ περιοχὲς ὅπου (οἱ νέες) αὐτὲς (ρωμαιοκαθολικὲς δομές) δὲν ὑπῆρχαν προηγουμένως· 2) ἡ ἀναγέννησις τῶν (Ρωμαιο)Καθολικῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ Τυπικοῦ. Σὲ ὅλους εἶναι γνωστόν, ὅτι ἕως τὸ 1917 ὡς ἴστατο σὴν Ρωσία μία «ἐκκλησιαστικὴ ἡδεμὴ», ἡ ὁποία περιελάμβανε ὅλην τὴν χώρα, δηλαδὴ ἡ

1. Ἡ παρουσίασις τῶν τμημάτων τῆς ὁμιλίας τοῦ καρδινάλιου Angelo Sodano γίνεται μὲ μετάφρασιν στὴν ἐλληνικὴ ἀπὸ τὸ κείμενο, πὺ ἔχει δημοσιευθῇ σὲ γερμανικὴ γλῶσσα: Peter Paul Maurer, In Europa mit einer Stimme sprechen-Die Sondersynode für Europa und die Ökumene, ἐν: Katholische Nachrichten Agentur (= KNA)-Ökumenische Information, Nr. 53/54, 24 Δεκ. 1991, σσ. 18-23.

2. Πρὸς. Ἰωάν. γ', 21.

Ἀρχιεπισκοπή Mohilev, πού ιδρύθηκε τὴν 15ῃ Ἀπριλίου 1783. Στὰ Ἀρχεῖα τῆς Γραμματείας τοῦ Κράτους (τοῦ Βατικανοῦ) βρίσκεται ἓνα ἀντίγραφο τοῦ *Directorium Divini Officii et Missarum pro Archidiecesi Mohiloviensi* τοῦ ἔτους 1923, τὸ ὁποῖο ἀντίγραφο φυλάχθηκε ἐπιμελῶς ἀπὸ ἓνα γέροντα ἱερέα καὶ παραδόθηκε στὸν Msgr. Colasuonno κατὰ τὸ πρῶτο ταξίδι του στὴν Ρωσία (ὡς ἐκπροσώπου τοῦ Βατικανοῦ). Ἀπὸ τὸ δημόσιο ἐκεῖνο ἔγγραφο συνάγεται, ὅτι ἡ Ἀρχιεπισκοπή Mohilev συνίστατο ἀπὸ 22 Διοικητικά Τμήματα μὲ 173 ἐνορίες, πολυάριθμα παρεκκλήσια, 500 ἱερεῖς καὶ περίπου 300.000 πιστῶν. Ἀπὸ τὰ 22 Διοικητικά Τμήματα (γερμ. *Dekanaten*) ἦταν 11 στὴ Λευκορωσία, 6 στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ρωσία, ἀνάμεσα στὰ ὁποῖα ἦταν καὶ τὸ τῆς Ἁγίας Πετρούπολεως (μὲ 13 ἐνοριακοὺς ναοὺς, 5 παρεκκλήσια καὶ 34.496 πιστοὺς μέσα στὴν πόλι, ὅπως ἐπίσης μὲ 15 ἐνοριακοὺς ναοὺς, 12 παρεκκλήσια καὶ 15.709 πιστοὺς ἐκτὸς τῆς πόλεως). Ἐπειτα ὑπῆρχε τὸ Διοικητικὸ Τμήμα («*Dekanat*») τῆς Μόσχας (μὲ 3 ἐνοριακοὺς ναοὺς, 1 παρεκκλήσιο, 20.100 πιστοὺς μέσα στὴν πόλι καὶ 10 ἐνοριακοὺς ναοὺς, 4 παρεκκλήσια καὶ 6.470 πιστοὺς ἐκτὸς τῆς Μόσχας). Πέντε Διοικητικά Τμήματα σχημάτιζαν ἔπειτα τὸ «Ἀποστολικὸ Βικαριάτο τῆς Σιβηρίας» μὲ 44 ἐνοριακοὺς ναοὺς, 33 παρεκκλήσια καὶ περισσοτέρους τῶν 100.000 πιστῶν. Ἐπίσης στὴ Σιβηρία τὴν 2α Φεβρουαρίου 1923 ιδρύθηκε ἡ ἐπισκοπή Wladiwostok. Τέλος ἄς θυμηθοῦμε ὅτι ὁ Πάπας Πίος XI τὸ ἔτος 1926, μέσα στὸν σταλινικὸ διωγμὸ, ἵδρυσε πέντε «Ἀποστολικὲς Διοικήσεις» («*Apostolische Administrationen*»), ἀνάμεσα στίς ὁποῖες ἦταν καὶ οἱ «Ἀποστολικὲς *Administrationen*» τῆς Μόσχας καὶ τοῦ Λένινγκραντ, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν καλύτερη πνευματικὴ συμπαράστασι στοὺς λατίνους Καθολικοὺς τῆς μεγάλης περιοχῆς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Mohilev.

»Τὰ 70 ἔτη τοῦ Κομμουνισμοῦ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων τρομερῶν καταστρεπτικῶν ἐπενεργειῶν, προκάλεσαν ἐπίσης μίαν με-

ταβολὴν τῆς «λατινικῆς» θρησκευτικῆς Τοπογραφίας τῆς Ἑνώσεως τῶν Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν, ἐξ αἰτίας τῶν σχετικῶν μετατοπίσεων τοῦ πληθυσμοῦ ἐκ μιᾶς περιοχῆς τῆς ἀπεράντου ἐκείνης χώρας εἰς ἄλλην περιοχὴν.

»Εὐθὺς ὡς κατέστη δυνατόν, ἐπεζήτησε ἡ Ἁγία Ἐδρα νὰ ἀποκτήσῃ ἐπαφὴν μὲ τίς καθολικὲς ἐκεῖνες κοινότητες. Ἰδιαιτέρως οἱ Πάπες Ἰωάννης 23ος καὶ Παῦλος 6ος προσπάθησαν, μόλις τοῦτο ἦταν τότε δυνατόν, νὰ ἔλθουν ἄρωγοὶ στίς (ρωμαιο)-καθολικὲς ἐκεῖνες κοινότητες, πού ἐστράφησαν πρὸς τὴν Ἁγίαν Ἐδραν, παρακαλώντας γιὰ βοήθεια.

»Μετὰ τὴν ἔγκρισι στὴν Σοβιετικὴ Ἑνωσι τοῦ «Νόμου περὶ ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως καὶ περὶ τῶν θρησκευτικῶν ὁργανώσεων» καὶ μετὰ τὴν ἑναρξὶ ἐπισήμων σχέσεων μεταξὺ τῆς Ἁγίας Ἐδρας καὶ τῆς Ἑνώσεως τῶν Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν, ἡ πρώτη φροντίδα τοῦ Παπικοῦ Ἐκπροσώπου, τοῦ Msgr. Francesco Colasuonno, ἦταν νὰ ἐπισκεφθῇ τίς περιοχές, ὅπου ὑπῆρχε παρουσία (ρωμαιο)καθολικῶν κοινοτήτων, γιὰ νὰ διαπιστώσῃ τὴν ἀριθμητικὴ τους δομὴ καὶ γιὰ νὰ πληροφορηθῇ περὶ τοῦ εἴδους καὶ τοῦ τρόπου τῆς παροχῆς στίς κοινότητες αὐτὲς καταλλήλου πνευματικῆς συμπαρστάσεως, ἡ ὁποία τώρα ἦταν ἐπὶ τέλους δυνατή.

»Γι' αὐτὸ ὁ Ἅγιος Πατὴρ, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ στίς κοινότητες αὐτὲς πνευματικὴ συμπαράστασι, ἵδρυσε τίς Ἀποστολικὲς Διοικήσεις (*Administrationen*) τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας, τῆς Σιβηρίας καὶ τοῦ Kasachstan καὶ ὁμοίως πολλοὺς Ἀποστολικοὺς Τοποτηρητὰς (Διοικητὰς, *Administratoren*) μὲ τὸν χαρακτήρα ἐπισκόπου³, πού ἔχουν τὴν ἔδρα τους στὰ κέντρα μὲ τὸν μέγιστο ἀριθμὸ (ρωμαιο)καθολικῶν: Μόσχα, Novosibirsk καὶ Karakanda. Ὅλοι γνωρίζουν, ὅτι ἡ Ἁγία Ἐδρα δὲν ἔχει ἱδρύσει ἐπισκοπὲς καὶ δὲν ὠνόμασε μονίμους ἐπισκόπους μὲ τελεσιδίκως καθορι-

3. Τὸ γερμανικὸ κείμενο, πού ἔχομε ὑπ' ὄψιν ὁμιλεῖ γιὰ «viele Apostolische Administratoren mit Bischofscharakter» (Peter Paul Maurer, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 19).

σμένες έδρες. Η Άγία Έδρα δημιούργησε μίαν προσωρινή (παροδική) δομή οργανώσεως κατά τὸ εἶδος τῆς δομῆς, ἡ ὁποία ἤδη τὸ ἔτος 1926 εἶχε δημιουργηθῇ ἀπὸ τὸν Πῖο τὸν 11ο, ἔστω καὶ ἐὰν ἐκείνη ἔνεκα τοῦ διωγμοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ποτὲ δὲν κατέστη δυνατόν νὰ τεθῇ εἰς λειτουργίαν. Ἐὰν μερικές φορές ἔδω κι ἐκεῖ κάποιος, ποὺ δὲν πρόσεχε τὴν ἀκριβῆ νομικὴ γλῶσσα (τοῦ κανονικοῦ δικαίου), μπόρεσε νὰ προκαλέσῃ σύγχυσι, μιλώντας γιὰ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Μόσχας, τὸν Ἐπίσκοπο τοῦ Novosibirsk καὶ τὸν τοῦ Karakanda, τέτοιοι ἀκατάλληλοι τρόποι ἐκφράσεως δὲν πρέπει νὰ ἀποδοθοῦν στὴν Ἀποστολικὴ Έδρα, ἡ ὁποία πάντοτε ἔχει μεριμνήσει, νὰ παρουσιάσῃ ὀρθῶς ἐκεῖνες τὶς ἐκφράσεις τόσο ἀπέναντι στὶς ἐκκλησιαστικὲς καὶ κρατικὲς ἀρχές, ὅσον καὶ ἀπέναντι στὴν δημοσία γνώμη».

Μετὰ τὴν ἐκτενῆ, ἀλλ' ἀρκετὰ ἀνεπιτυχῆ διπλωματικὴ αὐτὴ ἀπόπειρα εὐλογοφανοῦς ἀντικρούσεως τῶν δικαίων αἰτιάσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας περὶ τῆς ἐπεκτατικῆς δραστηριότητος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας στὴν πρῶην Σοβιετικὴ Ένωσι, ὁ Γραμματεὺς τοῦ Κράτους τοῦ Βατικανοῦ καρδινάλιος Angelo Sodano ἔστρεψε τὸν λόγον του στὸ ζήτημα τῆς ἀναζωπυρήσεως τῆς Οὐνίας στὴν Οὐκρανία καὶ στὴν Ρουμανία. Συγκεκριμένως εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Τὸ ζήτημα τῆς ἀναγεννήσεως τῆς (Ρωμαιο)Καθολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Βυζαντινοῦ Τυπικοῦ ἀπαιτεῖ ἰδιαίτερη προσοχή. Διότι δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῇ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ ἀπὸ τὶς κομμουνιστικὲς ἀρχές καταργήθηκε βιαίως τὸ 1946 στὴν Οὐκρανία καὶ τὸ 1948 στὴν Ρουμανία. Τὰ οἰκοδομήματα τῆς λατρείας δημιουργήθηκαν, γιὰ νὰ παραδοθοῦν στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἢ γιὰ νὰ διατεθοῦν εἰς ἄλλους σκοπούς. Ὁ ἐξῶ (στὴ Σύνοδο) παρευρισκόμενος καρδινάλιος Todea, Ἀρχιεπίσκοπος - Μητροπολίτης τοῦ Βυζαντινο - Ρουμανικοῦ Τυπικοῦ, εἶναι αὐτόπτης μάρτυς τῶν τραγικῶν ἐκείνων στιγμῶν, ποὺ τὶς συνέπειές τους δοκίμασε ὁ ἴδιος μὲ σωματικὰ παθήματα.

»Μὲ τὴν ἐπανάκτησι τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, μετὰ τὸν μακροχρόνιο χειμῶνα τοῦ διωγμοῦ, μπόρεσε ἡ (Ρωμαιο)Καθολικὴ Ἐκκλησία τοῦ Βυζαντινοῦ Τυπικοῦ νὰ ὁργανωθῇ ἐκ νέου· δυστυχῶς ἡ νέα αὐτὴ ὁργάνωσις, τόσο στὴν Οὐκρανία ὅσον καὶ στὴ Ρουμανία, συνοδεύθηκε ἀπὸ ἐντάσεις μὲ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

»Εἶναι πάρα πολὺ γνωστὸν, ὅτι ἡ Ἁγία Έδρα στοὺς πρώτους μῆνες τοῦ 1990 ἐνήργησε μὲ ἔμφασι, γιὰ νὰ προλάβῃ καὶ παρεμποδίσῃ τὶς δυσκολίες αὐτές. Ἐκ μέρους τῆς (Ρωμαιο)Καθολικῆς καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κατεβλήθη ἀξιοπρόσεκτη προσπάθεια, γιὰ νὰ διαλυθοῦν οἱ ἀντιθέσεις μὲ διάλογον. Ὑπάρχουν πολλὲς πολὺπλοκες αἰτίες, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἡ προβλεφθεῖσα ἐνέργεια δὲν ἔφερε τὰ ἐπιθυμητὰ ἀποτελέσματα. Πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῇ, ὅτι ἡ δύσπιστη συμπεριφορά, μὲ τὴν ὁποία ἀντιμετωπίσθηκε ἡ πραγματικότης μιᾶς ἐκκλησίας, ποὺ ἔθεωρεῖτο ὡς νεκρή, δὲν συνετέλεσε στὴ λύσι τῶν πρακτικῶν προβλημάτων, ποὺ προέκυψαν κατὰ τὴν διανομὴ τῶν τόπων τῆς λατρείας. Ἡ (Ρωμαιο)Καθολικὴ Ἐκκλησία τοῦ Βυζαντινοῦ Τυπικοῦ μὲ τὴν καταπίεσι ὑπέστη μεγάλην ἀδικία. Μία κοινὴ θέλησις πρὸς ἀποζημίωσι γιὰ τὴν ἀδικία ἐκείνη θὰ ἤμποροῦσε νὰ συντελέσῃ στὴν δημιουργία ἐνὸς ἄλλου κλίματος μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ὅ,τι ἰδιαίτερος ἀφορὰ στὴν Δυτικὴ Οὐκρανία, δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται, ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχε μόνον μικρὴ ὀρθόδοξη παρουσία, ὅταν ἡ σταλινικὴ κυβέρνησις διέλυσε τὴν Ἐκκλησία τοῦ Βυζαντινο-Οὐκρανικοῦ Τυπικοῦ, καὶ ὅτι τὰ ἀμφισβητούμενα ἐκκλησιαστικὰ κτήματα ἕως τὸ 1946 ἀνῆκαν ὅλα στὴν (Ρωμαιο)Καθολικὴ Ἐκκλησία. Ὁ σεβαστὸς καρδινάλιος Lubachivsky, οὐκρανὸς Ἀρχιεπίσκοπος στὸ Lemberg, ἔχει παρουσιάσει ἓνα πλήρη κατάλογο...

»Θὰ ἦταν βεβαίως πολὺ ἐποικοδομητικὸ γεγονός, ἐὰν Ὁρθόδοξοι καὶ Καθολικοί, ἀφοῦ μαζὶ ἔχουν ὑποστῇ παθήματα γιὰ τὴν πίστι, ἀπολαμβάνουν ἐπίσης μαζὶ τὴν ἐλευθερία, ποὺ ἀπέκτησαν ἐκ νέου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Αριθμ. Πρωτ. 2040

'Αθήνησι τῇ 2^α 'Ιουνίου 1992

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε 'Αρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμένης Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, Κύριε, Β α ρ θ ο λ ο μ α ῖ ε, τὴν 'Υμετέραν Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἡ ἐτήσιος μνήμη τοῦ ἐν ἀγίοις ἐνδόξου ἀποστόλου Βαρθολομαίου καὶ ἐν ταυτῷ ἡ ὀνομαστικὴ ἑορτὴ τῆς 'Υμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος, οὐκ ἦν δυνατόν ἵνα μὴ ὅλως ἰδιαίτεραν προσεξήση χαρὰν τῇ ἡμετέρᾳ Μετριότητι καὶ τῇ κατὰ τὴν Ἑλλάδα ἀδελφῇ τε καὶ θυγατρὶ Ἐκκλησίᾳ, ἀπονεμουσῶν σεβασμὸν καὶ τιμὴν καὶ ἀγάπην τῇ 'Υμετέρᾳ ὑψηλῇ Κορυφῇ, ἀφ' ἧς Κύριος ὁ Θεὸς κατέστησεν Αὐτὴν Προκαθήμενον καὶ πνευματικὸν παραστάτην τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Τὴν χαρὰν ἡμῶν ταύτην ἀσμένως ἔκδηλον ποιούμενοι τῇ 'Υμετέρᾳ σεβασμίᾳ Παναγιότητι

διὰ τῆς παρούσης ἀδελφικῆς ἡμῶν πρὸς Αὐτὴν ἐπιστολῆς, ἐγκαρδίως μὲν συγχαίρομεν Αὐτὴν ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ εὐκαιρία, ὁλοψύχως δ' εὐχόμεθα ὅπως τὸ ἀρξάμενον καὶ αἰσίως ἤδη χωροῦν ἔργον, τὸ ὑπὸ τῆς 'Υμετέρας Γερασμίας Παναγιότητος ἀναληφθὲν, τύχῃ τῆς πλήρους καὶ ὑπὸ πάντων ποθυμένης καὶ ἀναμενομένης ἐπιτέψεως αὐτοῦ.

Θερμῶς δ' ἐπὶ τούτοις δεόμενοι τοῦ Οὐρανίου τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορος βραβεύειν μὲν τῇ Ἐπιποθίτῃ Αὐτῆς Κορυφῇ ὑγείαν καὶ μακροήμερυσιν μετὰ παντοίων ἀγαθῶν, ἐνισχύειν δ' αὐτὴν ἐν τῷ Ἱερῷ Αὐτῆς καὶ εὐθυνοβριθεῖ ἔργῳ καὶ διδόναι Αὐτῇ τὴν χαρὰν τοῦ καθορᾶν τὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας αἰεὶ οὐριοδρομοῦν τε καὶ πρὸς τὸν λιμένα ἀσφαλῶς κατευθυνόμενον, τὸ δὲ ποίμνιον εὐσεβείᾳ καὶ ἀρεταῖς εὐθηνούμενον καὶ πάσῃ ἐν ἀγαθοῖς προκοπῇ καὶ ἐπιδόσει θάλλον καὶ ἐπὶ σωτηρίαν εὐπειθῶς καὶ εὐηνίως ποδηγετούμενον.

'Επὶ δὲ τούτοις, καὶ αὖθις τὴν 'Υμετέραν

Ἡ Ἁγία Ἐδρα ἐλπίζει σταθερῶς, ὅτι οἱ διευκρινίσεις, — ποὺ ἐδόθησαν ἐπίσης καὶ ἡν διὰ τὴν εὐαγγελίαν τῆς συνοδικῆς αὐτῆς συνάξεως —, μὴ μόνον ἀλλὰ συνελέσουν σὺν τῇ ἀποστολῇ καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ, ποὺ σχηματίσθηκαν σὺν σχέσεσι μετὰ τῆς (Ρωμαιο)Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ μερικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι τὸ τέλος ἡ ἀγάπη ὅλων μας πρὸς τὸ Χριστὸ καὶ ἡ θέλησις νὰ κηρύττωμε τὸ Εὐαγγέλιό Του, θὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ ὑπερνικήσωμε τὰς παροῦσας δυσκολίας.

Οἱ ἀνωτέρω λόγοι τοῦ καρδινάλιου Angelo Sodano εἶναι ῥόπον τινὰ ἡ συνισταμένη διὰ περικυμμένων σχετικῶν ἀνακοινώσεων καὶ δημοσιευμάτων τοῦ Βατικανοῦ καὶ τοῦ ἀπὸ τὸν κόσμον Ρωμαιοκαθολικισμοῦ, ἀνάμεσα σὲ ἅπαντα ἰδιαίτερη θέσι καὶ ἐχρὶ τοῦ Γράμματος, ποὺ τὴν 31^η Μαΐου 1991 ἔστειλεν ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος Β' πρὸς τοὺς ρωμαιοκαθολικοὺς

ἐπισκόπους τῆς Εὐρώπης⁴. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀνάμεσα σὲ πολλὰ ὀρθὰ, φιλειρηνικά καὶ συμφιλωτικά στοιχεῖα τῶν λόγων, ἀνακοινώσεων καὶ δημοσιευμάτων αὐτῶν ὑπάρχουν καὶ ὄχι ἀναικειμενικὲς ἐκτιμήσεις ἢ ἐρμηνεῖες τῶν γεγονότων, τὰ ὅποια ἔθεσαν σὲ κίνδυνον τὸν ἐλπιδοφόρο διάλογον μετὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ Ρωμαιοκαθολικισμῶν, καὶ ἐπειδὴ, ἐκτὸς τῶν λεγομένων, παρασιωπῶνται μερικὰ οὐσιώδη στοιχεῖα, γι' αὐτὸ καὶ ἐπιτραπῇ στὴ συνέχεια νὰ σχολιάσωμε μὲ κριτικὰ παρατηρήσεις τὶς ρωμαιοκαθολικὲς ἀπόψεις καὶ νὰ διατυπώσωμε μερικὰς δεοντολογικὰς σκέψεις.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ὁμότ. Καθηγητὴς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

4. Lettre du Saint-Père Jean-Paul II aux évêques du continent européen sur les relations entre Catholiques et Orthodoxes dans la nouvelle situation de l'Europe centrale et orientale, ἐν: Service d'information, ἐκδ. ἀπὸ τὸ Conseil Pontifical pour la promotion de l'Unité des Chrétiens, Cité du Vatican, N. 77, 1991 (II), σσ. 38-41.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 2051
Διεκ. 815

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2536

Ἀθήνησι τῇ 5ῃ Ἰουνίου 1992

Πρὸς

Τὸν εὐσεβῆ Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὸν Λαὸν

Τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συνεδριάσασα ἐκτάκτως τῇ 2ῃ τοῦ μηνὸς Ἰουνίου ἐνεστῶτος ἔτους, καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰς ὑπαρχούσας κρίσιμους ἐθνικὰς περιστάσεις, τὰς ὁποίας διέρχεται ἡ φιλότιμη ἡμῶν πατρίς Ἑλλάς καὶ εὐχομένη εἰς τὸν πανάγαθον Θεὸν τὴν ἀποτροπὴν κάθε κακοῦ καὶ τὴν εἰρηνικὴν πορείαν τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως νὰ ἀπευθύνῃ τὴν ἔκκλησίν τῆς ταύτην πρὸς σύμπαντα τὸν εὐσεβῆ ὀρθόδοξον ἑλληνικὸν λαὸν δι' ἐθνικὴν ἐγρήγορσιν καὶ δημοψυχίαν καὶ ἀγωνιστικότητα.

Ὡς γνωστὸν, ἡ Μακεδονία μας ὑπῆρξεν ἄλλοτε θῦμα βαρβαρικῶν εισβολῶν, σήμερον δὲ ζῇ ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῆς ἀπληστίας γειτόνων, οἱ ὅποιοι καπηλεύονται καὶ ἀπροκαλύπτως σφετερίζονται τὸ ὄνομα αὐτῆς καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἀμφισβητοῦν τὴν ἐλληνικότητα τῆς. Ἀλλὰ ἡ ἐλληνικότης τῆς Μακεδονίας εἶναι, ὡς γνωστὸν, ἀρρήκτως συνδεδεμένη μετὰ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τέσσαρες χιλιάδας ἔτη μέχρι σήμερον. Οἱ παραχαράκται οὗτοι γείτονες, οἱ διαστρεβλοῦντες τὴν Ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας παραποιοῦν τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν. Ὅμως, τὸ ἐλληνικὸν αἷμα εἰς δυσκόλους καιροὺς κατὰ τὴν πορείαν τῆς Ἱστορίας τῆς Μακεδονίας καὶ ὁ τίμιος ἰδρὼς τοῦ Ἑλλήνος κατὰ τὰς ἡμέρας εἰρήνης καὶ εὐτυχίας, ἐπότισαν ἐπὶ ὁλοκλήρους χιλιετίας τὴν ἐλληνικὴν μακεδονικὴν γῆν.

Ἐξ ἄλλου, τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος εἰς τὸν χώρον αὐτὸν τῆς Μακεδονίας ἐμεγαλουργήσῃ διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ ἡρμήνευσε μὲ τὴν λεπτότητα τοῦ πνεύματος του τὰς ὑψηλὰς διδασκαλίας τῶν φιλοσόφων του,

Θεοφροῦρητον Παναγιώτητα κατασπασζόμενοι φιλήματι ἀγίῳ ἐν Χριστῷ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν διατελοῦμεν

Ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

τὰς ὁποίας ἐκεῖθεν διέδωσε καὶ μετελαμπάδευσεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Εἰς τὸν χώρον αὐτὸν τῆς Μακεδονίας, καὶ συγκεκριμένως εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἐγεννήθησαν οἱ Ἅγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος, οἱ ἱεραπόστολοι καὶ φωτισταὶ τῶν Σλάβων.

Καὶ τώρα, ὡς μὴ ὄφειλε, ἀλλογενὲς κρατίδιον, τὸ ὁποῖον εἶναι δημιούργημα τοῦ ἀθεϊστικοῦ γειτονικοῦ Τίτσκου καθεστῶτος, ἐκμεταλλεῖται τὰς γενικωτέρας ἀνακατατάξεις εἰς τὸν εὐαίσθητον τοῦτον χώρον τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου, σφετερίζεται καὶ διεκδικεῖ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν τοῦ ἀνήκει, δηλαδὴ τὸ ἐλληνικὸν ὄνομα τῆς Μακεδονίας, καὶ τοιουτρόπως τραυματίζει τὴν ἐλληνικὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν ἱστορικὴν πραγματικότητα. «Πρὸς κέντρα, ὅμως, λακτίζουν». Καὶ τοῦτο διότι, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν μακροαίωνα καὶ ἔνδοξον Ἱστορίαν του, ὁ ἐλληνικὸς λαὸς γνωρίζει καὶ νὰ ἀγωνίζεται καὶ νὰ ὑπερασπίζεται σθεναρῶς καὶ ἀποτελεσματικῶς τὰ δίκαιά του καὶ τὴν τιμὴν τοῦ ἔθνους του. Ἀλλωστε ὁλόκληρος ἡ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος, ἡ παλαιά, ἡ τῶν μέσων χρόνων καὶ ἡ νεωτέρα, ἔχει ἐξυφανθῇ διὰ μέσου τῶν αἰώνων μὲ ἀρραγὴ καὶ μόνιμον στήμονα τὸ σθεναρὸν καὶ ἀποφασιστικὸν ΟΧΙ ἀπέναντι οἰασδήποτε καὶ ὁποθενδήποτε προερχομένης ἔξωθεν ἐπιβουλῆς καὶ ἀπειλῆς.

Ἡ φιλότιμη πατρίς ἡμῶν Ἑλλάς ἀποτελεῖ μεταξὺ τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐθνῶν τὴν μητέρα καὶ κοιτίδα τῶν ὑψίστων ἀξιών καὶ ἔταξεν ὡς ἀνωτάτην αὐτῆς ἀποστολὴν τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἀγῶνα. Δι' αὐτὸν δὲ ἀκριβῶς τὸν λόγον ὁ ἡρωϊσμός τῆς ἐλληνικῆς ψυχῆς ἀποτελεῖ τὸ ἀνέκαθεν καὶ ὑπὸ πάντων θαυμαζόμενον μεγαλεῖον τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἀπὸ αἰώνων εἶναι ἡ στοργικὴ συμπαράστατις τοῦ Γένους, μετ' αὐτοῦ συνεορτάζουσα τὰς ἡμέρας τῆς δόξης καὶ τῆς εἰρήνης, καὶ μετ' αὐτοῦ συμπορευομένη τὸν δύσκολον δρόμον τῶν ἀκανθῶν καὶ τῶν διωγμῶν καὶ τῶν ἀγώνων, καὶ πρὸς τούτοις, ἐν ἀδιαιρέτῳ μετὰ τοῦ Γένους ἐνότητι, τυγχάνουσα φορεὺς τῆς κιβωτοῦ τῆς ἐλληνικῆς ἀρετῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, προσβλέπει σήμερον εἰς τὰς ἀνησυχητικὰς περιστάσεις καί, ἐν στοργῇ καὶ ἀ-

Η ΑΛΩΣΙΣ, ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΟΝ

«Μνήμην τῆς 'Αλώσεως» ἐπιτελοῦμεν' ὄχι βεβαίως ἐορτήν. Διότι εἶναι θλιβερά ἡ ἀνάμνησις τῆς «ἀποφράδος» ἡμέρας, τῆς 29ης Μαΐου 1453. «Ἡ Πόλις ἔαλω!» ἔπαιον ἡ βασιλεὺς τῶν πόλεων εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν τοῦ Γένους τοῦ Ἑλληνικοῦ. Καὶ παραμένει ἔκτοτε εἰς αἰχμαλωσίαν. Δὲν ἔπαυσεν ὅμως νὰ εἶναι ἡ Κιβωτὸς τῆς Ὁρθοδοξίας, μὲ ἐγκλείστους τοὺς φύλακας αὐτῆς, ὅπισθεν τῆς «κλειστῆς πύλης» τοῦ Οἰκου-
μενικοῦ Πατριαρχείου.

Πρὸς τὴν Πόλιν αὐτὴν στρέφονται νοσταλγικὰ —μάλιστα αὐτὴν τὴν ἡμέραν— αἱ καρδίαι τῶν πανελ-
λήνων. Εὐλόγως καὶ προεπὸντως.

Διότι ὑπῆρξε μεγίστη ἡ σημασία τῆς ΚΠόλεως διὰ τὸν Ἑλληνισμόν. Καὶ διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν.

Διότι εἶναι δόξα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ καὶ διότι «ἄλωσις» ἄλλοθεν ἀπειλεῖται σήμερον ὑπὸ ἄλλων ἐπιδρομέων. Εἰς τὰ ὅρια τῆς κλεψύδρας τοῦ λόγου θὰ ἐπισημάνωμεν Γεγονότα καὶ Πρόσωπα.

I

«Διὰ Σιών οὐ σιωπήσομαι, καὶ διὰ Ἱερουσαλὴμ οὐκ ἀνήσω», ἔλεγεν ὁ Προφήτης Ἡσαΐας, μὲ ἱερὰν ἔξαρσιν. Δὲν θὰ παύσω νὰ ἐξυμνῶ τὴν ἁγίαν πόλιν.

γάπη πολλῇ, ποιεῖται τὴν ἔκκλησίν της ταύτην πρὸς τὸν εὐσεβῆ ὀρθόδοξον ἑλληνικὸν λαὸν περὶ ἐθνικῆς συμπνοίας καὶ ἀντιστάσεως ἀπέναντι πάσης ὀργανωμένης καὶ προμελετημένης ἀνιέρου ἀποπείρας ἀποξενώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴν πραγματικὴν του κληρονομίαν.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ παραμείνῃ ἀδιάφορος ὅταν πρόκειται περὶ ἐπιβουλῆς κατὰ τῶν προαιωνίων ἰδανικῶν τοῦ ἔθνους ἡμῶν, παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ὁποίου εὐρέθη πάντοτε πρόμαχος ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία, ὡς μαρτυρεῖται καὶ ἐπιβεβαιῶνται τοῦτο ὑπὸ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Γνωρίζει τὸ καθήκον καὶ τὸ ἱερὸν καὶ ἱστορικὸν χρέος αὐτῆς καὶ θὰ τὸ πράξῃ, ὅπως ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον εὐσυνειδήτως καὶ ἐπιμελῶς τὸ ἐπραξε.

Κατὰ ταῦτα καὶ κατὰ καθήκον, ἐφιστῶμεν ἐν ἀγάπῃ τὴν προσοχὴν τοῦ εὐσεβοῦς Ὁρθοδόξου Χριστιανικοῦ πληρώματος, ὅπως παραμένῃ πιστὸν καὶ ἀρετή-

Καὶ δὲν θὰ παραλείψω νὰ ἀναφέρωμαι εἰς τὰ ἱερὰ προνόμια καὶ τὰ ἀπαράγραπτα δίκαιά της, ἐτόνιζεν ἐν ὄψει τῆς σημασίας τῆς Ἱερουσαλὴμ διὰ τὸν περὶ οὐσίον λαὸν τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἡμεῖς οἱ νεοἑλληνες ἔχομεν χρέος ἱερὸν νὰ ἀναψυροῦμεν τὴν μνήμην τῆς βυζαντινῆς Πόλεως· καὶ νὰ κατανοοῦμεν εἰς βάθος τὴν προσφορὰν της — ἐθνικὴν καὶ θρησκευτικὴν.

Καὶ εἶναι ἀλληλένδετοι αἱ δύο ὀψεις τῆς ΚΠόλεως, ὡς ἐθνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ Κέντρου τοῦ ἑλληνο-
ρθόδοξου λαοῦ.

Παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον· παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Βοσπόρου ἦλθεν ἀπὸ τὰ Μέγαρά ὁ Βύζας καὶ ἵδρυσε τὴν πόλιν αὐτὴν ποὺ ἀπὸ τὸ ὄνομά του ὠνομάσθη Βυζάντιον. Δὲν ἦτο βεβαίως δυνατόν νὰ προῖδῃ τὴν ἐξέλιξίν της, τὸ μεγαλεῖόν της καὶ τὴν δόξαν της.

Ἀλλὰ τὴν πορείαν τῆς Ἱστορίας τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐθνῶν κατευθύνει ὁ Θεός. Καὶ εἰς τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν ὁ Θεὸς «ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ» ἐνέταξε τὴν Πόλιν αὐτὴν εἰς τὴν οἰκονομίαν τῆς Χάριτος Αὐτοῦ. Καὶ τὴν προώρρισε νὰ διαδραματίσῃ σπουδαῖον πρόσωπον διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν.

Ἡ Ἑλλάς, μετὰ τὴν κλασικὴν περίοδον τῆς ἀκμῆς καὶ τῆς δόξης της, εὐρέθη εἰς παρακμὴν, καὶ

κτὼς προσηλωμένον εἰς τὸ πνεῦμα τῆς μεγάλης καὶ ἐνδόξου Ἱστορίας ἡμῶν καὶ εἰς τὴν ἀκράδαντον πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν τῶν Πατέρων ἡμῶν καὶ εἰς ἐνάρξετον καὶ ἁγίαν ζωὴν τὴν ὁποίαν διδάσκει καὶ κηρύσσει ἡ ἁγία Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία, καθ' ὅσον ἐκ τῆς ἁγίας ταύτης ζωῆς πηγάζει καὶ ἀντλεῖται ἡ δύναμις καὶ ἡ νίκη κατὰ τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων καὶ ἡ φωτεινὴ πορεία τῆς ζωῆς, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ δόξα ἐνὸς ἐκάστου ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρου τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἡμῶν.

Ἡ δὲ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΛΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀκριβὲς Ἀντίγραφον

Ὁ Ἀρχιεραρχαματεὺς

Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Καρπαθάκης

κατέστη υπόδουλος εις τοὺς Ρωμαίους. Καὶ ἐπεβλήθη μὲν εις τοὺς κατακτητὰς μὲ τὴν πνευματικὴν τῆς ὑπεροχὴν καὶ τὸν ἀνώτερον πολιτισμὸν τῆς· ἀλλ' εἰς τὴν ἐπιβίωσιν τῆς καὶ τὴν ἀναζωογόνησιν αὐτῆς, καὶ τὴν ἀποκατάστασιν, μᾶλλον δὲ καὶ ὑπέρβασιν τῆς ἀρχαίας δόξης τῆς συνέβαλε τὰ μέγιστα ἡ εἰσοδος τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς αὐτήν. Ἡ Ἑλλάς τὸν ἐνεκολπώθη καὶ τὸν ὑπηρέτησε μὲ ὅλας τῆς τὰς πνευματικὰς δυνάμεις. Καὶ ἐμεγαλουργήσεν ἐκ νέου. Ἀνεγεννήθη ὅπως ὁ φοῖνιξ ἐκ τῆς τέφρας του. Ἀνέτειλεν ἐξ αὐτῆς τὸ Βυζάντιον. Ἡ λαμπρὰ χιλιετής Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία. Ἄλλη δόξα αὐτῇ τῆς Ἑλλάδος. Μὲ κέντρον καὶ ἄξονα τὴν ΚΠόλιν. Ὅταν δὲ καὶ ἡ περίοδος αὐτῇ ἐκλείψει, μὲ τὸ θλιβερὸν γεγονὸς τῆς Ἀλώσεως, καὶ δουλεία μακρὰ τὴν διεδέχθη, νέα εὐλογία Θεοῦ, νέα ἀναζωπύρωσις ἐπεφυλάχθη εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν.

Ἐνῶ ὅλα «τάσκιαζ' ἡ φοβέρα καὶ τὰ πλάκων' ἡ σκλαβιά», ἡ ἔθναρχοῦσα Ἐκκλησία ἐσκέπαζεν ὑπὸ τὰς πτυχὰς τοῦ ράσου τῶν λειτουργῶν τῆς καὶ ὑπὸ τοὺς θόλους καὶ τοὺς νάρθηκας τῶν ναῶν τῆς τὸ δοῦλον Γένος, «ὡς ἡ ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας», κατὰ τὴν παραβολικὴν καὶ παραστατικὴν ἔκφρασιν τοῦ Χριστοῦ. Ἀπὸ τὴν ΚΠολιν κυρίως ἐξεπορεύετο πρὸς τὸν υπόδουλον Γένος σπουδαία ἡθικὴ ἐνίσχυσις, μὲ τὴν τόνωσιν τῆς πίστεως καὶ τῆς εἰς Θεὸν ἐλπίδος. Καὶ ἡ παιδεία τοῦ ἔθνους ἐκαλλιεργήθη, καὶ ἡ ἀνασύνταξις τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων ἐμεθοδεύθη, καὶ τὰ μεγάλα θερμοургὰ ζώπυρα τοῦ πιστοῦ λαοῦ συστηματικῶς ἀνεθερμαίνοντο. Καὶ ὅλας τὰς προϋποθέσεις τῆς ἐθνεγεσίας ἐδημιούργησεν ἡ Ἐθναρχία, καὶ αὐτοὺς τοὺς συντελεστὰς αὐτῆς, τὸ ἔμπυρρον δυναμικὸν τοῦ Ἀγῶνος ἐστρατολόγησε ὡς ἔθναρχικὴ κεφαλὴ ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία τῆς ΚΠόλεως. Καὶ ὁ καρπὸς τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας ὠρίμασε καὶ ἐδωροφορήθη εἰς τὸ Γένος.

*

Δὲν ἦτο ἡ πρώτη φορὰ πὺν ἐθνηριμάχησε καὶ ἐξῆλθε νικῶσα ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία μετὰ τοῦ ἔθνους καὶ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἀγωνισθεῖσα. Καὶ διὰ τὴν ΚΠολιν ἡ Ἀλωση ὑπὸ τῶν Τούρκων τῷ 1453 δὲν ἦτο ἡ πρώτη. Εἶχε προηγηθῇ, ὡς γνωστόν, ἡ Ἀλωση αὐτῆς ὑπὸ τῶν Φράγκων τῷ 1204, κατὰ τὴν Δ' Σταυροφορίαν. Τότε ὁ ἐχθρὸς ἐπῆρχετο ἐκ τῆς Δύσεως, ἐνῶ τὴν 6' φορὰν ἐξ Ἀνατολῶν. Προηγήθησαν οἱ Φράγκοι καὶ ἠκολούθησαν οἱ Τοῦρκοι. Μῆλον τῆς ἔριδος καὶ διὰ τοὺς μὲν καὶ διὰ τοὺς δὲ ἡ ΚΠολις. Καὶ οἱ μὲν Τοῦρκοι ἦσαν ἐπὶ τέλους ἀλλόφυλοι, ἀλλόπιστοι καὶ ἀλλόθρησκοι. Ἀλλὰ οἱ Φράγκοι ἦσαν χρι-

στιανοί, παπικοὶ ἔστω. Καὶ ἔφερον σταυρὸν ἐπὶ τῆς ράχews, ἐξ οὗ καὶ ὠνομάσθησαν «σταυροφόροι». Ὑποτίθεται ὅτι ἐπολεμοῦσαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ χριστιανισμοῦ. Διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἁγίων Τόπων ἀρχικῶς, πὺν εἶχαν καταληφθῇ ὑπὸ τῶν μουσουλμάνων· καὶ προϊόντος τοῦ χρόνου ἐπεξέτειναν τὸν πόλεμον κατὰ πάντων τῶν «ἀπίστων». Τὸ φοβερὸν εἶναι ὅτι δὲν ἐδίστασαν νὰ περιλάβουν, οὕτως εἰπεῖν μετὰ τῶν ἀπίστων, καὶ τοὺς Ὁρθοδόξους, τῆς ΚΠόλεως καὶ τῶν περὶ αὐτὴν χωρῶν, διότι δὲν ἐδέχοντο νὰ ἐπεκταθῇ καὶ ἐπ' αὐτῶν ἡ διοικητικὴ ἐξουσία τοῦ πάπα!

Ἡ ἀντιπαράθεσις αὐτῇ Ρώμης καὶ ΚΠόλεως εἶναι πολὺ παλαιά. Οἱ Ἕλληνες, ὅταν ἐδέχθησαν τὸν χριστιανισμόν, ὠργανώθησαν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας. Καὶ ἀνδρωθέντες καὶ ἀπελευθερωθέντες ἐκ τῆς ρωμαϊκῆς ὑποδουλώσεως, ἐκινήθησαν μὲ ὅπλον τὴν πίστιν, καὶ μὲ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, καὶ ἔδωσαν μίαν νέαν διάστασιν εἰς τὸν Ἑλληνισμόν. Καὶ ἐπίσης νέαν διάστασιν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν τῶν διοργανώσεων. Διάστασιν οἰκουμενικότητος, ἡ ὁποία, εἰς τὰ ὅμματα τῶν παπῶν τῆς Ρώμης, ἐφαίνετο ὡς ἀντιπαλότης καὶ πάντως αὐτοτέλεια ἀπὸ τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας. Αὐτὸ κατεφάνη σαφέστερον ὅταν ὁ Πατριάρχης ΚΠόλεως Ἰωάννης ὁ Νηστευτῆς προσέλαβε τὸν τίτλον «Οἰκουμενικός», ὅποτε ὁ πάπας Γρηγόριος ὁ Α' ὁ Διάλογος ἀντέδρασε καὶ ὠνόμασε τὸν ἑαυτὸν του —εἰς ἀντιπερισπασμόν— «δοῦλον τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ» (*servum servorum dei*)!

Οἱ Ἕλληνες ἀρχικῶς ἐδέχθησαν τὴν προσωνομίαν «Ρωμαῖοι» (ἐξ οὗ τὸ νεώτερον «Ρωμηοὶ» καὶ «Ρωμιοσύνη», καὶ τὸ τουρκικὸν ὄνομα τοῦ Πατριαρχείου ΚΠόλεως Rum Patrikhanè). Καὶ ἐκράτησαν τὸ ὄνομα αὐτό, πρὸς δήλωσιν τῆς συνεχείας καὶ διαδοχῆς τῆς ρωμαϊκῆς κυριαρχίας ὑπὸ τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, μὲ νέον κέντρον τὴν ΚΠολιν ὡς Νέαν Ρώμην, καὶ μὲ τὰς ὀνομασίας «Οἰκουμένη» καὶ «Οἰκουμενικός» διὰ τὴν Ἐκκλησίαν (ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν) καὶ τὸν Πατριάρχην ΚΠόλεως. Ἡ συνειδησις αὐτῇ τῶν Ἑλλήνων διετερήθη καὶ ἐξυπονοεῖται εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ «Οἰκουμενικοῦ» Πατριάρχου ΚΠόλεως. Τελικῶς βέβαια ἐπεκράτησαν τὰ ὀνόματα Ἕλλην καὶ Ἑλλάς. Καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ χρησιμοποιούμεν τοὺς ὄρους Ρωμῆς καὶ Ρωμιοσύνη —ὅπως ἐπιμένουν μερικοὶ— ἐφ' ὅσον μάλιστα αὐτοὶ ἐτονίζοντο κυρίως εἰς περιόδους παρακμῆς ὡς τίτλοι τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς Ἑλλάδος. Ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχη, νὰ καλλιεργῆται καὶ νὰ ἐδραιώνεται ἡ πεποίθησις καὶ τὸ φρόνημα ὅτι ὁ

νέος ἑλληνισμός ἐκπηγάξει ἀμέσως μὲν ἐκ τοῦ Βυζαντίου (ὡς τῆς ΚΠόλεως καὶ Νέας Ρώμης γόνος), ἀπόγονος δὲ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

Εἶναι ἀληθές ὅτι μέχρι τοῦ Θ' αἰῶνος ἡ αἶγλη καὶ ἡ ἰσχὺς τοῦ Βυζαντίου ἐξετείνετο καὶ εἰς τὴν Δύσιν. Καὶ ἡ κυριαρχία τοῦ αὐτοκράτορος τῆς ΚΠόλεως ἀνεγνωρίζετο καὶ εἰς τὴν Ρώμην καὶ τὴν Δυτικὴν ἐπικράτειαν. Ἀλλὰ μετὰ τὴν στέψιν τοῦ βασιλέως τῶν Φράγκων Καρόλου τοῦ Μεγάλου ὡς αὐτοκράτορος ἀπὸ τὸν πάπαν Λέοντα Γ' (τὰ Χριστούγεννα τοῦ ἔτους 800) αἱ σχέσεις μεταξὺ ΚΠόλεως καὶ Ρώμης, ἐκκλησιαστικὲς καὶ πολιτικὲς, χαλαρώνονται. Ὁ ἱστορικὸς Ζαμπέλιος τονίζει ὀρθῶς: «Ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα» ἔχομεν οὖν ἀπὸ τοῦδε δύο αὐτοκράτορας ρωμαίων πολιτῶν, τοὺς τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης καὶ τοὺς τῆς Νέας. Μεταίχμιος δὲ τῶν δύο τούτων θρόνων θέλει καθήσει ὁ Ρώμης ἀρχιερεὺς, ὅστις εἰς τὸ ἐξῆς ἀποκαθίσταται ἡγεμὼν πνευματικὸς ἅμα καὶ κοσμικός. Ἐντεῦθεν γὰρ ἀκριβῶς ἄρχεται ὁ Παπισμός, ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ σχίσμα τῶν Ἐκκλησιῶν μεταβαίνει εἰς ἑτέραν φάσιν. Ἡ Ρώμη καὶ ἡ ΚΠολις ἡμέραν παρ' ἡμέραν χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων» (παρὰ Μεθοδίου Φούγια, τ. Ἀρχιεπ. Θυατείρων· Ἑλληνες καὶ Λατίνοι· Ἀθήναι 1990, σελ. 192).

Δυστυχῶς αἱ ἀρχαὶ αὐταὶ ὠδίνων ἐξακολουθοῦν καὶ ἔχουν συνέχειαν μέχρι σήμερον. Καὶ δὲν φαίνονται νὰ ἔχουν τέλος. Διότι ἡ Ρώμη διατηρεῖ τὰ ἐπεκτατικὰ της σχέδια. Οἱ πάπαι μεθοδεύουν καὶ νέαν ἄλωσιν. Χρησιμοποιοῦν ὡς δούρειον ἵππον τοὺς οὐνίτας. Τалаπωροῦν τὰς Ὁρθοδόξους Ἀνατολικὰς Χώρας καὶ Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας. Καὶ ἐνῶ ὁμιλοῦν περὶ ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ συμμετέχουν εἰς διαλόγους δῆθεν ἀγάπης, εἰς τὴν πράξιν μετέρχονται προσηλυτισμὸν ἀπροκάλυπτον καὶ βιαίως καταλήψεις καὶ προσαρτήσεις ὀρθοδόξων ἐκ παραδόσεως περιοχῶν. Ἰδιοποιοῦνται τὰς ἐκκλησίας μας. Καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ ὀνομάζουν ἱεραποστολήν! —ὡς ἐὰν οἱ Ὁρθόδοξοι ἔχωμεν ἀνάγκην νὰ μᾶς φωτίσουν οἱ ἀδίστακτοι εἰς αἵρετικὰς ἀποκλίσεις παπικοί! «Ἐὰν μὴ Κύριος φυλάξῃ Πόλιν» —ἐκάστην πόλιν καὶ χώραν τῶν Ὁρθοδόξων— πάλιν ἡ ἄλωσις εἶναι ἐπὶ θύραις. Πρόσχωμεν. Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν ὑπὲρ εὐσταθείας τῶν ἁγίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Διότι ὁ παπισμὸς «οὐκ ἠβουλήθη συνιέναι». Δὲν ἀλλάσσει, δυστυχῶς, τακτικὴν.

*

Ρουμάνος βυζαντινολόγος —ὄχι καὶ τόσο φιλέλλην— ἔγραψεν ἐν τούτοις εἰς τὸν πρόλογον τοῦ βι-

βλίου του Byzance après Byzance (Τὸ Βυζάντιον μετὰ [τὴν πτῶσιν] τοῦ Βυζαντίου): «Σ' αὐτὴν ὁμῶς τὴν Πόλιν —τὴν ΚΠολιν— ὑπάρχει μία συνοικία ὅπου διατηρεῖται μία ἀπὸ τὶς πρὶ ἰσχυρὲς ἐξουσίες στίς ὁποῖες ὑποτάχθηκε ποτὲ τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα στὸ διάβα τῶν τόσων διαδοχικῶν πολιτισμῶν: Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας...» (Νικολ. Ἰόργα· Τὸ Βυζάντιο μετὰ τὸ Βυζάντιο. Ἀθήνα 1985, σελ. 15-16).

Εἶναι ἡ πρωτόθρονος Ἐκκλησία τῆς Ὁρθοδοξίας. Τὴν ἱδρυσεν ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας ὁ Πρωτόκλητος. Ἀπὸ ἐκεῖ, διὰ μέσου τῆς Θράκης, τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Δυτ. Ἑλλάδος, ἦλθεν εἰς τὰς Πάτρας καὶ τὴν Ἀχαΐαν. Ἰδρυσεν καὶ τὴν Τοπικὴν Ἐκκλησίαν τῶν Πατρῶν. Καὶ ἐπότισε μὲ τὸ αἷμά Του τὸν σπόρον τοῦ Εὐαγγελικοῦ Του κηρύγματος.

Ἡ πρεσβυγενὴς ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς ΚΠόλεως ἐπέζησε τῆς Ἀλώσεως. Καὶ ἐπιζῇ μέχρι σήμερον. Καὶ θὰ ἐπιβίωσῃ εἰς αἰῶνας· «καὶ πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς».

Ἡ λυχνία της δὲν ἐσθέσθη. Καὶ σὺν Θεῷ δὲν θὰ σβεσθῇ. Πιστεύομεν ὅτι καὶ δὲν θὰ μετακινήθῃ.

Ἡ σημασία της διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν εἶναι μεγάλη. Καὶ οἰκουμενικὴ πάλιν. Εἰς μίαν νέαν διάστασιν τῆς Οἰκουμενικότητος, μὲ τὰ μέτρα τῆς συγχρόνου ἐποχῆς. Καὶ μὲ τὴν ἐξάπλωσιν καὶ τὴν διασποράν τῶν ὀρθοδόξων «εἰς πᾶσαν τὴν γῆν... καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης».

Εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Καὶ τῶν Μεγάλων Πατέρων. Ἦδη ἀπὸ τῶν πρώτων μ.Χ. αἰώνων, ἔδωκε μαρτυρίαν εἰς τὴν Ρώμην, πρὸς τὸν πάπαν Ἀνίκητον, ὁ ἱερομάρτυς ἐπίσκοπος Σμύρνης Πολύκαρπος, ὅτι εἰς τὸν χῶρον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Βυζαντίου «μεγάλα στοιχεῖα κεκοίμηται» μεγάλα ἀναστήματα τῆς Ἐκκλησίας ἀναπαύονται εἰς τὴν Ἀτολήν. Καὶ μὲ τοὺς μεγάλους ἀγῶνάς των ἀνεχαίτισαν αἵρετικούς καὶ ἐπιβούλους. Καί, ὅταν ἐχρειάσθηκε, ἐταπείνωσαν καὶ τὴν παπικὴν ὁφρὺν. Καὶ δὲν ἐδίστασαν νὰ ἐπιλέξουν καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ ὀδυνηρὸν σχίσμα ἀντὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Ὁρθοδόξου καὶ ἀκαινοτομήτου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸν Πάπαν.

*

Ἀλλὰ θὰ συμπληρώσωμεν τὴν ὁμιλίαν ἀναφερόμενοι εἰς συναφῆ γεγονότα σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν Ἀλῶσιν τῆς ΚΠόλεως καὶ πρὸς τὴν τοπικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν πόλιν τῶν Πατρῶν.

Ἐπτά ἔτη μετὰ τὴν Ἀλῶσιν (1460) ὑπέκλυσε καὶ ἡ Πελοπόννησος εἰς τὸν τουρκικὸν ζυγόν. Καί, κρι-

μασιν οἷς οἶδε Κύριος, μετεκομίσθη μετ' ὀλίγον εἰς τὴν Ρώμην καὶ ἡ Τιμία Κάρα τοῦ 'Αγίου 'Αποστόλου 'Ανδρέου, ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος τῶν Πατρῶν Θωμᾶ τοῦ Παλαιολόγου (11 'Απριλίου 1462), πρὸς ἀσφαλεστέραν φύλαξιν.

'Εσκέφθησαν οἱ ἀρμόδιοι ἐκκλησιαστικοὶ καὶ πολιτικοὶ παράγοντες τῶν Πατρῶν, ὅτι ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Τούρκων, ἡ Τιμία Κάρα ἐκινδύνευε νὰ βεθλωθῇ ὑπὸ τῶν ἀλλοπίστων ἢ καὶ νὰ ἀπωλεσθῇ ἢ καταστραφῇ. Θὰ ἦτο λοιπὸν ἀσφαλεστέρα, ἐὰν παρεδίδοτο πρὸς φύλαξιν εἰς χριστιανικὰ χέρια, (ἔστω «καθολικῶν», ἀλλὰ πάντως χριστιανῶν). Καὶ ἐταξίδευσε πρὸς τοῦτο, μέσῳ 'Αγκῶνος, πρὸς τὴν Ρώμην, ὁ Θωμᾶς Παλαιολόγος, φέρων τὸ πολύτιμον κεμήλιον, διὰ νὰ τὸ ἀναθέσῃ εἰς τὴν διαφύλαξιν καὶ προστασίαν τοῦ Πάπα. Προσωρινῶς βέβαια.

Ποῦ νὰ ἤξερε ὅτι ἡ «προσωρινότης» αὐτὴ θὰ διαρκούσε 500 χρόνια! Καὶ ὁ μὲν κίνδυνος συλήσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων κάποτε ἐξέλιπεν. 'Αλλ' οἱ πάπαι, ἔχοντες ἀνελλιπῶς εἰς χεῖράς των, τὴν Κάραν τοῦ Πρωτοκλήτου, δὲν ἐπροθυμοποιοῦντο νὰ τὴν ἐπιστρέψουν. Διὰ τί;

Διότι ὁ 'Απόστολος 'Ανδρέας ἦτο τὸ ἐχέγγυον τῆς ἀποστολικότητος τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς ΚΠόλεως. 'Ὅπως ἡ Ρώμη ἔχει ἀποστολικὰς ρίζας ἐκ τοῦ Κορυφαίου Πέτρου, ὁμοίως ἡ ΚΠολις ἔχει ἐκκλησιαστικὸν αὐτῆς θεμέλιον τὸν Πρωτόκλητον 'Ανδρέαν. Καὶ ἀντιστοίχως τὰ ἀποστολικά λείψανα τοῦ μὲν Πέτρου ἐφυλάσσοντο εἰς τὴν Ρώμην τοῦ δὲ 'Ανδρέου εἰς τὴν ΚΠολιν — καὶ εἰδικῶς ἡ Κάρα εἰς τὰς Πάτρας. 'Εθεώρησαν λοιπὸν πολύτιμον ἀπόκτημα τὴν ὑπαρξιν εἰς τὴν Ρώμην καὶ τῆς Κάρας τοῦ 'Αποστόλου 'Ανδρέου, τὴν ὁποίαν οὕτω θὰ ἀπεστερεῖτο ἡ 'Εκκλησία τῆς ΚΠόλεως. Καὶ θὰ ἦτο πλῆγμα διὰ τὴν 'Ανατολικὴν ἡμῶν 'Ορθόδοξον 'Εκκλησίαν ἡ ἀποστέρησις αὐτοῦ τοῦ «θησαυροῦ τῶν Πατρῶν», ὅπως ὠνομάζετο καὶ ἐπεγράφετο τὸ ἀποστολικὸν τοῦτο κατάλοιπον τοῦ 'Ιδρυτοῦ τῆς πρωτοθρόνου εἰς τὴν 'Ανατολήν, 'Εκκλησίας ΚΠόλεως. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔστεργον οἱ Παπικοὶ νὰ τὸ ἐπιστρέψουν.

Μὲ ἀκόμη χειρότερας διαθέσεις οἱ Φράγκοι — Σταυροφόροι — ἀφῆρσαν ἀπὸ τὴν ΚΠολιν τὸν Σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου τοῦ 'Αποστόλου 'Ανδρέου. Καὶ ἐπεχείρησαν νὰ τὸν κάψουν. Εὐτυχῶς ἐσώθη.

Οἱ δύο τελευταῖοι Μητροπολίται Πατρῶν, ὁ πρόκατόχος μου Μητροπολίτης Κωνσταντῖνος καὶ ὁ ὁμιλῶν, εἴχομεν τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐλογίαν νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ἐπιστροφὴν τῆς Τιμίας Κάρας ὁ πρῶτος

καὶ τοῦ Σταυροῦ τοῦ μαρτυρίου τοῦ 'Αγ. 'Ανδρέου ὁ δεύτερος, ὡς εὐγενεῖς χειρονομίας τῶν Παπῶν Παύλου ΣΤ' καὶ 'Ιωάννου - Παύλου Β'.

Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον νὰ ὑπῆρχον μόνον τοιαῦται χειρονομίαι καλῆς θελήσεως, διὰ νὰ στηρίζουν τὸν διάλογον τῆς ἀγάπης τῶν δύο 'Εκκλησιῶν 'Ανατολῆς καὶ Δύσεως. Καὶ νὰ μὴ ἀνακόπτεται ἡ πορεία πρὸς τὴν ἐπανένωσιν τῶν 'Εκκλησιῶν ἀπὸ ἀπαράδεκτους παπικούς χειρισμοὺς ἀποβλέποντας εἰς ὑπόσκαψιν καὶ διάβρωσιν καὶ τοῦτ' αὐτὸ νέαν ἄλωσιν τῆς 'Ορθοδοξίας.

'Ο πόλεμος ἀπὸ τὰ Σκόπια εἶναι ἐθνικὸς κίνδυνος. 'Ασχετος ἄρᾳ γε ἀπὸ τὰ παπικὰ σχέδια;... 'Εχει ὅμως ἄλλους ἐχθροὺς σήμερον ἡ 'Εκκλησία τοῦ Χριστοῦ. 'Ο ἰσλαμισμὸς εἶναι πάλιν ἀπειλητικὸς καὶ ἐπιθετικὸς. Οἱ ποικιλώνυμοι αἵρετικοὶ ὑψώνουν θρασεῖαν κεφαλὴν καὶ εἰσβάλλουν ἀκάθεκτοι, ἵνα «ποιήσουν προσηλύτους» καὶ ἀποσπάσουν ἀνύποπτα πρόβατα ἐκ τῆς ποιμένης τοῦ Χριστοῦ. Προσθέσατε καὶ τὴν εἰσβολὴν τοῦ ρεύματος τῆς διαφθορᾶς συνειδήσεων καὶ τῆς «καθ' ὑπερβολὴν» φανυλότητος καὶ ἁμαρτωλότητος, τῆς ἐξαχρειώσεως καὶ ἐξαγριώσεως πολλῶν ἀνθρώπων καὶ ἰδοὺ τὸ ἀνησυχητικὸν πόρισμα τοῦ ἱεροῦ ψαλμωδοῦ: «πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν· οὐκ ἔστι ποιὼν ἀγαθόν, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός»! (Ψαλ. νβ' 4). Ποῖος δὲν ἀντιλαμβάνεται ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα προσιωνίζονται καὶ ἄλλην ἄλωσιν — τὴν ἄλωσιν τῆς κοινωνίας ὑπὸ τοῦ κακοῦ δαίμονος τῆς ἡθικῆς καταπτώσεως καὶ ἐξαθλιώσεως τῶν πάντων; 'Υπὸ τοιαύτας περιστάσεις εἶναι ἄφρων καὶ ἐγκληματικὴ ἡ τακτικὴ τοῦ διχασμοῦ καὶ τῆς διαμάχης μεταξὺ χριστιανῶν — ἔστω ἑτεροδόξων.

«Φωτίζου, φωτίζου, ἡ νέα 'Ιερουσαλήμ, τρισαγία 'Ορθοδοξία. «'Αρον κύκλω τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε συνηγμένα τὰ τέκνα σου... Καὶ ἀνοιχθήσονται αἱ πύλαι σου διαπαντός (βεβαιώνει ὁ θεόπνευστος προφήτης 'Ησαῖας)... Καὶ πορεύσονται πρὸς σέ δεδοικότες (περίτρομοι) υἱοὶ τῶν ταπεινωσάντων σε καὶ παροξυνάντων σε (κακοδόξων καὶ αἵρετικῶν)... Καὶ κληθήσῃ Πόλις Κυρίου (ἡ περιδόξος καὶ περιάκουστος Πόλις) διὰ τὸ γεγενῆσθαι σε ἐγκαταλελειμμένην καὶ μεμισσημένην, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθὼν σοι (ἐν τῷ καιρῷ τῆς 'Αλώσεώς σου)... Καὶ θήσω σε ἀγαλλίαμα αἰώνιον, εὐφροσύνην γενεαῖς γενεῶν... Καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ σώζων σε καὶ ἐξαιρούμενός σε (ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν σου) ὁ Θεὸς τοῦ [νέου] 'Ισραὴλ [τῆς Χάριτος]. ('Ησαῖου κεφ. ξ' ἀποσπασματικῶς).

† 'Ο Πατρῶν ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΝΕΟΤΗΤΟΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ (16-17 Μαΐου 1992)

Κατόπιν αποφάσεως τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, τὴν εὐλογίαὶν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ, καὶ τὴν ὁργανωτικὴν εὐθύνην τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεότητος, διοργανώθη ἐν Ἀθῆναις, ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, διήμερον πανελλήνιον συνέδριον Στελεχῶν Νεότητος τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν 16ην καὶ 17ην Μαΐου 1992 καὶ ὑπὸ τὸ γενικὸν θέμα: «Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Νεολαία: Προβληματισμοὶ - Ἐλπίδες».

Εἰς τὸ Συνέδριον τοῦτο, τὴν ἐναρξίν τοῦ ὁποῖου ἐκήρυξεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, παρέστησαν διακόσιοι πενήντα περίπου ἀντιπρόσωποι ἐξ ὧν σχεδὸν τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων. Τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου τὰς ὁποίας διηύθυνεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος, Πρόεδρος τῆς ἀρμοδίας Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς, παρηκολούθησαν πολλοὶ Ἱεράρχες, Καθηγηταὶ Πανεπιστημίου καὶ ἄλλα ἐπιτελικά στελέχη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, καθὼς ἐπίσης καὶ ἐκπρόσωποι τῶν Φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν.

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΛΕΩΣ

Μακαριώτατε Ἅγιε Πρόεδρε,

Μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τις εὐχὲς τῆς ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, συγκαλεῖται σήμερα ὑπὸ τὴν προεδρίαν Σας, στὸν ἱερὸ αὐτὸ ἐκκλησιαστικὸ χῶρον, τὸ Συνέδριον Στελεχῶν Νεότητος τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς τῆς Νεότητος, ἐπρότεινε στὴν Ἱερὰ Σύνοδο τὴν σύγκλησιν τοῦ παρόντος Συνεδρίου, ὡς ἓνα πρῶτο βῆμα προσεγγίσεως τῶν προβλημάτων τῆς συγχρόνου ἐλληνικῆς νεολαίας ὅπως αὐτὰ τὰ βλέπει καὶ τὰ ἐκτιμᾷ, ὑπὸ τὴν σημερινήν τους διαμόρφωσιν, ἡ Ἐκκλησία μας διὰ τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν στελεχῶν της. Ἡ Ἐπιτροπὴ μας εἶχε καὶ πρὸ ἐτῶν ἀντιμετωπίσει τὸ ἐνδεχόμενον συγκλήσεως πανελληνίου Συνεδρίου Νεότητος ὑπὸ τὴν εὐθύνην τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ τοῦτο,

λόγῳ ἄλλων συγκυριῶν καὶ τεχνικῶν δυσχερειῶν δὲν διοργανώθηκε τελικῶς. Εἶναι ὅμως ἤδη καὶ πάλιν θέμα τοῦ παρόντος Συνεδρίου.

Ἡ παρουσία τῆς Μακαριότητός Σας, σήμερα ἐδῶ, ἐπισφραγίζει τὴν σημασίαν τοῦ παρόντος Συνεδρίου καὶ ἐπιβεβαιώνει ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὰ στελέχη τῆς Νεότητος τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, τὰ ὁποῖα ἐδῶ συμμετέχουν ἀντιπροσωπευτικά, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ προσωπικὸ Σας ἐνδιαφέρον γιὰ ὅλη τὴν Νεολαίαν τῆς Πατρίδος μας καὶ σήμερα. Ἡ πολυετής γνωριμία μου μαζὺ Σας καὶ πρὸ πάντων ἡ συνεργασία μου μὲ τὴν Μακαριότητά Σας σὲ πλείστους τομεῖς τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως καὶ ἀποστολῆς μοῦ παρέχει τὸ δικαίωμα νὰ ὁμολογήσω τὸ εἰλικρινὲς καὶ διαρκὲς ἐνδιαφέρον Σας γιὰ τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς συγχρόνου Νεολαίας μας καὶ γιὰ τὴν πληρέστερην ἀνταπόκρισιν τῆς Ἐκκλησίας στοὺς προβληματισμοὺς τῶν παιδιῶν.

Ἀκόμη καὶ τώρα στὰ πολὺ ὥριμα χρόνια Σας, γνωρίζω ὅτι διατηρεῖτε μέσα στὴν καρδιά σας μιὰ νεανικὴ διάθεσιν, ἓνα ἐνθουσιασμό καὶ πολλὰ συναισθήματα ἀγάπης γιὰ ὅλους τοὺς νέους ἀνθρώπους. Ἡ ὕψις τοῦ ἀξιώματός Σας ὅμως, μὲ τὴν σοβαρότητα, μὲ τὸ πλῆθος καὶ τὴν πολυπλοκότητα τῶν προβλημάτων ποὺ διαδέχονται τὸ ἓνα τὸ ἄλλο, δὲν παρέχουν πολλὰς εὐκαιρίες, γιὰ νὰ φανῇ ἔμπρακτα αὐτὸ ποὺ μέσα σας αἰσθάνεσθε γιὰ τὴν καινούργια γεννὰ τῶν παιδιῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος. Βέβαιον ὄντες γιὰ τὶς προσευχὰς Σας στὸν Ἀρχηγὸν τῆς πίστεώς μας Ἰησοῦ Χριστόν, γιὰ τὶς ἐγκάρδιες πατρικὲς εὐχὰς Σας καὶ γιὰ κάθε ἔμπρακτὴ προσφορὰ στὰ Νεῖα τῆς Ἐκκλησίας, Σὰς ἐκφράζομε, ὡς μέλη τοῦ παρόντος Συνεδρίου, τὸν βαθύτατον σεβασμὸν μας, τὴν ἐν Χριστῷ ἀγάπην μας καὶ τὶς πολλὰς εὐχαριστίες μας.

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι,
Ἐλλογιώτατοι,
Πανοσιολογιώτατοι,
Αἰδεσιμολογιώτατοι,
Εὐλαβέστατοι, κυρίαι, δεσποινίδες καὶ κύριοι,
Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ

αναπύσση την ιεραποστολική διακονία της για τα παιδιά και τους νέους. Αυτή ή διακονία είναι χρέος και αποστολή της. Ταυτόχρονα ή άσκησή της έχει πολλές αντικειμενικές δυσκολίες, επειδή ζούμε σέ ένα κόσμο συνεχώς μεταβαλλόμενο, γεγονός που επηρεάζει την αγωνιστική διάθεσή μας και επιβάλλει την αναθεώρηση των μεθόδων τής εργασίας μας. Τό σημαντικώτερο όμως είναι, ότι τό περιεχόμενο τής δικής μας αποστολής είναι τελείως διάφορο από εκείνο που προσφέρει ό εξελισσόμενος κόσμος.

Όταν ή Έκκλησία του Χριστού κτυπά προσκλητήριο στη νέα γενιά, τό άκουσμα τής εϋηχης σάλπιγγας προδιαθέτει άμέσως τους προσκαλουμένους για συμμετοχή σέ κάποιους αγώνες στερήσεων και δοκιμασίας. «Σὺ μὲν οὖν κακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Β' Τιμ. 6' 3), παραγγέλλει ό ιερὸς Ἀπόστολος. Πόσοι και ποιοί, λοιπόν, είναι διατεθειμένοι νά αγωνισθοῦν και νά στερηθοῦν για τόν Χριστό και τόν Λόγο Του; Ἀλλά και ἂν ἔχουν αὐτή τήν διάθεση, πῶς θά αντισταθοῦν στίς προσκλητικές προσκλήσεις, του αντίπερα στρατοπέδου, οί όποιες υπόσχονται γλυκειά ζωή και απολαύσεις; Οί ἐκκλησιαστικοί ποιμένες, οί κατηχηταί και κατηγήτριες, οί εὐσεβεῖς γονεῖς και οί πιστοί εκπαιδευτικοί συμβουλεύουν και προτρέπουν τά παιδιά νά ακολουθήσουν τόν δρόμο τής χριστιανικῆς ἀρετῆς με τά ὑπέροχα πνευματικά αγωνίσματα, ἐντός του πνευματικού χώρου τής Έκκλησίας. Οί ἄλλοι, οί ὕλισται, οί ἄθεοι, οί προπαγανδισταί, οί μηδενισταί κ.ἄ. με τίς πάσης φύσεως μεθόδους των σπρώχνουν πιεστικά τά νειάτα στίς ἀτραπούς τής ραστώνης και τής φθορᾶς. Αὐτοί οί νεοφανεῖς τύποι ἀνθρώπων μπήκαν μέσα στά σπίτια με τήν τηλεόραση και διαφθείρουν τήν ἑλληνοχριστιανική οἰκογένεια. Πῶς νά ἀναμετρηθοῦμε ἐμεῖς μ' αὐτούς και πρὸς ποιά κατεύθυνση νά στραφοῦν τά νειάτα τής ἐποχῆς μας; Ἡ ἁμαρτία και ή εὐκολη ζωή είναι ἐλκυστικά μέσα συμμαχίας με τους νέους. Ἡ ἀρετή και ό πνευματικός αγώνας, ἂν και στό τέλος οδηγοῦν στήν ποῦ ὑπέροχη νίκη, δύσκολα γίνονται ἀποδεκτοί ἀπό τά νειάτα.

Παρ' όλα αὐτά ὑπάρχει και σήμερα καρποφορία στόν τομέα τής χριστιανικῆς νεολαίας. Με κύριο κῦταρο τήν ἐνορία και με τίς ὑπεύθυνες κατευθύνσεις ἀπό κάθε Ἱερὰ Μητρόπολη, γίνεται προσπάθεια για τόν εὐαγγελισμό των νέων. Εἴτε ὑπό τήν μορφή του παραδοσιακοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου, εἴτε των Ἑνοριακῶν Κέντρων, εἴτε των ομάδων συντροφιάς, εἴτε των μορφωτικῶν ἐκδηλώσεων, εἴτε των μαθητικῶν Λειτουργιῶν, εἴτε των Κατασκηνώσεων, ή Έκκλησία ἐκ-

δηλώνει τό ποιμαντικό ἐνδιαφέρον της για τά παιδιά και τους νέους. Σέ ὁρισμένες Μητροπόλεις ή ἐργασία ἀνάμεσα στους νέους ἔχει ἐντυπωσιακά ἀποτελέσματα, ἴσως λόγω πληθυσμοῦ των ἀντιστοίχων ἀστικῶν κέντρων, ἴσως λόγω ἐιδικοῦ τρόπου ἐργασίας και ὑπάρξεως στελεχῶν. Ἐχομε χρέος ἐπίσης νά σημειώσωμε τήν ἐργασία που γίνεται σέ ὀρθόδοξες, νεανικές, χριστιανικές κινήσεις, ὑπό τήν πνευματικήν κατεύθυνση κληρικῶν τής Έκκλησίας.

Ἐδῶ πρέπει νά ἐπισημάνωμε κάτι πολὺ σπουδαῖο. Χρειάζεται μεγάλη προσοχή νά μή θεωρηθῇ ποτέ, ότι οί νέοι των Μητροπόλεων, των ἐνοριῶν, των νεανικῶν χριστιανικῶν κινήσεων και ἐνίστε μοναστηριακοῦ περιβάλλοντος, ότι αὐτά είναι τά παιδιά τής Έκκλησίας, ἐνῶ τά ἄλλα δὲν είναι. Εἶμαι σέ θέση νά καταθέσω, ότι στά Γυμνάσια, στά Λύκεια και στίς Ἀνώτατες Σχολές ὑπάρχουν παιδιά, που ἐνῶ δὲν ἀνήκουν κάπου ὀργανωμένα είναι ἀληθινὰ διαμάντια, ἥθους και φρονήματος. Πρέπει νά τό διακηρύξωμε ότι ὅλα τά παιδιά, ἐφ' ὅσον θέλουν, ἀνήκουν στήν Έκκλησία μας, ή ὁποία ὅλα τά ἀγαπᾷ ἀδιακρίτως και ἀνιδιοτελῶς. Ὅτι για ὅλα προσεύχεται και ἀγωνίζεται. Ὅλοι οί νέοι οί πράσινοι, οί γαλάζιοι, οί κόκκινοι και οί τυχόν πολύχρωμοι, σπουδασταί ή ἐργαζόμενοι, είναι τής Έκκλησίας παιδιά. Και οί ξεστρατισμένοι, και οί περιθωριακοί και οί ἀσθενεῖς ἀπό τίς ἀρρώστιες τής ἐποχῆς. Ἡ Έκκλησία ἔχει ἕνα χρέος για ὅλους αὐτούς. Ἀλλωστε κάποια ἡμέρα ὅλα αὐτά τά χρώματα των ἐνδυμάτων και των φρονημάτων θά ξεχωριάσουν μπροστά στή σκληρή πραγματικότητα τής ζωῆς και τής εὐθύνης γι' αὐτήν.

Ἡ πρώτη, λοιπόν, δημοσία διακήρυξη του παρόντος Συνεδρίου στελεχῶν νεότητος των Ἱερῶν Μητροπόλεων, είναι τό γεγονός ότι ή Έκκλησία του Χριστοῦ στήν Ἑλλάδα ἀγαπᾷ, μονίμως, ἐμπράκτως και εἰλικρινῶς ὅλα τά παιδιά και τους νέους τής σύγχρονης γενιᾶς. Ἡ Έκκλησία μας ἐπίσης προσεύχεται για τους νέους των ἄλλων ὀρθοδόξων Έκκλησιῶν και εὐχεται τά δικά της νέα παιδιά νά συνεργασθοῦν με τά νειάτα ἰδιαίτερα των δοκιμαζομένων γειτονικῶν Έκκλησιῶν. Με αὐτή τήν διακήρυξη σάν κύριο ἄξονα θά προχωρήσωμε στίς εἰσηγήσεις, στίς συζητήσεις και στά πορίσματα. Για τήν καινούργια γενιά τής Έκκλησίας και τής Πατρίδος.

Με τίς εὐχές Σας Μακαριώτατε και τίς προσευχῆς ὅλων για τήν ἐπιτυχία του Συνεδρίου.

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ - ΨΗΦΙΣΜΑ

Αἱ ἐργασίαι του Συνεδρίου διεξήχθησαν, χάριτι Θεοῦ, ἐν ἀτмосφαίρᾳ ἀδελφικῆς ἐν Χριστῷ κοινωνίας,

ἀγάπης καὶ δημιουργικῆς ἀναζητήσεως. Αἱ εἰσηγήσεις καὶ ὁ γόνιμος διάλογος ὁ ὁποῖος προεκλήθη ἐξ αὐτῶν καθ' ἑλὴν τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου ἀπέβλεψαν εἰς τὸ νὰ φωτίσουν σημαντικὰς πλευρὰς τῆς ποιμαντικῆς διακονίας τῆς Ἐκκλησίας μεταξὺ τῶν νέων τῆς πατρίδος μας, ὅπως ἡ καλλιέργεια τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ ἡθους καὶ νὰ ἐξετάσουν φλέγοντα ζητήματα τῆς ἐποχῆς μας σχετιζόμενα ἄμεσα μετὰ τῆς νεότητος, ὅπως τὰ ναρκωτικά, τὸ AIDS καὶ αἱ σύγχρονοι μορφαὶ ψυχαγωγίας.

Οἱ Σύεδροι - Στελέχη τοῦ νεανικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τέλει τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου ἐνέκριναν ὁμοφώνως τὸ ἀκόλουθον ψήφισμα:

1. Διὰ πῶς οὖν, διὰ τοῦτο ὅτι τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας καὶ οὐδὲν πανελλήνιον κλίμακα συντελεῖται ἀθρόοντα ἕνα πολὺπλευρο ποιμαντικὸ ἔργο μεταξὺ τῶν παιδιῶν καὶ τῶν νέων μὲ πολλοὺς καλοὺς καρπούς.

2. Δεχόμεστε διὸ δὲν ἔχομε ἀνταποκριθῆ ὡς Ἐκκλησία σὺν μεγάλης εὐθύνης μας γιὰ τὸ σημαντικὸ αὐτὸ ἔργο τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς τῆς νεολαίας μας καὶ ζητοῦμε τὴν συγγνώμην ὅλων γιὰ ἀτέλειαι καὶ τὶς παραλείψεις μας.

3. Ἀπευθύνουμε προσκλητήριον ἀγάπης πρὸς ὅλους τοὺς νέους τῆς πατρίδας μας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγαλυτέρους. Θέλουμε νὰ γνωρίζουν διὸ ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ πνευματικὴ μητέρα ὅλων μας, ἡ μεγάλη οἰκογένεια τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ, ὁ τόπος τῆς γνήσιας χαρᾶς καὶ ὁ ἅγιος τῆς πραγματικῆς ἐλευθερίας. Ἡ Ἐκκλησία φυλάσσει τὸν μεγάλο θησαυρὸ τῆς ὀρθόδοξης πίστεως καὶ παράδοσης. Ὁρθοδοξία χωρὶς τὴν Ἐκκλησίαν δὲν ὑπάρχει. Καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ μόνον μᾶς δίνει τὴν δυνατότητα νὰ ζῶμε ὡς αὐθεντικοὶ ἄνθρωποι: παιδιὰ τοῦ Θεοῦ καὶ πραγματικὰ ἀδελφία.

4. Ἐπισημαίνουμε τὸν γόνιμο προβληματισμὸ καὶ τὴν ἐλπιδοφόρον στροφή πολλῶν νέων πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν μας καὶ τοὺς πνευματικὸς θησαυροὺς τῆς: τῆς λατρείας, τῆς παράδοσης, τῆς λειτουργικῆς ζωῆς καὶ τὶς ἐκκλησιαστικὰς τέχνας τῆς.

5. Συμμεριζόμεστε τὸ κοινὸ αἶτημα τῶν νέων μας γιὰ μιὰ καλύτερη καὶ ἀνανεωμένη παιδείαν, ποὺ θὰ ἀνταποκρίνεται σὺν ἀνάγκαι τῶν καιρῶν, καὶ σὺν τῇ νεῇ εὐρωπαϊκῇ πραγματικότητι: μιὰ παιδεία ὅμως ποὺ θὰ ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν ἑλληνορθόδοξον παράδοσιν μας. Παράλληλα συμμετέχουμε μὲ ὁδὴν καὶ σὺν ἀγωνίαν τοὺς μπροστὰ σὺν πιεστικῷ πρόβλημα τῆς ἀνεργίας καὶ κάνουμε ἔκκλησιν πρὸς ὅλους τοὺς παράγοντες τῆς πολιτικῆς, κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ζωῆς

τοῦ τόπου μας νὰ βοηθήσουν μὲ ὅλες τὶς δυνάμεις τοὺς σὺν ἀποτελεσματικότερῃ ἀντιμετώπισή του.

6. Θεωροῦμε διὸ οἱ καλὲς προθέσεις τῶν ὑπευθύνων τῆς Πολιτείας καὶ τῶν ραδιοτηλεοπτικῶν μέσων γιὰ τὴν νεολαίαν μας ὑποσκάπτονται ἀπὸ τὴν πραγματικότητα τῆς πολυπληθοῦς προβολῆς πράξεων βίας, ἀναρχίας, ἐγκληματικότητος καὶ ἀνηθικότητος ποὺ οὐσιαστικὰ διαφθείρουν τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν, καὶ προβάλλουν ἐκφυλιστικὰ πρότυπα σὺν νέους.

7. Ἐκφράζουμε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀδελφικὴν ἀλληλεγγύην μας πρὸς τοὺς ὁμοδόξους ἀδελφούς μας καὶ ἰδιαίτερος τοὺς νέους τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης. Ἐξάσκει ἐνωμένοι μαζί τοὺς σὺν προσευχῇ καὶ πρῶτον μὲν νὰ σταθῶμε σὺν πλευρῇ τοὺς γιὰ νὰ τοὺς βοηθήσουμε μὲ ὅλες τὶς δυνάμεις μας σὺν δύσκολαις ὥραις ποὺ περνοῦν.

8. Ζητοῦμε ἀπὸ ὅλους τοὺς φορεῖς τῆς δημοσίας ζωῆς, ποὺ ἔχουν εὐθύναι γιὰ τὴν ἀγωγή τῶν νέων, νὰ συμπράξουν σὺν δημιουργίᾳ μιᾶς νεολαίας ὅμοιας καὶ εὐρώστους, ὥστε νὰ εἶναι οὐδὲν ἄλλο πρᾶγμα νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν Πατρίδα οὐδὲν ἄλλο τὰ μεγάλα ἐθνικὰ τῆς ζητήματα.

9. Χαιρετίζουμε ὅλες τὶς νεανικὰς προσπάθειαι, ποὺ ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν μας, γιὰ τὴν Πατρίδα. Καὶ τοὺς δίνουμε τὸ χεῖρ μας γιὰ νὰ συνεργασθῶμε ὅλοι μαζί γιὰ ἕνα καλύτερον μέλλον τῆς πατρίδας μας καὶ ὁλοκληρῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Γιὰ τὸ Συνέδριον

Ὁ Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀνθίμος
Ὁ Γραμματεὺς Ἀρχιμ. Μακάριος Φιλοθέου
Κων)νος Γρηγοριάδης
Κίμων Παπαχριστόπουλος.

Μία χρήσιμη ἔκδοσις γιὰ τοὺς Κληρικοὺς μας
ΕΦΗΜΕΡΙΔΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΙΚΗ
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Τόμος Α'

Τοῦ Θεοῦ Α. Τσέτσου, πτυχ. Θεολογίας καὶ Νομικῆς,
Διευθυντοῦ τοῦ TAKE

Περιέχει τὰ πάντα γύρω ἀπὸ τὴν ὑποχρεωτικὴν, τὴν προαιρετικὴν καὶ τὴν διαδοχικὴν ἀσφάλισιν, τὴν ἀναγνώρισιν ὑπηρεσιῶν, τὶς κρατήσεις ἐπὶ τῶν ἀποδοχῶν, τὴν συνταξιοδότησιν, τὴν χορήγησιν βοηθήματος - ἐφάπαξ, ἀρωγῆς καὶ δανείων ἀπὸ τὸ Ταχ. Ταμιευτήριον, τὸ TAKE καὶ τὸ ΤΑΥΥΠ.

Ζητήστε το ἀπὸ τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Δραγατσάνου 2 - Πλ. Κλαυθμῶνος, Ἀθήνα.

Ο ΣΥΡΟΥ ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ (1883-1961)*

Τριακονταετής ἀμφιετηρίδα ἀπὸ τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας αὐτοῦ (+ 8.6.1961 — 1991)

Τοῦ Ἱεροκλήρυκος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σύρου κ.λπ. Πανός. Ἀρχιμ. κ. Δωροθέου Στέκα.

Σταματᾷ ἡ καρδιά πού ὁ παλμός της εἶναι ὁ ρυθμός τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ χεῖλια ἀδυνατοῦν νὰ ἐκφράσουν ὅ,τι ἡ ψυχὴ μας τὴν στιγμή αὐτὴ αἰσθάνεται, καὶ τὸ ἀνθρώπινο μυαλὸ ζαλίζεται ὅταν ἀπειλεῖται μπροστά στὰ μάτια του νεκρὸν τὸν καλὸν τοῦ πνευματικὸν Πατέρα. Ποιὸς ἐπερίμενε ὅτι τόσο σύντομα ἡ ἀνίατος αὐτὴ ἀσθένεια θὰ τὸν ἔφερνε νεκρὸν μπροστά μας; Ποιὸς ἠδύνατο νὰ τὸ σκεφθῇ ὅτι ὁ Μητροπολίτης μας, ὁ Ἱεράρχης ἐκεῖνος τῆς δράσεως, τῆς συνεχοῦς κινήσεως, καὶ τῆς ἀκαταβλήτου δυνάμεως σὲ πολὺ λίγο χρονικὸν διάστημα τόσο θὰ κατεβάλετο, ὥστε νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὸν θάνατον; Ποιὸς θὰ ἐφαντάζετο ὅτι ὁ Δεσπότης μας θὰ ἔφυγε σύντομα ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτόν, ἀφίνοντας ἡμιτελὲς τὸ προσφιλές του Ἱερὸν Προσκύνημα τοῦ Ἁγίου Δημητρίου πού τόσο ἐμόχθησε, καὶ τόσο ἐκοπίασε γιὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ τὸ παρουσιάσῃ ὡς ἓνα ἱερὸ πνευματικὸ κέντρο θαυμασμοῦ καὶ εὐλαβείας; Ἐφυγε πρὸ καιροῦ ἀπὸ τὴν ἐπαρχία του γιὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς συντόμου ἐπιστροφῆς Του, ἔφυγε μὲ τὸ ὄνειρο ὅτι θὰ ἐπέστρεφεν καὶ πάλιν σύντομα γιὰ ν' ἀφοσιωθῇ στὸ Ποιμαντορικὸ Του ἔργον. Ἀλλὰ ὁ Κύριος τοῦ ἐσταμάτησε τὸν δρόμον του γιὰ νὰ τὸν καλέσῃ κοντὰ του καὶ νὰ τοῦ δώσῃ τὴ θέσιν πού δίδει στοὺς ἀξιους ἐργάτας του καὶ λειτουργούς του. Δίκαιος λοιπὸν ὁ θρῆνος τοῦ Λαοῦ τῆς Ἐπαρχίας του. Δικαιολογημένοι οἱ θρῆνοι καὶ τὰ θλιβερά συναισθήματα πού καταλαμβάνουν τὸν εὐγενικὸ λαὸ τῆς Σύρου. Ὁ Λαὸς θρηνεῖ τὸν Δεσπότη του. Ὁ Ἱερός Κλήρος θρηνολογεῖ τὸν Πνευματικὸ του Πατέρα καὶ ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος πού ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ ἓναν ἄξιον τῆς ἀποστολῆς του καὶ ἀκαταπόνητον κατὰ πάντα Σεβαστὸν Ἱεράρχην, πού χρόνια πολλά, μὰ πάρα πολλά, εὐχομαι ὁ Θεὸς νὰ τοῦ χαρίσῃ, κηδεύει σήμερον ἓνα ἄξιον μέλος Τῆς.

Δεσπότη μας, πολλὰ γιὰ σένα ἐγκώμια ἐπικηδεῖα καὶ ἐπιτάφια ἐλέχθησαν ἀπὸ προχθές, πολλοὶ ὕμνοι καὶ ἔπαινοι ἠκούσθησαν ἀπὸ τὸν Ἱ. Ναὸν τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν, μέχρι τοῦ Ἱεροῦ τούτου χώρου. Τὰ

δικὰ μας πονεμένα λίγα λογάκια εἶναι πολὺ πτωχά, μπροστά στὰ ὅσα σοφὰ καὶ ὠραῖα εἶπαν οἱ ἄλλοι, μὰ ἔμως εἴμεθα θέδαιοι πὼς θὰ εἶναι εὐπρόσδεκτα γιὰτὶ γνωρίζομεν πολὺ καλὰ ὅλοι μας, Κλήρος καὶ Λαός, τὴν στοργὴν πού μᾶς εἶχες. Ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς ἀγιοσύνης Σου, ἀπὸ τὴν δόξαν τῆς μεγαλοπρεπείας Σου, ἀπὸ τὰ Οὐράνια σκηνώματα εἰς τὰ ὁποῖα σὲ ἐχάλεσε ὁ Κύριος, ἐπίβλεπον ἐπὶ τὴν ἄμπελον ταύτην, εἰς τὸν σκληρῶς ἀπορφανισμένον Κλήρον Σου, καὶ τὸ πονεμένον Ποίμνιον Σου, πού ἐπὶ μίαν 30ετίαν ἐπόμηνες. Ὑψωσε τὰ σεπτὰ σου χεῖρια καὶ δῶσε μας ὅπως πρὶν τὴν εὐλογίαν Σου, ἐμᾶς πού μὲ δακρυσιμένα τὰ μάτια παρακαλουθοῦμε τὸ Σεπτὸ σου ἐξόδιον. Τὸν Λαὸν ἐκείνον πού μαζὺ του ἔζησες τίς χαρὲς καὶ τίς λύπες, τὰς ἀνυψώσεις του καὶ τὰς πτώσεις του, τὰς δοκιμασίας του, δῶσε μας τὴν εὐχὴ Σου γιὰ τελευταία φορὰ πρὶν κατέβῃς στὸν Τάφο καὶ συγχώρησέ μας ὅλους ὅσους τυχὸν ἐν γνώσει μας ἢ ἐν ἀγνοίᾳ μας στήν ἐπιτέλεσι τῆς ἀποστολῆς μας σ' ἐπύκρναν ἢ σ' ἐπικράναμεν. Σὺ ἡ ἀκύμαντος θάλασσα, Σὺ ἡ προσωποποίησις τῆς ἀρετῆς, Σὺ ὁ πράγματι ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ, δέξου σήμερα ὅλους μας, προσπίπτοντας καὶ ζητῶντας τὴν συγχώρησιν. Σήκω ἀκόμα νὰ ἰδῇς τὰ πρὸ πιστὰ σου πνευματικὰ παιδιὰ, τοὺς πιστοὺς σου συνεργάτας καὶ βοηθοὺς πού ἐπὶ χρόνια ζήσανε μαζὺ σου καὶ πού μαζὺ μὲ μένα πρῶτον θρηνοῦμεν τὸν καλὸν μας Πατέρα πού ἐχάσαμεν.

Σταματῶ γιὰ νὰ μὴ σὲ κουράσω ἀπὸ τὸν αἰώνιον καὶ γαλήνιον ὕπνο Σου. Σταματῶ ζητῶντας Σου μύριες ὅσες φορές συγγνώμην. Τώρα πού σὲ λίγο θὰ ἔρθῃ ἡ στιγμή νὰ κτυπήσουν καὶ πάλιν πένθιμα οἱ καμπάνες τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἐπαρχίας Σου καὶ ἡ Σεβασμία φυσιογνωμία Σου καὶ ἀγριασμένη μορφή Σου θὰ παύσῃ πλέον νὰ εἶναι μπροστά μας, θὰ σπεύσῃ καὶ πάλιν ὁ Λαὸς Σου νὰ σοῦ ἐναποθέσῃ μαζὺ μὲ μᾶς καὶ μὲ τοὺς συγγενεῖς Σου μὲ σεβασμὸ τὸ φιλὶ τῆς αἰωνίας εὐγνωμοσύνης μας, Μεγάλε μας καὶ Καλέ μας Δεσπότη καὶ Πατέρα.

Τοῦ Ἱεροκλήρυκος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Πανός. Ἀρχιμ. κ. Φιλαρέτου Βιτάλη.

Ὡς σμερδαλέος κεραυνὸς ἠκούσθη τὸ θλιβερὸν ἄγ-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 311 τοῦ ὑπ' ἀρ. 9 τεύχους.

γελμα. Καί διελάλησε μέχρι καί τῆς εὐάνδρου Ἡπίρου τὴν ἐκ τοῦ παρόντος κόσμου τῆς φθορᾶς ἔξοδον καί ἐν Κυρίῳ ἐκδημίαν σου ἀοίδιμε Γέρον καί κατὰ πάντα ἀγαπητὲ καί σεπτὲ Πάτερ καί Δέσποτα. Καί ἐπληρώθη ὁδύνης θαυτάτης καί συγκινήσεως πολλῆς ἡ καρδιά ἡμῶν. Συνεκλονίσθη ἅπαν τὸ εἶναι ἡμῶν ἐπὶ τῷ σκληρῷ ἀπορφανισμῷ. Καί ἔτι μᾶλλον κατέστη περιίλυτος καί θαυταλγῆς ἡ ἐν παντὶ εὐγνώμων καί ἀγαπῶσά σε καρδιά τοῦ τιμημένου καί λίαν ἐκλεκτοῦ καί πνευματικοῦ σου τέκνου καί ἀναστήματος Στυλιανοῦ Ἀρχιερέως, τοῦ εὐκλεῶς ποιμαίνοντος τὴν ἐν Ἡπίρῳ Ἀποστολικὴν τῆς Νικοπόλεως Ἐκκλησίαν, διότι ἡ ἐκεῖ παρουσία τῶν Βασιλέων, τῶν ἀρχόντων καί ἐπισήμων τοῦ Λαοῦ καί τοῦ πλήθους αὐτοῦ ἐπὶ ταῖς τιμητικαῖς ἐκδηλώσεσι καί ταῖς ἐπισήμοις τελεταῖς τῶν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ Μνημείου τῶν Ἡρώδων Ζαλόγγου, ἔργου κατ' ἐξοχὴν τοῦ Σεβ. Γέροντος ἡμῶν, ἀπέκλεισε παντάπασιν τὴν αὐτοπρόσωπον αὐτοῦ παρουσίαν ἐνθάδε. Καί ὅμως ἐν πνεύματι παρίσταται εὐλαβῶς. Καί μεθ' ἡμῶν συμπροσεύχεται μετὰ ψυχῆς συντετριμμένης. Καί δι' ἐμοῦ τὸν θαυτάτον πόνον καί σεβασμὸν αὐτοῦ ἐκδηλώνει. Καί τὴν τιμίαν δεξιάν σου διὰ τελευταίαν φορὰν μετὰ πόθου κατασπάζεται.

ᾠ! Ἐχει ὑπ' ὀφιν αὐτοῦ τὸ τοῦ σοφοῦ τῆς Παλ. Διαθήκης «Τέκνον, ἐπὶ νεκρῷ (πατρὶ) κατάγαγε δάκρυα καί ὡς δεινὰ πάσχων ἔναρξαι θρήνου... Πίκρανον κοπετὸν καί ποίησον πένθος κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ» (Σ. Σειράχ λη' 16-17). Ὡς ἐκ τούτου, συμπονεῖ. Μετὰ τοῦ περιουσίου καί εὐγενοῦς Λαοῦ τῶν ὠραιομόρφων Κυκλαδικῶν νήσων τῆς Μητροπόλεως ταύτης συμπευθεῖ. Καί κρουνούς δακρύων ἀγάπης συνεισφέρει.

Ναί, Ἀδελφοί. Ἀναμνησκόμεθα ζωηρῶς τῆς ὁλοθέρμου πατρικῆς ἀγάπης τοῦ ἀπερχομένου Ἱεράρχου. Ἐγορῶμεν τὴν κατὰ πάντα Θεοφιλῆ αὐτοῦ καί ὑπερέκπαλλον αὐτοῦ ποιμαντορίαν. Φέρομεν ἐν νῷ τὴν ἐν πᾶσι σοφὴν καί πολιάν τῆς σιδαρᾶς δεξιᾶς αὐτοῦ πηδαλιουχίαν. Ἀναλογιζόμεθα τὸ πλήθος τῶν χριστιανικῶν αὐτοῦ παλαισμάτων ἐν τῇ ἐνασχέσει τοῦ πολυευθύνου ἀρχιερατικοῦ αὐτοῦ καθήκοντος, εἰς τρόπον ὥστε νὰ συνομολογῶμεν καί διακηρύσσωμεν τὸ τοῦ θεσπεσίου Χριστοκλήρυκος Παύλου «Τοιοῦτος ἡμῖν ἔπρεπεν Ἀρχιερεὺς» (Ἐβρ. ζ' 26). Καί διὰ ταῦτα πάντα πιστεύομεν, ὅτι κατέλιπεν ἤδη «ὄνομα τοῦ ἐκδιηγῆσασθαι ἐπαίνους» (Σ. Σειρ. μδ' 8). Διότι, ἀληθῶς, «τίς δύναται ἐξαγγεῖλαι τὰ ἔργα αὐτοῦ; τίς ἐξιχνιάσει τὰ μεγαλεῖα αὐτοῦ;... καί προσθήσει ἐκδιηγῆσασθαι τὰ ἑλέη αὐτοῦ»; (Αὐτόθι, ιη' 4,5). Ἐν ταύτῃ δὲ περιπτώσει «εὐφροσύνην καί στέφανον ἀγαλ-

λιάματος καί ὄνομα αἰώνιον κατακληρονομήσει» (Αὐτόθι ιε' 6) κυρίως τώρα, ὅτε εἰσῆλθε πλέον εἰς τὸν κόσμον τοῦ ἀπλέτου καί αἰωνίου φωτός, τῆς μακαριστῆς καί παμποθήτου ἀθανασίας, αὐτῆς «τῆς αἰωνίου ζωῆς» (Πράξ. ιγ' 46). Καί γεύεται τῶν ἀγλαῶν τῆς θείας Ἀγάπης καρπῶν. Ἀπολαύει τῶν αἰθερίων χαρίτων παρὰ τῷ αἰωνίῳ Παμβασιλεῖ καί Δεσπότη τοῦ παντός. Καθηδύνεται ἐν τῇ ἀνεκφράστῃ ἐκείνῃ πνευματικῇ πανδαισίᾳ. Καί συλλειτουργεῖ τῷ ὑπερθεῖ Ὁμισαστηρίῳ ἐν τῇ ἐπουρανίῳ «πανηγύρει καί (θριαμβεύουσῃ) ἐκκλησίᾳ (τῶν) πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων» (Ἐβρ. ιδ' 23).

ᾠ! ἀληθῶς μακαριστὸς καί ἐνδοξὸς ὁ τόπος τῆς κατασκηνώσεως αὐτοῦ!

Καί ἐπειδὴ «ἐκαστος ἄνθρωπος ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ σοφίζεται» (Σοφ. Σειρ. λη' 31) καί «σοφὸς ἐν παντὶ εὐλαβηθήσεται» (Αὐτόθι ιη' 27), διὰ τοῦτο καί ἐ συνετός, ἀκαταπόνητος, καί ἄχρι τινὸς ἄγρυπνος φρουρὸς καί ἐπίσκοπος τῶν ψυχῶν ἡμῶν (Α' Πέτρ. β' 25), ἐπισύρει δικαίως, μάλιστα δὲ εἰς τὸ διηγεῖσθαι τὴν ὁλοκάρδιον εὐλάβειαν τοῦ Χριστογνώμου Λαοῦ, καί τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ τέκνων τὴν ἀφοσίωσιν καί στοργήν.

Ἐπόμενοι δὲ καί ἡμεῖς, οἱ τραφέντες καί διὰ τῶν θείων ναμάτων τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας γαλουχηθέντες, ὑπὸ δὲ τῶν τιμίων χειρῶν τοῦ προκειμένου γεραροῦ καί ἀεμνήστου Πατρὸς ἀναδειχθέντες ἐν τῇ διακονίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, καί στοιχοῦντες τῷ κελεύσματι τῆς θεοσδότου Ἀγίας Γραφῆς, ἐπιλεγούσης «ἐν ὅλῃ καρδίᾳ δόξασον τὸν πατέρα σου» (Σοφ. Σειρ. ζ' 27), διότι «ὁ δοξάζων πατέρα μακροημερεύσει» (Αὐτόθι γ' 6), κύπτομεν ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ πανευλαβῶς τὸ τῆς ψυχῆς γόνυ καί δεόμεθα ἐκτενῶς τοῦ παναγάθου Θεοῦ, συνικετεύοντες ἐκ θαθέων καί τὸν Ὁν ἀπέστειλε ἡμῖν «Ἀρχοντα καί Λυτρωτὴν», Αὐτὸν «τὸν ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς» (Πράξ. ζ' 35, γ' 15), Ἰησοῦν Χριστόν.

«Εἰσάκουσον, Κύριε, δεήσεως ἱκετῶν σου» (Σοφ. Σειρ. λς' 17)· καί ἀνάπαυσον τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου Φιλαρέτου Ἀρχιερέως ἐν χώρᾳ ζώντων καί σκηναῖς δικαίων. Κατάταξον τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν τῇ ἀπειροκαλλεῖ περιοχῇ τῶν εὐαρεστησάντων Σοι (Ἐβρ. ια' 5), ἐνθα «ἡ ἀκήρατος λαμπρότης καί αἱ μακάριαι θέαι καί πᾶν τὸ ἀναφές καί ἀόρατον». Ἐν ἡμῖν δὲ κατὰστησον τὴν μνήμην αὐτοῦ αἰώνιαν, ἀμάραντον καί ἀγήρω.

Γένοιτο!

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Σύρος ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Α΄, «ΦΩΝΗ ΑΥΡΑΣ ΛΕΠΤΗΣ»*

Ἐκδήλωση ἀφιερωμένη στή μνήμη τοῦ Πατριάρχου Δημητρίου Α΄ ὁργανώθηκε ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, σὴν αἴθουσα τελετῶν τοῦ ἰδρύματος. Γιὰ τὴν προσωπικότητά του μίλησε ὁ κοσμήτορας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἡλίας Οἰκονόμου μὲ θέμα «Δημήτριος Α΄ — φωνὴ αὔρας λεπτῆς» καὶ στὴ συνέχεια μίλησαν ὁ καθηγητὴς τοῦ Τμήματος Νομικῆς κ. Σπ. Τρωιάνος μὲ θέμα «Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος» καὶ ὁ καθηγητὴς τοῦ Τμήματος Ἱστορίας κ. Κ. Σβολόπουλος μὲ θέμα «Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ ὁ σύγχρονος Ἑλληνισμός». Εἰσηγητὴς τῆς βραδιάς ἦταν ὁ πρύτανης κ. Πέτρος Γέμτος.

Παρέστησαν ὁ Μητροπολίτης Μεγάρων Βαρθολομαῖος ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὁ Ἐπίσκοπος Κυρήνης Θεόδωρος, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Παρθένιου, ὁ Ἀρχιμ. π. Ἀλεξ. Βρυώνης, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, ὁ πρῶην πρωθυπουργὸς κ. Γ. Ράλλης, ὁ πρόεδρος τῆς ΕΑΡ βουλευτῆς κ. Α. Κύρκος, ἡ κ. Ἰωάννα Τσάτσου, ὁ γενικὸς γραμματεὺς Λαϊκῆς Ἐπιμόρφωσης κ. Ν. Ἀναγνωστόπουλος, οἱ ἀδελφὲς τοῦ Δημητρίου Α΄ κ. κ. Μ. Καραμαλέγκου καὶ Εὔα Παπαδοπούλου, καθηγητές, δικαστικοὶ λειτουργοί, Κληρικοὶ κ.ἄ.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁμιλίας του ὁ κοσμήτωρ κ. Ἡλ. Οἰκονόμου ἀνακοίνωσε τὴν προσφορὰ προτομῆς τοῦ Πατριάρχου Δημητρίου στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν ἀπὸ τὸ Μέγα Ἀρχοντα Λογοθέτη, τοὺς εὐεργέτες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κ. Παναγιώτη Ἀγγελόπουλο καὶ τοὺς υἱοὺς του.

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΗΤΟΡΟΣ κ. ΗΛ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Σεβασμιώτατε ἐκπρόσωπε τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου!

Πανοσιολογιώτατε ἐκπρόσωπε τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν!

Κύριε Πρόεδρε!

Κύριοι Γ. Γραμματεῖς!

Σεβασμιώτατοι!

Ἑλλογιμώτατοι!

Κυραὶ καὶ Κύριοι!

Ἀγαπητοὶ φοιτηταὶ καὶ φοιτήτριά!

(Ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι ὁ ὁμιλῶν προτίθεται νὰ χρησιμοποίησιν γλωσσικὸν ἰδίωμα, τὸ ὁποῖον κρίνει κατὰλληλον διὰ τὴν περίπτωσιν, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ ἱεροπρέπειαν).

1. Ἡ σκιαγράφησις τῆς ὡς «φωνῆς αὔρας λεπτῆς» (Γ' Βασ. 19,12) προσωπικότητος τοῦ ἀοιδίου ἐν Πατριαρχαῖς Πατριάρχου κυροῦ Δημητρίου τοῦ Α΄ (1972-1991), παρὰ τὰ σταθμιτὰ στοιχεῖα κάθε βιογραφικῆς ἀναφορᾶς, μᾶς προσεγγίζει, κατὰ ἓνα ἀναγκαστικὸν τρόπον, εἰς τὸ γεγονὸς τῆς θρησκείας καὶ μᾶς δειγματίζει τὸ μυστήριον τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως ὡς ζωῆς· ὁδηγεῖ εἰς τὸ «κἀκεῖ ὁ Κύριος» (Γ' Βασ. 19,12).

Μετὰ τὴν ἐκδημίαν τοῦ λαμπροῦ καὶ τολμηροῦ Ἀθηναγόρου τοῦ Α΄ καὶ τὴν διαγραφὴν ὑπὸ τῶν Τουρκικῶν Ἀρχῶν ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ὑποψηφίων τοῦ ἀειμνήστου, γέροντος Χαλκηδόνα κυροῦ Μελίτωνος, ὁ Θεὸς ἀνέδειξεν Πατριάρχην ἐκ τῶν μυστικῶν ἐφεδρειῶν Αὐτοῦ.

2. Ὡς 269ος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐξελέγη, τὴν 16ην Ἰουλίου τοῦ 1972, ὁ ἐν τῇ σκιᾷ τῆς διακονίας καὶ μετὰ θαθείας ταπεινοφροσύνης ζῶν Μητροπολίτης Τενέδου Δημήτριος (τὸ γένος Παπαδόπουλος), πεντακόσια δέκα ἐννέα ἔτη μετὰ τὴν Ἀλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

3. Ἡ ἐκπληξίς ἡ, ἀκριβέστερον, ὁ αἰφνιδισμὸς ὑπῆρξεν ἀπόλυτος. Πρῶτος ἐκπλαγεὶς ὁ νεοκλεγείς καὶ οἱ οἰκεῖοι του. Ὁ νέος Πατριάρχης, 58 ἐτῶν, δὲν ἦτο εὐρύτερον γνωστός· εἶχε γεννηθῇ εἰς τὴν βασιλεύουσαν τὸ ἔτος 1914· εἶχε μαθητεύσει εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα τῶν περιφημῶν Θεραπειῶν (Ἐδῶ πρέπει, νὰ σημειωθῇ χάριν τῶν νέων ὅτι ὁ ἀείμνηστος Πατριάρχης ἡσχολήθη ὡς μαθητὴς μὲ τὸ ποδόσφαιρον, ἐρασιτεχνικῶς, καὶ ὑπῆρξεν πρωταθλητὴς εἰς τὴν κολύμβησιν μακρῶν ἀποστάσεων διασχίζων διὰ κολυμβήσεως τὸν Βόσπορον)· ἐφοίτησεν καὶ ἀπεφοίτησεν ἀπὸ τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης καί, τὸ ἴδιον ἔτος (Κυριακὴ Βαΐων, 25 Ἀπριλίου 1937) ἐχειροτονήθη εἰς διάκονον. Ἀπεστάλει, ἀμέσως, εἰς τὴν Μητρόπολιν Ἐδέσσης, ὅπου ὑπηρέτησεν ὡς γραμματεὺς καὶ

* Ὁμιλία γενομένη τὴν 31η Μαρτίου 1992 εἰς τὴν Μεγάλαν ΑἹθυσαν Τελετῶν τοῦ Ἑθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν ἐκδήλωσιν εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ ἀοιδίου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυροῦ Δημητρίου τοῦ Α΄, ἀποφάσει τῆς Πανεπιστημιακῆς Συγκλήτου.

ιεροκήρυξ ἐπὶ ἓν ἔτος (1937-1938), ἐπανελθὼν δέ, ὑπηρέτησεν ὡς διάκονος, ἐπίσης, ἕως τὸ ἔτος 1942. Ἀπὸ τοῦ 1945 καὶ ὡς τὸ ἔτος 1950, χειροτονηθεὶς ἐν τῷ μεταξὺ εἰς πρεσβύτερον, ὑπῆρξεν ὁ ἐφημέριος τῆς ἑλληνικῆς ὁρθοδόξου κοινότητος τῆς Τεχεράνης ('Ιράν) καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐκεῖ ἑλληνικοῦ Σχολείου.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὑπηρετεῖ εἰς διαφόρους θέσεις. Εἰς ἡλικίαν 50 ἐτῶν ἐκλέγεται τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Ἐλαίας καὶ ὑπηρετεῖ ὡς ἀρχιερατικὸς καὶ Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος εἰς διαφόρους ἐνορίας τῆς Βασιλευούσης ἕως τῆς ἐκλογῆς του ὡς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου (1972).

Ὅλα, τὰ ἐνοριακὰ καὶ τὰ περιοριζόμενα ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καθήκοντα, ἡ ἔλλειψις προβολῆς, ἡ βραδεία προαγωγή δὲν προετοιμάζουν, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τῆς Δημοσίας Διοικήσεως, διὰ τὴν ἐκκλησίαν. Ἀντιθέτως, τὴν ἀποκρύπτουν, ἐπιμελῶς.

Ἴσως, ἐπειδὴ λησμονεῖται τὸ ἀπλὸ «ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσσει, ταπεινοὺς δὲ δίδωσιν χάριν» ('Ιακώβου 4,6). Ἴσως, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἔκρινεν ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ ἀνασύρῃ ἐκ τῆς ἀφανείας, τὸν ζυμωθέντα καθημερινῶς μὲ τὰ προβλήματα τοῦ ἐκλεκτοῦ καὶ πολυπαθοῦς πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. Ἀσφαλῶς, ὅμως, ἐπειδὴ ἦτο ὁ κατὰλληλος διὰ τὴν ἰδιότυπον, μετὰ τὸν ἀείμνηστον Ἀθηναγόραν καὶ μετὰ τοὺς ἐξοντωτικὸς τοῦ Ἑλληνισμοῦ βανδαλισμοὺς τῆς Πόλεως (1955), ἐποχὴν. Καὶ ἀναδεικνύεται ποιμενάρχης λαοῦ ἐνδόξου, δοκιμαζομένου διὰ τῆς Ἱστορίας «ἄχρι καιροῦ».

4. Ἡ ἐκκλησίς διήλθεν τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ ἡ ἐκλογὴ του ἐξετιμήθη, εἰς περιοδικὸν διεθνοῦς κυκλοφορίας, τὸ Time, ὅτι θὰ ἦτο ὁ Πατριάρχης τῆς ἐξαφανίσεως τοῦ Πατριαρχείου. Ἀπύθμενη σκληρότης ἢ ἀπύθμενη ἄγνοια τοῦ μυστηρίου τῆς Ὁρθοδοξίας; Ἀμφότερα! Τὸ μυστήριον ὅμως ἐξουδετέρωσε τὰς κοσμικὰς ἐκτιμήσεις, ὡς θὰ ἴδωμεν.

5. Ἐπεταί μία δεκαετία (1972-1982) σιωπηρᾶς διαπομπάνσεως τοῦ Ποιμνίου καὶ ἀσκήσεως τῶν οἰκουμενικῶν ὑποχρεώσεων τοῦ Πατριαρχείου· ὁ Πατριάρχης συνεχίζει μετὰ συνέσεως τὴν διὰ τοῦ Ἀθηναγόρου ἐγκαινιασθεῖσαν πολιτικὴν καὶ μεριμνᾷ διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς κανονικῆς δομῆς τῶν Ἀρχιεπισκοπῶν καὶ Μητροπόλεων τοῦ Θρόνου καὶ γενικώτερον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἐχουν, ἤδη, προηγηθῇ αἱ προβλεπόμεναι ἐπίσημοι ἐπισκέψεις ἀρχηγῶν τῶν Ὁρθοδόξων καὶ μὴ Ἐκκλησιῶν. Καί, τὴν δευτέραν δεκαετίαν τοῦ Πατριαρχικοῦ βίου, μετὰ μίαν μερίμναν διὰ τὴν υἰεὶάν του,

ὁ Πατριάρχης ἐξορμᾷ καὶ δὲν σταματᾷ, παρὰ μόνον ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του. Ἐξορμᾷ μὲ τὸν ἐνθουσιασμόν νεαροῦ διακόνου διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ ὅλα τὰ Πατριαρχεῖα· Ἀλεξανδρείας καὶ τὴν Μονὴ Σινᾶ, Ἱεροσολύμων, Μόσχας, Βουλγαρίας, τὰς Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς Πολωνίας, τῆς Τσεχοσλοβακίας, τῆς Φινλανδίας ἀλλὰ καὶ τὰς Ἑτεροδόξους, δηλαδὴ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν, τὴν Ἀγγλικανικὴν, καὶ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν.

Πραγματοποιεῖ, εἰς τὴν Γενεύην, τὴν πρώτην, ἐκτὸς Κωνσταντινουπόλεως, σύναξιν τῶν ἐπαρχιούχων Μητροπολιτῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Συμμετέχει εἰς τοὺς ἑορτασμοὺς τῶν 900 ἐτῶν τῆς Ἱ. Μ. Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου εἰς Πάτμον. Ἐπισκέπτεται τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ συμμετέχει εἰς τὸν ἑορτασμόν τῶν 600 ἐτῶν τῆς Ἱ. Μ. τοῦ Μεγάλου Μετεώρου.

6. Ἀλλὰ, ὁ ἀκούραστος Πατριάρχης, παρὰ τὴν ἡλικίαν, —εἶναι ἤδη 76 ἐτῶν καὶ ἀσθενής— τολμᾷ τὸ πέρα πάσης προσδοκίας ἐγχείρημα, ἐπισκέπτεται καὶ περιοδεύει ἐπὶ ἓνα μῆνα (2-30/7/90) τὴν Ἀμερικὴν. Πραγματοποιεῖ οὕτω τὴν πρώτην ἐπίσκεψιν Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς τὸ Δυτικὸν ἡμισφαίριον. Ἡ ἀλήθεια, μετὰ 18 ἔτη, ἦτοι τὴν 2αν Ἰουλίου 1990, (ὅταν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐπάτησεν εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν ἔδαφος, εἰς τὴν βάσιν Andrew καὶ ἐγένετο δεκτὸς ἐπισήμως) «ἐκδικήθηκε» τοὺς προβλέψαντας τὴν καταστροφὴν τοῦ Πατριαρχείου. Τὸ γεγονός τῆς ἐπισκέψεως εἶναι πρωτοφανές, (εἰς τὸ ὁποῖον τὸ Πανεπιστήμιόν μας ἦτο παρὸν διὰ τοῦ ὑποφαινομένου) καὶ προεβλήθη ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν Η.Π.Α., ὁ ὁποῖος προσφωνῶν τὸν Πατριάρχην, εἶπεν, «πρῶτη φορὰ διάδοχος τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέα ἐπισκέπτεται τὸ δυτικὸ ἡμισφαίριον», διὰ νὰ προσθέσῃ ἀκόμα, «εἴθε ἓνας ἅγιος ἄνθρωπος μεγάλης πνευματικότητος, μὲ δρᾶμα καὶ ταπεινοφροσύνη, ἓνας εὐγενὴς καὶ ἀκούραστος προσκυνητής». Ὁ αἰδίδιμος Δημήτριος ἐξυμνεῖται εἰς τὰς Η.Π.Α. ποικιλοτρόπως ὡς «ἄγγελος ἀγάπης» ὡς ὁ «269ος διάδοχος τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου», ὡς «ἅγιος ἄνθρωπος», ὡς «καλὸς ἄνθρωπος» κ.ἄ.π.

Ὁ Πατριάρχης λειτουργεῖ, προσεύχεται καὶ εὐλογεῖ ἀκαταπαύστως· χαμογελᾷ καὶ χαίρεται τὴν παρουσίαν καὶ προκοπὴν τῶν Ὁρθοδόξων εἰς τὸ δυτικὸν ἡμισφαίριον.

Αἱ προητομασμένοι ὁμίλαιοι του εἶναι μεσταὶ νοημάτων· αἱ ἔκτακτοι τὰς «ξεπερνοῦν». Ὁ Πατριάρχης ἔχει καρδίαν καὶ ὁμιλεῖ μὲ τὴν συναρπάζουσαν γνή-

σιότητα Ὁρθοδόξου Πατρὸς πρὸς τὰ πολυπληθῆ τέκνα του. Λέγει πολλὰ καὶ σοφὰ ὅπως:

—Διὰ τοὺς νέους· «Ἡ νεολαία εἶναι ἡ ἀναδυομένη νέα ἀνθρωπότης».

—Διὰ τὸν Θεόν· «Ὁ Θεὸς εἶναι Θεὸς ἀγάπης, καταλλαγῆς καὶ ἀνοχῆς».

—Διὰ τὴν Ἐκκλησίαν· «Ἡ Ἐκκλησία εἶναι μέσα εἰς τὴν καρδίαν καὶ εἰς τὸ μυαλὸ τοῦ ἀνθρώπου».

—Διὰ τὸν αἰδιδιμον Προκάτοχόν του· «ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ὑπῆρξεν ἡγέτης παγκοσμίου ἀκτινοβολίας καὶ διεθνoῦς προβολῆς πολὺ πρὶν ἀκόμη ἀνυψωθῇ εἰς τὸ ὑπατον ἐκκλησιαστικὸν ἀξίωμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου».

—Διὰ τὴν ἐνότητα· «Αἱ διαιρέσεις καὶ τὰ σχίσματα εἶναι ἀδικαιολόγητα εἰς τὴν ζωὴν τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ δευτέρα χριστιανικὴ χιλιετία δυστυχῶς ἀπέβη περιόδος ἀλλεπαλλήλων διαιρέσεων. Διάπυρος εἶναι ἡ εὐχὴ ὅλων ἡμῶν ὅπως ἡ ὁσονοῦπα μέλλουσα νὰ ἀρχίσῃ τρίτη χιλιετία ἀποθῇ περίοδος θεραπείας τῶν τραυμάτων καὶ τῶν πληγῶν. Ἡ ἐπιστροφή εἰς τὴν ἀδιαίρετον Ἐκκλησίαν τῆς πρώτης χιλιετίας δὲν εἶναι δυσχερὴς μὲ βάσιν τὰς κοινὰς ἱστορικὰς καὶ θεολογικὰς πηγὰς καὶ μὲ ἀποκάθαρσιν τῶν ἱστορικῶν προκαταλήψεων, ἰδίᾳ δὲ τῶν Ἐκκλησιολογικῶν καινοτομιῶν καὶ παρεκκλήσεων».

Θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ σύνταξις ἀπανθίσματος μὲ σοφοὺς λόγους τοῦ γλυκεῶς Πατριάρχου.

7. Ἡ πνευματικότης τῆς ἀσκητικῆς μορφῆς καὶ ζωῆς του ἐνέπνεε. Οἱ προαναφερθέντες λόγοι τοῦ προέδρου τῶν Η.Π.Α., ὑποδεχομένου τὸν Πατριάρχην «εἰσθε ἓνας ἅγιος ἄνθρωπος μεγάλης πνευματικότητος», ἀποδίδουν τὴν ἀκριβῆ καὶ ἄμεσον ἐντύπωσιν καθενός, ὁ ὁποῖος συνήντα τὸν Πατριάρχην.

Θὰ ἀναφερθῶ εἰς δύο συμβάντα. Τὸ ἓν εἶναι σύνθεσις τοῦ ὁμιλοῦντος, στηριζόμενον εἰς τρεῖς μαρτυρίας, τὸ δεύτερον ὀφείλεται εἰς διήγησιν τοῦ ἀειμνήστου πρὸς ὁμάδα Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἡ ὁποία τὸν ἐπεσκέφθη τὴν 30ὴν Νοεμβρίου 1990.

Τὸ πρῶτον σύνθεμα τοῦ πρώτου συμβάντος. Ὁ ὑποφαινόμενος παρηκολούθησεν διὰ τῆς τηλεοράσεως, λόγω ὀρθοπεδικῆς ἐγχειρίσεως, τὴν εἴσοδον τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐπίσκεψίν του ἀπὸ 13-18 Νοεμβρίου τοῦ 1987, καὶ τοῦ ἐνεποίησε ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν ὁ μακρὸς χρόνος προσευχῆς πρὸ τῆς Ἀγίας Εἰκόνης τοῦ «Ἄξιόν ἐστι». Ὁ ὁμιλῶν συνεκράτησεν εἰς τὴν μνήμην του τὸν προσευχόμενον Πατριάρχην.

Τὸ δεύτερον σύνθεμα εἶναι ἡ διήγησις τοῦ Μ.

Λογοθέτου καὶ Μ. Εὐεργέτου κ. Π. Ἀγγελόπουλου, διὰ τὸ πῶς ἀνέλαβε τὰ ἔξοδα οἰκοδομήσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου. «Ἐπεσκέφθην —ἀφηγεῖται ὁ κ. Ἀγγελόπουλος— τὸν Πατριάρχην, μετὰ τὴν ἀφιξίν του εἰς τὴν Ἀθήνα. Ὁ Πατριάρχης μοῦ εἶπεν ὅτι σκέπτεται νὰ συγκροτήσῃ μίαν ὁμάδα ἐγκρίτων Ὁρθόδοξων, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀναζητήσουν πόρους διὰ τὴν συνέχισιν τῆς οἰκοδομήσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου ... καὶ μοῦ ἐζήτησε νὰ δεχθῶ νὰ εἶμαι εἰς ἔξ αὐτῶν». «Ἐδέχθην». Ἀλλὰ, τὴν ἐπομένην ἡμέραν, ἐπανήλθεν μετὰ τῶν δύο υἱῶν του, Κωνσταντίνου καὶ Θεοδώρου, καὶ ἀνήγγειλεν, ἐπισήμως, εἰς τὸν Πατριάρχην, παρόντος τοῦ τότε Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, καὶ τοῦ τότε Πρωθυπουργοῦ κ.ἀ. τὴν ἀπόφασίν του νὰ ἀναλάβῃ ἐξ ὁλοκλήρου τὴν δαπάνην τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου.

Κυρίες καὶ Κύριοι,

Δὲν θὰ ἀναφερόμην εἰς ταῦτα, τὰ ὁποῖα ἀπέχουν ἐν ἔως τρία εἰκοσιτετράωρα μετὰξὺ τους, ἐὰν δὲν ἔφθανεν εἰς τὰ ὦτα μου ἡ πληροφορία, ὅτι, τρία ἔτη μετὰ (1990), ὁ Πατριάρχης, ἐπισκεφθεὶς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἠὺχαρίστησεν τοὺς Μοναχοὺς τοῦ Πρωτάτου, ἐπειδὴ εἶχαν μεταφέρει τὴν εἰκόνα τοῦ «Ἄξιόν ἐστι» εἰς τὴν Ἀθήνα, κατὰ τὸ 1987. Καί, αἰτιολογῶν τὴν εὐχαριστίαν, τοὺς εἶπε, «προσευχήθηκα εἰς τὴν Παναγίαν διὰ τὴν οἰκοδόμησιν τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου καὶ μὲ ἤκουσε».

Ἐκ τῶν ὑστέρων ὑπολογίζων κανεὶς τὰ πράγματα, διαπιστώνει ὅτι ἡ ἀνταπόκρισις εἰς τὴν προσευχὴν τοῦ Πατριάρχου ἦλθεν ἐντὸς ἐλαχίστων 24ώρων!

Τὸ δεύτερον συμβάν ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου εἰς τὴν Ἀγίαν Πετρούπολιν, Λένινγκραντ τότε, τὸν Αὐγούστον τοῦ 1987.

Ἐνῷ διήρχετο διὰ τῶν ὁδῶν τῆς Μόσχας καὶ ἐπευφημούμενος ὑπὸ τῶν Ὁρθόδοξων πιστῶν, παρτήρησεν ὅτι ἀπεσπάρθη ἀπὸ τὸ πλῆθος μιὰ μικρὴ, περίπου 8 ἐτῶν, καὶ ἔτρεξεν νὰ ἀσπασθῇ τὸ χερί τοῦ Πατριάρχου. Τοῦ εἶπεν κάτι ρωσιστὶ καὶ τοῦ ἔδωκε ἓνα μικρὸ κουνάκι. Ὁ Πατριάρχης ἐζήτησεν νὰ μάθῃ τί εἶπεν ἡ μικρὴ. Τοῦ εἶπαν ὅτι «μὲ λένε Βικτωρία καὶ τὸν παρακαλῶ νὰ προσεύχεται διὰ τὴν Ρωσίαν καὶ ὅτι τοῦ δίδω τὸ ἀγαπημένο μου κουνάκι, ὥς δῶρο ἐπειδὴ τώρα αὐτὸν ἀγαπῶ».

Ὁ αἰδιδιμος, ἀφηγούμενος τὸ συμβάν —καὶ ὁ ἔχων τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ὁμιλῇ, ἦτο εἷς ἐκ τῶν ἀκροατῶν— ἔστρεψεν τοὺς ὀφθαλμοὺς του πρὸς τὰς βιβλιοθήκας τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τοῦ πατριαρχικοῦ γραφείου, ἀναζητῶν προφανῶς κάτι. Ἦτο φανερόν ὅτι

ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ*

Ὡς πρὸς τὸ διπλὸ κατηγορητήριο ὅτι ἡ Βουλγαρική Ἐκκλησία εἶναι αἰχμάλωτη τῆς ἀπραξίας της καὶ ὅτι ἀπέτυχε τὰ δύο τελευταῖα χρόνια νὰ κερδίσει τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ βουλγαρικοῦ κλήρου καὶ λαοῦ —ἀν αὐτὰ ἀληθεύουν καὶ σὲ ποιοῦ βαθμῷ— πρέπει εὐθαρσῶς τὰ αἷτια νὰ ἀναζητηθοῦν ὄχι μόνο στὰ μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου, ἀλλὰ καὶ στὰ Κόμματα ποὺ δροῦν στὴ Βουλγαρία. Ἐνῶ εἶναι γνωστὴ ἡ μεγάλη προσφορὰ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας στὸ βουλγαρικό γένος κατὰ τὸ παρελθόν, κυρίως στὴ διατήρηση καὶ ἀφύπνιση τῆς βουλγαρικῆς συνειδήσεως καὶ στὸν ἀγώνα γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία, καὶ ἐνῶ εἶναι κοινὴ διαπίστωση ὅτι καὶ σήμερα εἶναι ἴσως ἡ μόνη δύναμη ποὺ μπορεῖ ὑπὸ τὶς πτέρυγές της νὰ ἐνώσει τοὺς μὴ μουςουλμάνους Βουλγάρους, ἡ Ἐκκλησία αὐτή, πρὶν ἀκόμη ὁ βουλγαρικὸς λαὸς ἀποτινάξει τὰ δεσμά του

ἀπὸ τὸν κομμουνιστικὸ ζυγὸ, ἔγινε ἀντικείμενο μιᾶς ὀργανωμένης δξύτατης κριτικῆς γιὰ τὴ συνεργασία της μὲ τοὺς κομμουνιστές. Τὰ κόμματα τῆς τότε Ἀντιπολιτεύσεως ἤθελαν ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀναμιχθεῖ στὸν ἀγώνα τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος. Κάποιες ὀργανώσεις, σωματεῖα καὶ κόμματα θυμήθηκαν τὴν κάθαρση καὶ τὴν Κληρικολαϊκὴ Συνέλευση. Κανεὶς δὲν ἀρνεῖται τὴν ὑπαρξὴ τῆς «συνεργασίας» κάποιων ἐκκλησιαστικῶν παραγόντων μὲ τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα, ἀλλὰ δὲν ἔχουν τὸ θάρρος οἱ πολιτικοὶ νὰ εἰποῦν ὅτι στίς περισσότερες περιπτώσεις αὐτὸ ἦταν ἕνας *modus vivendi* γιὰ τὴν Ἐκκλησία ἢ συνδεόταν μὲ κάποια πρόσωπα. Κανεὶς δὲν ἀρνεῖται τὴν «κάθαρση» στὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ οἱ πολιτικοὶ δὲν θεωροῦν ἀπαραίτητο νὰ δώσουν ἀπαντήσεις σὲ μερικὰ ἀδυσώπητα ἐρωτήματα ποὺ συνδέονται μὲ αὐτήν. Π.χ., δεδομένου τοῦ χωρισμοῦ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ποιοὶ παράγοντες θὰ λάβουν μέρος στὴ διαδι-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 321 τοῦ ὑπ' ἀρ. 9 τεύχους.

ἀναζητοῦσε τὸ «κουκλάκι» διὰ νὰ μᾶς τὸ ἐπιδείξει. Τὸ κουκλάκι δὲν ἦτο ἐκεῖ· χεῖρες «προστασίας» τοῦ πατριαρχικοῦ κύρους, τὸ εἶχαν προφανῶς ἀπομακρύνει. Τὸ μήνυμα, ὅμως, τῆς διηγήσεως τοῦ γεγονότος ἦτο ἰσχυρὸν καὶ προδοτικὸν —θὰ ἔλεγα— τῆς εὐαισθήτου πατριαρχικῆς ψυχῆς.

8. Τὸ Τμήμα Ποιμαντικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἐκ θαυμασμοῦ πρὸς τὴν προσωπικότητα καὶ τὸ μετ' αὐτοθυσίας ἔργον τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου ἀπεφάσισεν, ὅπως τὸν ἀνακηρύξη Ἐπίτιμον αὐτοῦ διδάκτορα, διότι, ὅπως ἔγραψεν πρὸς Αὐτόν· «ἐδείξατε λαμπρῶς ὅτι ἀσκεῖτε τὴν Οἰκουμενικὴν ποιμαντορικὴν διακονίαν Ὡμῶν πνευματοφόρος καὶ ἐπιστημονικῶς, διδάσκων ἅμα ἀρίστω τῷ τρόπῳ καὶ γνησιότητῳ τῷ βιώματι τὴν Ποιμαντικὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τέχνην καὶ ἐπιστήμην». Ἡ ἐκδημία, καὶ οὐ μόνον αὕτη, δὲν ἐπέτρεψεν τὴν ἀπονομήν.

Συχνάκις, οἱ μετὰ τὴν Ἀλωσιν Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι ὑπάγονται εἰς ἕνα κανόνα: ἢ ἐκδιώκονται ἢ φονεύονται ὑπὸ τῆς κρατοῦσης Πολιτείας. Ὁ 30ὸς διάδοχος τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ε' δὲν ὑπέστη τοιοῦτόν τι, ἀλλὰ ὠδηγήθη, κατόπιν «αὐθορμητοῦ» καταλήψεως τῆς εἰσόδου τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν γνωστῶν ψυχολογικῶν πιέσεων¹, εἰς τὸ Νοσοκομεῖον. Ἐκεῖθεν ἀπεχώρησεν, χαρακτηρισθεὶς καὶ ἐν ζωῇ καὶ μεταθανάτιως ὡς Ἅγιος, προεξαρχόντων τῶν ἐτεροδόξων, οἱ ὅποιοι ἐδήλωσαν, ὅπως ὁ γ. γ. τοῦ Π.Σ.Ε. Dr.

Emilio Castro «Ἐν τῷ προσώπῳ του ἡ ἱερὰ ὑπόθεση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ χάνει ἕνα μεγάλο φίλο, ὁ δὲ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἕνα μεγάλο ἡγέτη ... κερδίζουμε ὅμως ἕνα ἅγιο, ὁ ὁποῖος εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ Κυρίου, θὰ ἐξακολουθῇ νὰ μεσιτεύῃ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ὑπὲρ τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως».

Ἡμεῖς, οἱ Ὁρθόδοξοι, τιμῶντες τὴν μνήμην Αὐτοῦ, ἃς προσθῶμεν, μετ' εὐλαβείας, τὸ «Αἰωνία ἡ μνήμη αὐτοῦ» καὶ τὸ «Πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν». Καὶ ἃς εὐχρηθῶμεν εἰς τὸν ἀντάξιον αὐτοῦ διάδοχον τὸν συμπορευθέντα εἰς ὅλα τὰ βήματα ἐκείνου, τὴν ἔτι λαμπρότεραν συνέχισιν τῆς πολιτείας τοῦ ἁγίου ἀνδρὸς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Κυροῦ Δημητρίου Α', Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Εὐχαριστῶ.

Καθηγητῆς ΗΛΙΑΣ Β. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
Κοσμήτωρ Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν

1. Ἡ ἐπισημότετη τεκμηρίωσις τῆς ἀπαδόσεως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ σεβασμοῦ τῶν παντοειδῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν αἰωνοβίων θεσμῶν οἰκουμενικῆς ἀκτινοβολίας ὀφείλεται εἰς τὴν ὀργάνωσιν HELSINKI WATCH. Εἰς τὴν ἐκθεσὶν τῆς διεθνoῦς ταύτης ὀργανώσεως (1992) περιλαμβάνονται καὶ τὰ ἀκόλουθα περὶ τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Δημητρίου Α': «... ὅταν ὁ ἀειμνήστos Πατριάρχης Δημήτριος ἐπέστρεψε ἀπὸ τὴν παγκόσμια περιόδεάν του (κατὰ τὴν ὁποῖα ἐπισκέφθηκε τις Η.Π.Α.) ἡ τουρκικὴ ἀστυνομία τὸν κάλεσε ἀργὰ τὴ νύχτα καὶ τὸν ὑπέβαλε σὲ ἀνακρίσεις, σχετικὰ μὲ τοὺς σταθμούς καὶ τὸ σκοπὸ τοῦ ταξιδιοῦ ἐκείνου» (ἐφημ. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 4 Ἀπριλίου 1992, σελ. 3).

κασία τῆς καθάρσεως; Καὶ ἂν αὐτὴ πρέπει νὰ ὑλοποιηθεῖ ἀπὸ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ποίος θὰ τὴν κάνει; Ὑπάρχουν ἀναμάρτητοι ποὺ θὰ ρίψουν τοὺς λίθους τοῦ ἀναθήματος στοὺς ἁμαρτωλοὺς; Μὲ ποιά κριτήρια; Θὰ λάβουν ὑπ' ὄψη τους τὶς συνθήκες ὑπὸ τὶς ὁποῖες κάποιοι παρὰγοντες «συνεργάστηκαν» μὲ τοὺς κομμουνιστές; Μήπως στὸ ζήτημα τῆς καθάρσεως ἐφαρμόζονται δύο μέτρα καὶ δύο σταθμά; Οἱ πολιτικοί, ἂν καὶ συνεργάστηκαν μὲ τοὺς κομμουνιστὲς καὶ ἀπόλαυσαν τὰ ἀγαθὰ τῆς συνεργασίας τους, ἔλαβαν τὸ μανδύα τοῦ «ἀντιστασιακοῦ», χρίστηκαν ἀντιπολιτευόμενοι καὶ πρωταγωνιστοῦν στὴν πολιτικὴ ζωὴ, ἐνῶ οἱ κληρικοὶ στήνονται στὸ ἐδώλιο τοῦ κατηγορουμένου. Μήπως εἶναι καιρὸς τὰ κόμματα νὰ παύσουν νὰ ἐπεμβαίνουν στὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἐκκλησίας;

Τὰ κόμματα ποὺ πραγματικὰ πονοῦν γιὰ τὸν βουλγαρικὸ λαὸ καὶ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία, θὰ πρέπει νὰ ἀναρωτηθοῦν τί ἔπραξαν ἕως τώρα ὑπὲρ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ μπορέσει αὐτὴ νὰ αὐτοκαθαρθεῖ, νὰ ἀνασυγκροτηθεῖ, νὰ ὀργανώσει ἓνα ἄρτιο ἐνοριακὸ δίκτυο σὲ ὅλες τὶς συνοικίες τῶν πόλεων καὶ σ' ὅλα τὰ χωριά, νὰ ἀποκτήσει ἱκανὰ καὶ ἀρκετὰ στελέχη γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τὶς προκλήσεις τῶν καιρῶν, νὰ προωθήσει τὶς ἐκδόσεις βιβλίων ἀπαραίτητων ὄχι μόνο γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ τῆς ἐκπαίδευση, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ πνευματικὸ καὶ ἐθνικὸ τῆς ἔργο (Κατήχηση, ἐποικοδομητικὰ βιβλία, ἀντιστασιακὰ ἔργα κ.ἄ.). Μήπως τελικὰ μὲ τὴ μονόδρομη κριτικὴ τους κατὰ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας ἀσυνεΐδα ὑπηρετοῦν καὶ ἐξυπηρετοῦν τὴν ἀνεξέλεγκτη δράση ξένων ὁμολογιακῶν προπαγανδῶν (Προτεσταντῶν, Νεοπροτεσταντῶν, Ρωμαιοκαθολικῶν, ἀνατολικῶν θρησκειῶν κ.ἄ.), οἱ ὁποῖες συγκριτικὰ μὲ τὴ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία θρῖσκονται σὲ πλεονεκτικὴ θέση, ἀφοῦ διαθέτουν ἄφθονα χρήματα καὶ μάλιστα σὲ ἰσχυρὸ συνάλλαγμα, βιβλία, ἄλλα ἐποπτικὰ μέσα, καὶ χρησιμοποιοῦν σύγχρονες μεθόδους προπαγάνδας; Μήπως κλονίζουν τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀπλοῦ καὶ ἁδολου βουλγαρικοῦ λαοῦ πρὸς τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ τὸν ὠθοῦν νὰ βρεῖ ὑποκατάστατα τῆς θρησκείας τῶν πατέρων του στὶς ξενόφερτες προπαγάνδες; Καλὸν εἶναι νὰ προλαμβάνουμε κάποια πράγματα, γιὰ νὰ μὴ θρηνησουμε πάνω στὰ ἐρεΐλια τῆς ἐνότητος τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ.

3. Κριτικὴ τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῆς ἀποφάσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Θρησκευμάτων καὶ τῆς Διευθύνσεως Θρησκευμάτων.

α) Χωρὶς ἀμφιβολία ἡ ἀπόφασις τῆς Διευθύνσεως Θρησκευμάτων πρέπει νὰ χαρακτηριθεῖ καταχρηστικὴ μὲ σαφὴ χρηστικὴ διάθεσις πρὸς ἐξυπηρέτησις ἐκκέντρων σκοπιμοτήτων διαφόρων πολιτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν τάσεων.

β) Πρόκειται γιὰ κατάφωρη καὶ ἀντικανονικὴ ἐπέμβασις στὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἐκκλησίας, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ Διεύθυνσις Θρησκευμάτων ἐπικαλεῖται ἀρμοδιότητές της ποὺ προβλέπονται ἀπὸ τὴ σχετικὴ νομοθεσία. Στὴν προκειμένη περίπτωσις ἔχουμε καθυστερημένη ἀναδρομικὴ ἐπέμβασις γιὰ πράξι, ἡ ὁποία συνέβη πρὶν ἀπὸ 21 ὁλόκληρα χρόνια καὶ γιὰ τὴν ὁποία πράξι δὲν ἔχουμε προσφυγὴ ἐμπρόθεσμη σὲ κάποιο ὄργανο (ἐκκλησιαστικὸ ἢ πολιτικὸ) γιὰ τὴ μὴ νομιμότητα ἢ ἀντικανονικότητά της. Ἀκόμη καὶ οἱ τρεῖς μητροπολίτες τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας παρὰ τὴ «διαφορετικὴ ἄποψις» τους ποὺ διατύπωσαν ὡς πρὸς τοὺς πατριαρχικοὺς ἐκλέκτορες, σεβάστηκαν τὴν ἄποψιν τῆς πλειοψηφίας καὶ ἔλαβαν μέρος στὴν ἐκλογὴ τοῦ πατριάρχου Μαξίμου. Ἐπρόκειτο γιὰ μιὰ «κατ' οἰκονομίαν» ἐκλογὴ, ἀφοῦ οἱ ἀντικειμενικὲς συνθήκες δὲν ἐπέτρεπαν νὰ διεξαχθεῖ κατὰ πάντα σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.

γ) Ἄν καὶ τὸ ζήτημα ἀφορᾷ ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον τὴν Ἐκκλησία, κρίνεται ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ Θρησκευμάτων χωρὶς τὴ συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐτσι ἡ Ἐκκλησία ὡς ὑπόδικη δὲν ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ ἐκφράσει τὶς ἀπόψεις της ἐπὶ ἴσοις ὅροις. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἔχουν ἰδιαιτέρη σημασία τυχόν προσκλήσεις κάποιων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ γιὰ ἀνακρίσεις. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ὅμως τὸ πόρισμα τῆς Ἐπιτροπῆς στηρίζεται σὲ νομοθετικὰ κείμενα, σὲ κάποια πρακτικὰ συνεδριάσεων τοῦ παρελθόντος καὶ στὴ «διαφορετικὴ ἄποψιν» τῶν τριῶν μητροπολιτῶν. Ὅμως ὑπάρχει τεράστια διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ἐπιθυμητοῦ καὶ τοῦ ἐφικτοῦ, ἰδίως ὅταν κανεὶς κρίνει πράξεις τοῦ μακρινοῦ παρελθόντος μὲ κριτήρια σημερινὰ δημοκρατικά.

δ) Τὸ πόρισμα τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς Διευθύνσεως Θρησκευμάτων εἶναι ἀπόλυτα καὶ κατηγορηματικά. Ἐνῶ τὸ ζητούμενο εἶναι ἡ «κάθαρσις», τὰ δύο πολιτικὰ ὅργανα ἐξαντλοῦν τὶς ἀξιώσεις τους στὴν ἀπομάκρυνση τοῦ Πατριάρχου. Τὰ ἴδια ὅμως ὅργανα διαπιστώνουν τὴν ἄλωση τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα, τὴ διάβρωσή της, τὴν ἀπραξία της. Ὅλα ὅμως αὐτὰ δὲν θεραπεύονται μόνο μὲ τὴν ἀπομάκρυνση τοῦ Πατριάρχου. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ ἐκπαρθύρωσις τοῦ Πατριάρχου δρομολογεῖ νέα

Η ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΥΣΤΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΑΡΧΟΥ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΣΕΥΡΩΠΗΣ κ. ΜΙΧΑΗΛ

Ἡ Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς συνεδρίαν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου τοῦ Α', τὴν 5ην Νοεμβρίου 1991, ἀποδεχθεῖσα τὴν οἰκιοθελή παραίτησιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Χρυσόστομου, ἵδρυσεν τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἰταλίας, τῆς ὁποίας Μητροπολίτην ἀνέδειξε τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπον κ. Σπυρίδωνα, καὶ ὡς Μητροπολίτην Αὐστρίας τὸν βοηθὸν ἐν αὐτῇ Ἐπίσκοπον, Θεοφ. Χριστουπόλεως κ. Μιχαήλ.

Αὐθημερὸν ἐτελέσθη τὸ Μικρὸν Μήνυμα ἐν τῷ Συνοδικῷ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ Παναγιωτάτου, ἀναφερθέντος εἰς τὴν ἐν ἀφοσίωσει πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον καὶ τὸν Γέροντά του Σεβ. πρ. Αὐστρίας κ. Χρυσόστομον διακονίαν τοῦ νέου Μητροπολίτου, οὗτος ἀπήντησε:

Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα!

Σεπτὴ τῶν Ἀγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων Χορεία!

Ἀπὸ ἄφατον διακατεχόμενος κατὰ τὴν ἐπίσημον σιγὴν ταύτην συγκλίνοισιν, ἴσταμαι ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ χώρῳ, ἐν ᾧ τελεσιουργεῖται τὸ Μυστήριον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τῆς ὑπ' οὐρανὸν Ὁρθοδοξίας, ἐνώπιον τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιώτητος καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἐξ ἀκριβῶς ἔτι μετὰ τὴν εἰς Ἐπίσκοπον προαγωγὴν τῆς ταπεινότητός μου, διὰ τὰ ἀκούσω ἐκ τῶν σεπτῶν πατριαρχικῶν χειλέων τὸ εὖσημον ἄγγελμα τῆς πατριαρχικῆς ἐπινεύσει καὶ κανονικῇ ψήφῳ εἰς Μητροπολίτην Αὐστρίας ἀναδείξεώς μου, εἰς διαδοχὴν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Χρυσόστομου.

σειρὰ ἐπεμβάσεων τῆς Πολιτείας στὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ οἱ ἀπειλὲς τῆς «συνεργασίας» καὶ τῆς «ἀντικανονικῆς ἐκλογῆς» θὰ ἐπικρέμονται στὶς κεφαλὰς σχεδὸν ὅλων τῶν ἱεραρχῶν τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας.

(Συνεχίζεται)

ΔΗΜ. Γ. ΓΟΝΗΣ

Ἀναπλ. Καθηγ. Παν)μίου Ἀθηνῶν

Θαρρῶν εἰς τὸ ἔλεος τῆς εὐσπλαγγνίας τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν εὐμενὴ κρίσιν καὶ τὴν ἀγαθὴν πρὸς ἐμὲ διάθεσιν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, παρ' ἧς τὰ πάντα ἄχρι τοῦδε ἔλαβον, εἰ καὶ ἀναξίως, καὶ εἰς ἧν τὰ πάντα ὀφείλω, ἀποδέχομαι τὸ λίαν τιμητικὸν πρόσταγμα καὶ τὴν ὑψηλὴν ἐντολήν, γονυκλινῆς δὲ ὑποβάλλων τὰ πληροῦντα με αἰσθήματα θαυμάτου σεβασμοῦ, νίκης ἀφοσιώσεως καὶ ἀπείρου ἐργνωμοσύνης, ὑπόσχομαι διακονίαν πιστήν, ἕως ἐσχάτης μου ἀναπνοῆς.

Κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην σιγὴν, ἐπιτρέπατέ μοι Παναγιώτατε, ὅπως, μετὰ πολλῆς νίκης ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ τοῦ προσήκοντος, σιρέσω τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μου πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπον τοῦ πολυσεβάστου καὶ πολλοῦ γέροντός μου, Σεβ. Μητροπολίτου Χρυσόστομου τοῦ Τοίτερ, τοῦ ἐπὶ πενήτηκοντα καὶ πέντε συναπτά ἔτη ἐν Βιέννῃ καὶ ἐκ Βιέννης πολλὰ καὶ πολύτιμα προσεγγόντος τῷ Σεπτῷ Οἰκουμενικῷ ἡμῶν Πατριαρχεῖῳ. Διὰ θίου παντός θὰ εἶμαι ἐγγνώμων διὰ τὴν πατρικὴν προστάσιν του καὶ τὴν ἀπεριόριστον ἀγάπην, μετὰ τῆς ὁποίας ἐπὶ 25ετίαν ὅλην μὲ περιβάλλει καὶ ἧς ὑψίστην εὐεργετικὴν ἐκδήλωσιν ἀποτελοῦν τὰ σήμερον περὶ ἐμὲ τελούμενα, ὅλως δὲ ἰδιαίτερος διότι παρ' αὐτῷ μαθητεύσας, ἐδιδάχθην, καὶ ἐξοχὴν, τὴν ἀπόλυτον ὑπακοὴν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Πατριάρχου μου, τὴν ἄνευ ὅρων ὑποταγὴν εἰς τὰ ἐκάστοτε κελεύσματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀνυπόκριτον ἀγάπην πρὸς τὸ Σεπτὸν ἡμῶν Κέντρον, τὸ Φανάριον, ταῦτοχρόνως δέ μοι κατέστησε βίωμα τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὡς κληρικὸς καὶ μάλιστα ἀρχιερεὺς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὀφείλω καὶ χρεωστώ τὰ πάντα εἰς τὴν Ἀγίαν καὶ Μαρτυρικὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν. Προνόμιον θεωρῶ καὶ ὡς ἐλλογίαν Θεοῦ ἐκτιμῶ τὸ γεγονός, ὅτι καὶ ἐν τῇ νέᾳ μου διακονίᾳ ἐν τῇ διαποιμάνσει τῆς Ἱ. Μ. Αὐστρίας, θὰ ἔχω εἰς τὴν διάθεσίν μου τὴν σοφίαν καὶ τὴν πείραν καὶ τὴν συμβουλὴν καὶ τὴν συμπαράστασιν τοῦ πολυφιλήτου γέροντός μου.

Παναγιώτατε Δέσποτα!

Σεβασμιώτατοι Ἀγιοι Ἀρχιερεῖς!

Εἴησαν τὰ ἔτη Ὑμῶν ὡς πλεῖστα, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν, δόξη δὲ

καὶ εὐκλεία τοῦ Ἀγιοτάτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.
Εὐχαριστῶ καὶ εὐγνωμονῶ!

Ἐπικολούθησεν εἰς τὸν Πάνσεπτον Πατριαρχικὸν
Ναὸν ἡ τέλεσις τοῦ Μεγάλου Μηνύματος καὶ τῆς εὐχα-
ριστίας.

Η ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ

Ἐν μέσῳ ἀτμοσφαίρας ἐκκλησιαστικῆς μεγαλοπρε-
πείας καὶ θρησκευτικῆς ἐξάρσεως ἔλαβε χώραν, τὴν
Κυριακὴν, 15 Δεκεμβρίου 1991 εἰς τὸν ἱστορικὸν
Ἱερὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τῆς Ἀγίας Τριάδος Βιέννης,
ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου Σεβ. Μητροπολίτου Αὐστρίας
καὶ Ἐξάρχου Οὐγγαρίας καὶ Μεσευρώτης κ. Μιχαήλ.

Τὴν πρωΐαν ἐτελέσθη ἡ Θ. Λειτουργία εἰς τὸν
ἱστορικὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ Ἀγ. Γεωργίου Βιέννης, τὸ
ἐθνικὸν ἡμῶν παλλάδιον, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ.
Μητροπολίτου Πέργης κ. Εὐαγγέλου, ὁ ὁποῖος ὡς ἐκ-
πρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, παρέστη εἰς
τὴν ἐνθρόνισιν τοῦ νέου Μητροπολίτου Αὐστρίας, λα-
βοῦσαν χώραν τὴν μεσημβρίαν. Μετὰ τὴν εἵσοδον τοῦ
Μητροπολίτου Αὐστρίας καὶ τὴν ἄνοδον τούτου εἰς
τὸν Ἀρχιερατικὸν Θρόνον, ἐτελέσθη ἡ ἐπὶ ἐνθρόνισι
Ἱερὰ Ἀκολουθία, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ἀνεγνώ-
σθη τὸ κάτωθι Πατριαρχικὸν καὶ Συναδικὸν Γράμμα
Εἰδήσεως, ἑλληνιστὶ μὲν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμ. κ. Τιμοθέου
Ρωμανῶ, γερμανιστὶ δὲ ὑπὸ τοῦ Καθηγ. κ. Γρηγο-
ρίου Λαρεντζάκη, Ἀρχοντος Πρωτονοταρίου:

ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἀριθ. Πρωτ. 878

Εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, Ὀσιώτατοι ἱερομόναχοι, τι-
μιώτατοι Ἐφοροεπίτροποι, πρόκριτοι καὶ λοιποὶ εὐ-
λογημένοι χριστιανοὶ τῆς Ἀγιοτάτης Μητροπόλεως
Αὐστρίας, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, χάρις
εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχή,
εὐλογία καὶ συγχώρησις.

Ἔστω γνωστὸν πᾶσιν ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἄχρι τοῦδε
Ἱεροτάτου Μητροπολίτου ὑμῶν κυρίου Χρυσόστομου
παραίτησιν οἰκειοθελῇ ὑποβάλοντος καὶ ταύτης δε-
κτικῆς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας γεγομένης, ἡ Μετριότης
ἡμῶν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνό-
δου προήχθημεν λαβεῖν, κατ' ὀφειλὴν ἀξιώσεως,
πρόνοιαν περὶ ἐκλογῆς καὶ ἀναδείξεως τοῦ ἀξίως,

πνευματικῇ ποιμαντορίᾳ, τὸ ἐν τῇ Ἀγιοτάτῃ Μητρο-
πόλει Αὐστρίας λογικὸν τοῦ Χριστοῦ ποίμνιον ποιμα-
ναι δυνησομένου.

Ἡμετέρα τοίνυν Πατριαρχικῇ προτροπῇ καὶ ἀ-
δείᾳ, γενομένων ὑπὸ τῶν τὴν περὶ ἡμᾶς Ἀγίαν καὶ
Ἱερὰν Σύνοδον συγκροτούντων Ἱεροτάτων Μητρο-
πολιτῶν κανονικῶν ψήφων, ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς Παν-
σέπῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τοῦ Ἀγίου Ἐνδόξου Με-
γαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, τῇ ἐπι-
κλήσει τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος,
εἰς ἐκλογὴν καὶ ἀνάδειξιν τοῦ ἀξίου ἐκ τῶν τεθέν-
των τριῶν ὑποψηφίων προσώπου, πρὸς ἀνάληψιν τῆς
ἀρχιερατικῆς προστασίας καὶ ποιμαντικῆς ράβδου τῆς
Ἐπαρχίας ὑμῶν, προσεκρίθη τῶν ἄλλων καὶ ἐξελέγη
παμνημφεὶς ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Χριστουπόλε-
ως κύριος Μιχαήλ, ἀνὴρ κόσμιος τοῖς ἡθροῖς καὶ ἱε-
ροπρεπής, τὰ θεῖα καλῶς ἐξηρακμένος, παιδείᾳ κε-
κοσμημένος, ἐκκλησιαστικῇ τε καὶ τῇ θύραθεν, φρο-
νήσει καὶ ἱκανότητι συγκεκριημένος, καὶ πείραν οὐ
μικρὰν ἔχων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἐκ τῆς
μακρᾶς, δοκίμου καὶ τετιμημένης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ
διακονίας αὐτοῦ, ὅς καὶ ἀνεδείχθη γνήσιος καὶ κανο-
νικὸς Μητροπολίτης τῆς Ἀγιοτάτης Μητροπόλεως
Αὐστρίας.

Ὅθεν καὶ διὰ τοῦ παρόντος Πατριαρχικοῦ ἡμῶν
καὶ Συναδικοῦ Γράμματος κοινοποιοῦντες τοῦτο πᾶ-
σιν ὑμῖν, τοῖς ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Αὐστρίας ἀγαπητοῖς
ἡμῖν καὶ εὐλογημένοις χριστιανοῖς, εὐχόμεθα καὶ εὐ-
λογοῦμεν πατρικῶς καὶ ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλο-
μεν ἐκκλησιαστικῶς, ὅπως τὸν διαληφθέντα Ἱε-
ρώτατον Μητροπολίτην Αὐστρίας, ἐπέρτιμον καὶ ἔξ-
αρχον Οὐγγαρίας καὶ Μεσευρώτης, ἀγαπητὸν ἡμῖν
ἐν Χριστῷ ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν κύριον Μι-
χαήλ, γινώσκῃτε ἀπὸ τοῦδε γνήσιον καὶ κανονικὸν
Ἀρχιερέα ὑμῶν καὶ κυριάρχην τῆς Ἐπαρχίας καὶ
εὐαγγελικὸν ποιμένα τοῦ ἐν αὐτῇ λογικοῦ ποιμνίου
καὶ πατέρα πνευματικὸν ἀπάντων ὑμῶν, καὶ μνημο-
νεύῃτε οἱ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ καταλόγου τοῦ κανονικοῦ αὐ-
τοῦ ὀνόματος, ὡς νερόμισται, ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς
τελεταῖς καὶ ἀκολουθίαις, πειθόμενοι οἱ πάντες καὶ
ὑποτασσόμενοι ταῖς ἀρχιερατικαῖς αὐτοῦ ὑποθήκαις
καὶ συμβουλαῖς, ὡς ἀφορώσαις εἰς τὴν ψυχικὴν ὑμῶν
ὠφέλειαν καὶ τὴν φυλακὴν τῶν πατρῶων δογμάτων
καὶ παραδόσεων.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, ἀπονέμοντες πᾶσιν ὑμῖν τὴν Πα-
τριαρχικὴν καὶ πατρικὴν ἡμῶν εὐλογίαν, εὐχόμεθα
ὑμῖν καὶ τοῖς οἴκοις ὑμῶν πλούσια πάντοτε τὰ δωρη-
ματα τοῦ Δοιῆτος παντὸς ἀγαθοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆ-

ΤΡΕΙΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ*

Τότε έγινε κάτι που κατέπληξε τούς πάντας. 'Ο μητροπολίτης 'Αμίδης 'Ακάκιος δὲν ἄντεξε νὰ βλέπει τούς ἐχθρούς του νὰ ὑποφέρουν καὶ νὰ πεθαίνουν. Λησμόνησε ὅσα εἶχαν κάνει εἰς βάρος τῶν χριστιανῶν, λησμόνησε τὴ σκληρότητά τους. 'Ενωσε μέσα του μόνο τὰ λόγια τοῦ Κυρίου «ἀγαπᾶτε τούς ἐχθρούς ὑμῶν» (Ματθ. 5,44) καὶ προχώρησε σὲ μιὰ ἐνέργεια πού δὲν εἶχε συμβεῖ ἄλλοτε στὴν ἱστορία. 'Ήταν συνήθεια νὰ πουλοῦν χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σκεύη τῶν ἐκκλησιῶν γιὰ νὰ ἐξαγοράσουν χριστιανούς αἰχμα-

λώτους ἀπὸ βαρβάρους κατακτητές. 'Αλλὰ ποτὲ δὲν εἶχε γίνει κάτι τέτοιο γιὰ νὰ ἐλευθερώσουν εἰδωλόλατρες αἰχμαλώτους ἀπὸ τὰ χέρια χριστιανῶν. 'Ο 'Ακάκιος κινούμενος ἀπὸ ὑπέρμετρη ἀγάπη, ἔκανε τὸ τολμηρὸ βῆμα· κάλεσε τούς ἱερεῖς τῆς μητροπόλεώς του καὶ τούς λέγει: «'Ο Θεός μας δὲν χρειάζεται οὔτε δίσκους οὔτε ποτήρια, διότι οὔτε τρώγει, οὔτε πίνει, ἀφοῦ οὔτε ἔχει κάποια ἀνάγκη. 'Επειδὴ λοιπὸν ἡ 'Εκκλησία ἔχει πολλὰ κειμήλια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἀπὸ τὴν εὐγνωμοσύνη τῶν ἀνθρώπων τῆς, ταιριάζει μὲ αὐτὰ νὰ ἀπελευθερώσουμε ἀπὸ τούς στρατιῶτες τούς αἰχμαλώτους καὶ νὰ τούς διαθρέψουμε».

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 323 τοῦ ὑπ' ἀρ. 9 τεύχους.

ρος ἡμῶν, Ὁδὴ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

'Εν ἔτει σωτηρίῳ αἰῶν'α', κατὰ μῆνα Νοέμβριον (ε').
'Επινεμήσεως ΙΕ'.

† 'Ο Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης.
(ἔπονται ὑπογραφαὶ τῶν Σεβ. Συνδικῶν)

Ἐκ μέρους τοῦ 'Ι. Κλήρου, τῶν Κοινοτήτων καὶ τοῦ Ποιμνίου τῆς 'Ι. Μητροπόλεως Αὐστρίας, τὸν νέον Ποιμενάρχη προσηφώνησεν ὁ 'Ιερατικῶς Προϊσταμένου ἐν Βιέννῃ, 'Αρχιμ. κ. Τιμόθεος Ρωμανᾶς ὡς ἑξῆς:

«Δεξιὰ Κυρίου ὕψωσε σε
δεξιὰ Κυρίου ἐποίησέ σοι δύναμιν» (Ψαλ. ΡΙΖ').

Πράγματι, Σεβασμιώτατε πάτερ καὶ Δέσποτα, ἐποίησε δύναμιν σήμερον ὁ Κύριος ἀναδεικνύοντάς Σας ποιμενάρχη τῆς ἱστορικῆς ταύτης Μητροπόλεως, γιὰ νὰ δοξάσετε τὸ ὑπερύμνητον ὄνομα τοῦ ἐν Τριᾷδι Θεοῦ καὶ τῆς 'Αγίας αὐτοῦ Μεγάλης 'Εκκλησίας.

'Αξίως ἡ Μήτηρ 'Εκκλησία ἐπέβλεψε εἰς τὸ πρόσωπόν Σας, διότι Σεῖς πολλὰ ἐργασθήκατε ἐν τῇ Μητροπόλει ταύτῃ, Σεῖς ἐνορακῶντε τὸ πνεῦμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πιστὸς εἰς τὰ θέσμια καὶ τοὺς Κανόνες τῆς Μιᾶς, 'Αγίας, Καθολικῆς καὶ 'Αποστολικῆς 'Εκκλησίας καὶ παραλλήλως διαλεγόμενος μὲ τὴν ἐνταῦθα χριστιανικὴν ὁμολογίαν προσφέροντας ἔτσι τὸ μήνυμα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς καταλλαγῆς.

Σεῖς συναισθανόμενος τὴν προσωπικὴν Σας εὐθύνην, σιερώσατε σὺς καρδιὰς τῶν μαθητῶν τῆς 'Εθνικῆς Σχολῆς Βιέννης τὴν προσήλωση καὶ ἀφοσίωση σὺς ἐθνικὲς καὶ ἐκκλησιαστικὲς μᾶς παραδόσεις.

Σεῖς εἰσῆλθατε σὺς καρδιὰς τῶν πιστῶν, ὅχι ὡς θεατῆς οὔτε εἰς τὸ περιθώριον, ἀλλὰ εἰς τὸ κέντρον αὐτῶν καὶ γίνετε βοηθὸς τῶν ἐχόντων ἀνάγκην, σύμβουλος τῶν σπουδάζοντων, ταγὸς καὶ διδάσκαλος τῶν ἀληθειῶν τοῦ Εὐαγγελίου.

'Εμπλεοὶ χαρᾶς, Σεβασμιώτατε, κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην ἡμέραν τῆς ἐνθρονίσεώς Σας, ὅλοι ἐμεῖς οἱ γνωρίζοντες καὶ παρακολουθοῦντες ἐκ τοῦ ἐγγύς τὸ σπουδαῖον καὶ θεάρεστον ἔργον Σας, προσάγομεν ἐνώπιόν Σας τὴν εἰλικρινὴ ἀφοσίωση καὶ ἀκλόνητον ἐμπιστοσύνην σὺς πρόσωπόν Σας.

Εἰς τὸ βαρὺ τοῦτο ἔργον πὺν σήμερα ἀνατίθει εἰς τὰς χεῖρας Σας ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ 'Εκκλησία, Σᾶς διαβεβαιούμε, πὺς ἡ 'Υμετέρα Σεβασμιότης θὰ ἔχει ὡς συμπαραστάτες, ἴσον ὅλους ἐμᾶς, κλῆρο καὶ λαό, καὶ τὶς ἐνταῦθα ἱστορικὲς κοινότητες τοῦ 'Αγίου Γεωργίου καὶ τῆς 'Αγίας Τριάδος, ὅσον ἐπίσης καὶ ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι κράτησαν ζωντανὴ τὴν φλόγα τῶν παραδόσεων μᾶς ἐν Βιέννῃ καὶ τῶν ὁποίων οἱ ψυχὲς συγγαίρουν σήμερον μαζί μᾶς καὶ ἰδιαίτερος ἡ ψυχὴ τοῦ πρὸ ὀλίγου κοιμηθέντος καὶ ἐπὶ ἐξαιρίαν ἀμέσων, ἐκλεκτοῦ καὶ λαμπροῦ συνεργάτου Σας ἀειμνήστου ἀρχιεπισκόπου πατρὸς Πολυκάρου.

Εἴμαστε ἀπολύτως βέβαιοι, Σεβασμιώτατε Δέσποτα, οὐ θὰ κρατήσετε τὴν Θεόδοστον ταύτην ἐπαρχίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὡς ἀμπελον εὐκληματοῦσαν καὶ θὰ φέρητε καρπὸν ἀγαθὸν καὶ μέγαν πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ τῆς 'Αγίας αὐτοῦ 'Εκκλησίας.

Εἴησαν τὰ ἔτη Σας πολλὰ, Σεβασμιώτατε.

(Συνεχίζεται)

Πρωτοπρ. ΗΛΙΑΣ ΔΡΟΣΙΝΟΣ
'Εφημέριος Καθεδρικοῦ Ναοῦ 'Αθηνῶν

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

'Η 'Εκκλησία συμπαραστάτις τοῦ Γένους.

'Η 'Ι. Σύνοδος τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος ἐν ποιμαντορικῇ ἐγκυκλίῳ πρὸς τὸν ὁρθόδοξον ἐλληνικὸν λαόν, σιγματίζει διὰ «ἀλλογενὲς κρατίδιον, τὸ ὁποῖον εἶναι δημιούργημα τοῦ ἀθεϊστικοῦ γειτονικοῦ Τιτοῦ-κοῦ καθεσιῶτος, ἐκμειαλλευόμενον τὰς γενικωτέρας ἀνακατατάξεις εἰς τὸν εὐαίσθητον τοῦτον χώρον τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου, σφειερίζεται καὶ διεκδι-

κεῖ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δὲν τοῦ ἀνήκει, δηλαδὴ τὸ ἐλληνικὸν ὄνομα τῆς Μακεδονίας, καὶ τοιοῦτοτρόπως τραυματίζει τὴν ἐλληνικὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν ἱστορικὴν πραγματικότητα».

Ὅθεν «ἡ 'Εκκλησία, ἡ ὁποία ἀπὸ αἰώνων εἶναι ἡ στοργικὴ συμπαραστάτις τοῦ Γένους, μετ' αὐτοῦ συνεορτάζουσα τὰς ἡμέρας τῆς δόξης καὶ τῆς εἰρήνης, καὶ μετ' αὐτοῦ συμπορευομένη τὸν δύσκολον δρό-

μόν καὶ βρισκόμενα σὲ μεγάλη ἐχθρότητα πρὸς τὸν 'Αγιο ποῦ προσπαθοῦσε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀδικίαν του, τώρα κατέφυγε ὁ ἴδιος σ' αὐτὸν ζητώντας προστασίαν. Ὁ λαός, ποῦ ἦταν ἀγανακτισμένος ἀπὸ τὴν ἀπανθρωπία τοῦ Εὐτροπίου, διαμαρτυρόταν διότι ὁ 'Αγιος τοῦ πρόσφερε ἄσυλο. Καὶ ἀναγκάστηκε ὁ χρυσορρήμων Πατὴρ νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς τὸ ἐκκλησιαστικὸν τὴν περίφημη ἐκείνη Π ρ ὁ ς Εὐ τ ρ ὀ π ι ο ν ὁμιλία, μετὰ τὴν ὁποία ἀφ' ἐνὸς παρουσίασε τὸ μεγαλεῖο τῆς 'Εκκλησίας καὶ τὸ παροδικὸ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, ἀφ' ἑτέρου προσπάθησε νὰ ἡρεμήσῃ τοὺς διαμαρτυρούμενους³.

* * *

Ἐπειδὴ ἀργότερα ἡ περιοχὴ τῆς Ἀμίδης προσεχώρησε στὴν αἵρεση τοῦ Νεστοριανισμοῦ, λησμονήθηκε ἡ μεγάλη μορφή τοῦ 'Ακακίου καὶ δὲν κατεγράφη στὸ Βυζαντινὸ ἐορτολόγιο ὡς "Αγιος. Ὅμως αὐτὸ δὲν μειώνει τὸ μεγαλεῖο τῆς πράξεώς του, ἡ ὁποία τὸν ἀνέδειξε συνεχιστὴ τῶν ιδεωδῶν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Διότι γνωρίζουμε ὅτι καὶ οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες πρόσφεραν προστασίαν καὶ βοήθεια σὲ μεγάλους ἐχθροὺς τοῦς. Ὁ Μέγας Βασίλειος ἔσωσε ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ ἐπαναστατημένου λαοῦ τῆς Καισαρείας τὸν δικαστὴ τῆς πόλεως, ὁ ὁποῖος τὸν εἶχε φυλακίσει διότι ἀντιστάθηκε σὲ παράνομη ἐνέργειά του. Ὁ λαὸς ξεσηκώθηκε ὅταν ἔμαθε τὴν φυλάκισιν τοῦ 'Αγίου καὶ θὰ διαμέλιζε τὸν παράνομο δικαστὴ, ἀνδρὸς προλάβειν ὁ "Αγιος νὰ τοὺς ἡρεμήσῃ⁴. Ὁμοίως ὁ "Αγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος πρόσφερε ἄσυλον στὸν ἄδικο πρωθυπουργὸ Εὐτρόπιο, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ πολλὰς φορὰς εἶχε παραβιάσει τὸ ἄσυλον τῶν ἐκκλη-

σιῶν καὶ βρισκόμενα σὲ μεγάλη ἐχθρότητα πρὸς τὸν 'Αγιο ποῦ προσπαθοῦσε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀδικίαν του, τώρα κατέφυγε ὁ ἴδιος σ' αὐτὸν ζητώντας προστασίαν. Ὁ λαός, ποῦ ἦταν ἀγανακτισμένος ἀπὸ τὴν ἀπανθρωπία τοῦ Εὐτροπίου, διαμαρτυρόταν διότι ὁ 'Αγιος τοῦ πρόσφερε ἄσυλο. Καὶ ἀναγκάστηκε ὁ χρυσορρήμων Πατὴρ νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς τὸ ἐκκλησιαστικὸν τὴν περίφημη ἐκείνη Π ρ ὁ ς Εὐ τ ρ ὀ π ι ο ν ὁμιλία, μετὰ τὴν ὁποία ἀφ' ἐνὸς παρουσίασε τὸ μεγαλεῖο τῆς 'Εκκλησίας καὶ τὸ παροδικὸ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, ἀφ' ἑτέρου προσπάθησε νὰ ἡρεμήσῃ τοὺς διαμαρτυρούμενους⁵.

Ἡ πράξις τοῦ ἱεροῦ 'Ακακίου δὲν ἐντάσσεται στὰ ἱεράσια τῆς ὁργανωμένης κοινωνικῆς πρόνοιας, ἀλλ' ἦταν ἡρωικὴ ἀντιμετώπιση μιᾶς ἐκτακτῆς περιστάσεως. Στὰ δύο ἐπόμενα παραδείγματα, τοῦ 'Αγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος καὶ τοῦ 'Αγίου Ἰωάννου Ὁθβῶν, θὰ δοῦμε λεπτομέρειες μιᾶς ὁργανωμένης φιλανθρωπίας, ποῦ συνεχίζει, στὸν 7ο καὶ τὸν 12ο αἰῶνα, τὴν Βασιλειάδα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ τὰ συσσίτια χιλιάδων πτωχῶν τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Θὰ δοῦμε, σ' αὐτὰ τὰ παραδείγματα, ὅτι τὰ ἐκκλησιαστικὰ κοινωνικὰ ἐπιτεύγματα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν εἶχαν τοὺς συνεχιστὰς σὲ μεταγενέστερους αἰῶνες τῆς ἱστορίας τῆς 'Εκκλησίας, ὑπὸ διαφορετικὰς συνθῆκες, μετὰ διαφορετικὰς δυνατότητες, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ κίνητρο τὴν ἴδια χριστιανικὴ ἀγάπη.

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΒΑΡΛΑΣ

Δ) ντῆς Οἰκονομικῶν τοῦ Ρ/Σ τῆς 'Εκκλησίας

3. Σωκράτους, 'Εκκλ. Ἱστορία, βιβλίον Ζ', κεφ. κα'. Migne PG 67,781-784.

4. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον, ἐπίσκοπον Καισαρείας, ἐπιτάφιος. Migne PG 36,568-569.

5. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ὁμιλία εἰς Εὐτρόπιον εὐνοῦχον, πατρίκιον καὶ ὑπατον. Migne PG 52,391-396.

μον τῶν ἀκανθῶν καὶ τῶν διωγμῶν καὶ τῶν ἀγῶνων, καὶ πρὸς τοῦτοις, ἐν ἀδιαλείπτῳ μετὰ τοῦ Γέροντος ἐνόητι, τυγχάνουσα φορεὺς τῆς κιβωτοῦ τῆς ἐλληνικῆς ἀρετῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, προσβλέπει σήμερον εἰς τὰς ἀνησυχητικὰς περιστάσεις, καί, ἐν στοργῇ καὶ ἀγάπῃ πολλῇ, ποιεῖται ἔκκλησιν πρὸς τὸν εὐσεβῆ ὁρθόδοξον ἐλληνικὸν λαὸν περὶ ἐθνικῆς συμπνοίας καὶ ἀντιστάσεως ἀπέναντι πάσης ὀργανωμένης καὶ προμελετημένης ἀνίερου ἀποπειρᾶς ἀποξενώσεως τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴν πραγματικῆν του κληρονομίαν.

»Ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ παραμείνῃ ἀδιάφορος διὰν πρόκειται περὶ ἐπιβουλῆς κατὰ τῶν προαιωνίων ἱδανικῶν τοῦ ἔθνους ἡμῶν, παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ὁποίου εὐρέθῃ πάντοτε πρόμαχος ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία, ὡς μαρτυρεῖται καὶ ἐπιβεβαιοῦται τοῦτο ὑπὸ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Γνωρίζει τὸ καθήκον καὶ τὸ ἱερὸν καὶ ἱστορικὸν χρέος αὐτῆς καὶ θὰ τὸ πράξῃ, ὅπως ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον εὐσυνειδήτως καὶ ἐπιμελῶς τὸ ἐπραξε».

Ἡ συνέντευξις τοῦ Μακαριωτάτου.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ, ἐν προσφάτῳ συνεντεύξει Τύπου δοθείσῃ ἐν τῇ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν, ἀναφερόμενος εἰς τὰς κρισίμους διὰ τὸ ἔθνος σημερινὰς περιστάσεις καὶ εἰς τοὺς ἐπαπειλοῦντας αὐτὸ κινδύνους, ἀπηύθυνεν ἔκκλησιν πρὸς ὅλον τὸν ἐλληνικὸν λαὸν νὰ ἔχῃ ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν Ἐκκλησίαν του, νὰ μείνῃ ἐνωμένος, πάνω ἀπὸ τὰ πολιτικά του πιστεύω, μετὰ τὴν ἀπόλυτην βεβαιότητα καὶ πεποίθησιν ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θὰ πράξῃ καὶ πάλιν τὸ καθήκον της, ἂν χρειασθῇ καὶ ἂν ἔλθουν ἄσχημοι καιροί.

Ἡ συνέντευξις τοῦ Μακαριωτάτου, ἥτις ἀπέδειξε τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὰ ἐθνικὰ θέματα καὶ διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ ὑλικὴν ἐνίσχυσιν τῶν χειμαζομένων ἀδελφῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ρωσίας, τῆς Σερβίας, τῆς Ρουμανίας, τῆς Βουλγαρίας, τῆς Γεωργίας καὶ τῆς Ἀλβανίας, ἐπεβεβαίωσε τὰ σχετικῶς ἐπισημανθέντα εἰς ἄρθρον, τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη εἰς ἀθηναϊκὴν ἐφημερίδα. Ἐν τῷ ἄρθρῳ τοῦτω εἰονίσσαμεν τὰ ἐξῆς:

«Ὅσοι μὲ μεγεθυντικὸν καὶ παραμορφωτικὸν φακὸν παρακολοῦσιν τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ ν' ἀνακαλύψουν καὶ διατυμπανίσουν ἀνύπαρκτα λάθη καὶ φανταστικὰς παραλείψεις της κλείνουν τὰ μάτια τοὺς καὶ τηροῦν σιγὴν ἰχθύος γιὰ τὸ εὐρύτατο καὶ πολὺπλοκο ἀνακαινιστικὸν ἔργο της... Εἶναι γνω-

στοὶ οἱ ἀγῶνες της γιὰ τὰ ἐθνικὰ μας θέματα, τοὺς ὁποίους ἔχουν παῖζει πρωταγωνιστικὸν ρόλο πολλοὶ ἀγωνιστὲς Ἱεράρχες της. Εἶναι ἄδικο νὰ παραθεωροῦνται π.χ. οἱ παλαιότερες καὶ πρόσφατες ἐθνικὲς εὐαισθησίαι τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ποὺ πάντοτε βρισκείται ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων γιὰ τὴν προάσπιση καὶ προβολὴν τῶν ἐθνικῶν μας δικαιῶν. Ἐπὶ πλέον ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἀξιόλογες δραστηριότητες σὲ πολλοὺς τομεῖς τοῦ κοινωνικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ μας βίου».

«Μοναστήρια Νήσου Ἰωαννίνων».

Εἶναι ἄξιον ἰδιαίτερας ἐξάφσεως τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος, ὡς Πρόεδρος τῆς σχετικῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Δήμου καὶ τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων, τῆς Ἐφορείας Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων, τῆς Ἐταιρείας Ἑπειρωτικῶν Μελετῶν καὶ τῆς Κοινότητος τῆς Νήσου Ἰωαννίνων καὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ, διωργάνωσεν ἐν τῷ Πνευματικῷ Κέντρῳ τῆς ὡς ἂν Ἐταιρείας Διεθνῆς Πνευματικῶν Συμπόσιον ἐπὶ τοῦ θέματος «Μοναστήρια Νήσου Ἰωαννίνων» (29 - 31 Μαΐου).

Τὸ Συμπόσιον τοῦτο, —ὅπερ συνεκλήθη ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 700 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τῆς Ἱ. Μονῆς Φιλανθρωπινῶν (1292 - 1992) καὶ εἶχεν ὡς Προεδρεῖον τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητον καὶ τὸν Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων κ. Μίλτον Γαρίδη—, συνειτέλεσεν εἰς τὴν ἐπιτυχῆ προβολὴν τοῦ ἐνδόξου ἐλληνορθόδοξου παρελθόντος τῆς Ἡπείρου, τῶν Ἰωαννίνων καὶ ἰδιαίτερος τῆς νήσου τῶν Ἰωαννίνων, καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς Ἱ. Μονῶν. Διακεκριμένοι εἰδικοί ἐπιστήμονες τῆς ἡμεδαπῆς καὶ τῆς ἀλλοδαπῆς διὰ δεκάδων ἀνακοινώσεων, εἰσηγήσεων καὶ παρεμβάσεων ἐξήτασαν πάσας τὰς πτυχὰς τῆς ἐθνικο-ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας των καὶ τῆς παντοειδοῦς λατρευτικῆς, εκπαιδευτικῆς, καλλιτεχνικῆς, αἰσθητικῆς καὶ πολιτιστικῆς ἀκτινοβολίας των, ἥτις συνειτέλεσεν εἰς τὸ νὰ χαρακτιρίζωνται τὰ Ἰωάννινα «παιδευτήριον τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης».

Ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ Συμποσίου ἐπεσημάνθη ἰδιαίτερος διὰ τῆς Ἀρχιερατικῆς Θείας Λειτουργίας ἐν τῷ Καθολικῷ τῆς Ἱ. Μονῆς Φιλανθρωπινῶν, δι' ἐπισκέψεως εἰς τὴν λαμπρὰν Ἐκθεσὶν ἱ. εἰκόνων τῶν Ἱ. Μονῶν τῆς Νήσου, διὰ τῶν ὑπὸ τῆς Ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ κ. Ἀννας Ψαροῦδα - Μπενάκη

Ἐγκαινίων Ἐκθέσεως Ἀρχείων καὶ Βιβλιοθήκης τῶν Ἱ. τούτων Μονῶν καὶ διὰ καταληκτικῶν συνεδρίας ἐν τῷ αὐτῷ χώρῳ τῆς Ἱ. Μονῆς Παντελεήμονος, πλαισιωθείσης ὑπὸ τοῦ ἐξαιρετικοῦ θυζαντινοῦ χοροῦ «Μαῖστορες τῆς ψαλτικῆς τέχνης» ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γρηγορίου Σιάδη.

Ἀντεπιστέλλον μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Ἡ ἐπίσημος ὑποδοχὴ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν ὡς ἀντεπιστέλλοντος μέλους τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐλβετίας κ. Δαμασκηνοῦ (Παπανδρέου) εἶναι μία μεγάλη τιμὴ, ἣτις ἀπ' ἐνὸς ἐπιβραβεύει τὴν κατὰ τὸ παρελθὸν ἐξαρθεῖσαν ἀπὸ τῶν σιγῶν τῆς Ἐκκλησίας πολὺπυχον δρᾶσιν τοῦ δραστηρίου Ἱεράρχου καὶ ἀπ' ἐτέρου ἀντιανακλᾷ εἰς τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ εἰς τὴν καθ' ὅλον Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Κατὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπίσημον ὑποδοχὴν τοῦ τιμηθέντος Ἱεράρχου εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν, τόσον ὁ Πρόεδρος αὐτῆς κ. Μιχ. Σακελλαρίου εὐσυνόπως, ὅσον καὶ ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Εὐάγγ. Μουτσόπουλος ἐκτενέστερον ἐξήραν τὴν προσφορὰν τοῦ Σεβασμιωτάτου, ἥτις προβάλλει ἐν τῇ καθ' ὅλον Χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ τὴν Ὁρθόδοξίαν δι' ἐκλεκτοῦ θεολογικοῦ συγγραφικοῦ ἔργου, διὰ τῆς δραστηριοῦτος ἐν εὐρωπαϊκοῖς πανεπιστημίοις καὶ παγχριστιανικοῖς συνεδρίοις καὶ διὰ τῆς διορθοδόξου καὶ οἰκουμενικῆς ἀκτινοβολίας τοῦ ὅπ' αὐτοῦ διευθυνομένου ἐν Σαμπεζὺν (Γενεύη) Ὁρθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Συνισταμένη τῶν δραματισμῶν αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἡ μετὰ τὸ τέλος αὐτῆς ἐπαινεθεῖσα ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Σακελλαρίου ὁμιλία του κατὰ τὴν ἐπίσημον ὑποδοχὴν του εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν, ἥτις ὁμιλία προέβαλε τὴν «σύγχρονον» ἀποστολὴν τῆς Ὁρθοδοξίας».

Ἡ ιδιόχειρος διαθήκη τοῦ ἀειμνήστου Ἱωάννου Καρμίρη.

Μετὰ συγκινήσεως οἱ Ἕλληνες θεολόγοι ἐπληροφόρησαν, ὅτι ὁ ἀειμνήστος Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Ἀκαδημαϊκὸς Ἱωάννης Καρμίρης διὰ τῆς ιδιοχείρου διαθήκης του κατέστησε κληρονόμον του ἐφ' ἀπάσης τῆς κινήτης καὶ ἀκινήτου περιουσίας αὐτοῦ τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἅπαντα τὰ εἰσοδήματα αὐτῆς θέτῃ τοῦτο

εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ὑποχρεωμένης ὅπως βραβεύῃ ἐκάστοτε εἰς μνήμην τοῦ νιοῦ του Νικολάου καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον «Βραβεῖον Ν. Καρμίρη» ἀρίστως θεολογικὰς διατριβὰς ἐπὶ ὑψηλοῖς ἢ διδακτορίᾳ. Ἡ βράβευσις αὕτη θὰ σημαίνει καταβολὴν τῶν δαπανῶν τῆς ἐκτυπώσεως αὐτῶν, φερουσῶν ἐν τῷ ἐξωφύλλῳ τὴν ἔνδειξιν «Θεολογικὴ Βιβλιοθήκη Ἱωάννου καὶ Νικολάου Καρμίρη, Ἀριθ...».

Περαιτέρω ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ιδιόχειρος διαθήκη ὁρίζει, ὅπως περιέλθουν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἅπαντα τὰ βιβλία του μετὰ τῶν τοῦ νιοῦ του, ὡς καὶ τῶν προσωπικῶν συγγραμμάτων ἀμφοτέρων. Εἰδικῶς διὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα προσωπικὰ συγγράμματα παρακαλεῖ, «ὅπως ἄλλα μὲν διανεμῶνται δωρεὰν ὑπὸ τῆς Σχολῆς ἐκάστοτε εἰς ἀπόρους θεολόγους φοιτητάς, διακρινομένους διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὸ ἦθος αὐτῶν, ἄλλα δὲ πωλῶνται εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν εἰσπραξεῖς διανεμῶνται ὑπὸ τῆς Σχολῆς ὡς βοηθήματα εἰς ἀπόρους ἀριστούχους φοιτητάς τῆς Σχολῆς».

Ἄλλ' ἡ διαθήκη τοῦ ἀειμνήστου Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ Ἱ. Καρμίρη μαρτυρεῖ τὴν ἀγάπην του οὐ μόνον πρὸς τὴν Θεολογικὴν Σχολήν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἰδιαίτεραν πατρίδα του. Δι' αὐτὸ ἡ διαθήκη ὁρίζει, ὅπως τὸ ἀνήκον εἰς αὐτὸν πρὸς δυσμὰς ἡμῶν ἐξ ἀδικαιρέτου τῆς ἐν τῷ χωρίῳ «Ἄνω Μπράλος Φθιώτιδος» κειμένης οἰκίας του μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ ἐπιπλῶν καὶ λοιπῶν οἰκιακῶν σκευῶν καὶ εἰδῶν περιέλθῃ εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ Ἑνοριακοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος πρὸς χρῆσιν ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου τοῦ Ναοῦ. Ὁ Ἱερεὺς τοῦ Ναοῦ παρακαλεῖται ὅπως μνημονεύῃ ἐν ταῖς ἱεραῖς Λειτουργίαις τὰ ὀνόματα: Ἱωάννου, Εὐφροσύνης καὶ Νικολάου. Τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ βιβλία κληροδοτοῦνται εἰς τὴν Δημοτικὴν Βιβλιοθήκην Λαμίας.

Ἔστω αἰωνία ἡ μνήμη τοῦ Ἱωάννου Καρμίρη!

Πρόσφατα ἐκυκλοφόρησε δίχρωμο τὸ

ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

σὲ 12η ἔκδοσιν, μὲ νέα στοιχειοθεσία, μεγαλύτερα καὶ πολλὰ εὐανάγνωστα γράμματα καὶ χρυσόδετο.

Ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

'Ιερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Σεραφεῖμ, τὴν 2αν 'Ιουνίου 1992 προήδρευσε τῶν ἐργασιῶν τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας παρέστη εἰς ἔκτακτον Συνεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐπὶ τῇ ἀναγορεύσει τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐλθετίας κ. Δαμασκηνοῦ ὡς ἀντεπιστέλλοντος μέλους αὐτῆς.

Τὴν 8ην 'Ιουνίου ἐδέχθη ἐν τῇ 'Ιερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Δέρκων κ. Κωνσταντῖνον ('Ιεράρχην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου).

Τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Μακαριώτατος ἔδωσε συνέντευξιν Τύπου εἰς τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως, ἀφορῶσαν εἰς τὴν ἐνημέρωσιν τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος διὰ τὴν ἐπιτυχή διεξαγωγὴν τοῦ Πανελληνίου Ἐράνου ὑπὲρ ἐνισχύσεως τῶν χειμαζομένων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης καὶ ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν προβλημάτων τῆς χώρας.

Τὴν 9ην 'Ιουνίου ὁ Μακαριώτατος ἐδέχθη εἰς τὴν ἐν Ψυχικῷ κατοικίαν του τὸν ἐν Ἀθήναις πρέσβυν τῆς Ρωσίας κ. Βαλερί Νικολάενκο ὡς καὶ τὸν ἐν Βουκουρεστίῳ πρέσβυν τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀλεξανδρῆν.

Τὴν Τετάρτην 10ην 'Ιουνίου ὁ Μακαριώτατος ἐδέχθη ἐν τῇ 'Ιερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν τὸν ἐψηφισμένον Βοηθὸν Ἐπίσκοπον τοῦ Πατριάρχου τῶν Σέρβων κ. Παύλου καὶ Τοποτηρητὴν τῆς Ἐπισκοπῆς Τιμοκίου κ. 'Ιουστίνον.

* * *

Ἐξ ἄλλου, ὁ Μακ. κ. Σεραφεῖμ, ὡς Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀπέστειλε τὴν 3ην 'Ιουνίου, τὸ μὲ ἀριθμὸν Πρωτ. 2048, Διεκ. 813 ἐπόμενον

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Μακαριώτατον

Πατριάρχην τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κ. Μάξιμον

Εἰς Σόφειαν

Μετὰ ψυχικῆς δδύνης πληροφορηθέντες τὰ περὶ τῶν σχισματικῶν ἐνεργειῶν ἐνίων Ἱεραρχῶν τῆς κατὰ Βουλγαρίαν ἀδελφῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, μυχίως λυπούμεθα ἐν τῇ θλιβερᾷ ὄντως ἐξελίξει τῆς αὐτόθι ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, ἐπαυξανούσης τὰ δεινὰ καὶ τὰς ταλαιπωρίας τοῦ ἐπὶ ἱκανὰς δεκαετίας δοκιμασθέντος ὀρθοδόξου Βουλγαρικοῦ λαοῦ.

Συμμεριζόμενοι θαυμάσια τὴν δεδικοιολογημένην πικρίαν καὶ τὸν πόνον τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ τῶν περὶ Αὐτὴν ἁγίων Ἀδελφῶν, ἐκφράζομεν τὴν ἀμέριστον συμπάρασταν ἡμῶν, εὐχόμενοι ταχεῖαν ἀποκατάστασιν διασαλευθείσης Κανονικῆς τάξεως. Ἀ-

γρυπνοῦντες ὑπὲρ ὁμῶν καὶ πιστοῦ Βουλγαρικοῦ λαοῦ ἐν προσευχῇ, διατελοῦμεν

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

* * *

Πρὸς τοὺς Πρωθυπουργοὺς τῶν χωρῶν - μελῶν τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ τοὺς Προέδρους τῶν Η.Π.Α., τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Ε.Ο.Κ., ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ ἀπηύθυνε τὴν ἀκόλουθον ἔκκλησιν:

Ἐπικειμένης τῆς συζητήσεως διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς Δημοκρατίας τῶν Σκοπίων, τῆς σφετεριζομένης τοῦ ὀνόματος τῆς Μακεδονίας καὶ οὕτωσὶ ἀμφισβητοῦσης τὴν ἐλληνικότητα τῆς δευτέρας, ὡς πνευματικὸς ἡγέτης τῶν ἑκατομμυρίων ὀρθοδόξων Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι μὲ πόνον ψυχῆς ἐπ' ἐσχάτων παρακολουθοῦν τὴν ἀνίερων ταύτην προσπάθειαν παραχαράξεως τῆς ἱστορίας των καὶ ἀποξενώσεως των ἐκ τῆς τετρακισχιλιετοῦς κληρονομίας των, καὶ ὡς ἐκφραστὴς τῶν ἱερῶν αὐτῶν αἰσθημάτων τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα, ὅπως παράσχη τὴν ἔξοχον καὶ πολύτιμον συνδρομὴν τῆς, ἵνα ὑποστηρίχθωσι τὰ δίκαια τῆς Ἑλλάδος αἰτήματα, τὰ ὁποῖα θὰ κατοχυρώνουσι τὴν ἀσφάλειάν τῆς καὶ τὴν ἱστορικὴν τῆς πορείαν ἐν τῷ λίαν εὐαίσθητῳ τούτῳ χώρῳ τῆς Βαλκανικῆς, τὴν γῆν τῆς ὁποίας πλημμυρὶς αἵματος ἐπότισεν ἐπὶ ἱκανόν.

Διάπυρος πόθος τοῦ ὀρθοδόξου ἐλληνικοῦ λαοῦ εἶναι ἡ θεμελίωσις μιᾶς παγκοσμίου εἰρήνης ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν λαῶν, τῶν πνευματικῶν αὐτῶν ἀξιῶν τὰς ὁποίας τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος καθηγίασεν μὲ τὸ αἷμα του. Πιστεύομεν ὅμως ὅτι ἡ ἀλήθεια προσωρινῶς θαπτομένη ἀνίσταται λαμπρότερα εἰς τὰς συνειδήσεις τοῦ κόσμου. Εἰς τὴν δικαίωσιν τῆς ἐλπίδος ταύτης ἔχομεν τὴν πεποίθησιν τῆς δραστηρίας ἐνεργείας Ὑμῶν, διὸ καὶ ἐκφράζομεν ὑποκαρδίους εὐχαριστίας.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

* * *

Τέλος, ἐστάλη καὶ τὸ μὲ ἀριθμ. πρωτ. 2117) 10.6.92

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Πρὸς

Τὸν Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης κ. Μιχαὴλ Παπακωνσταντίνου

Ἐν τὰ ὕθ α

Ἐξοχώτατε Κύριε Ὑπουργέ,

Μελετωμένης τῆς τροποποιήσεως τῆς διαδικασίας λύσεως τοῦ γάμου ἐπὶ τὸ συντομώτερον, πεποιθήαμεν ὅτι μία τοιαύτη ρύθμισις, καθ' ὃν χρόνον θάλλονται ἄπαντες οἱ κοινωνικοὶ θεσμοί, πλήττει θαρρέως τὸν θεσμὸν τοῦ γάμου καὶ τὴν ἱερότητα τῆς οἰκογενείας,

ἀξίας αἱ ὁποῖαι δέον ὅπως στηριχῶσι παντὶ σθένει, ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ γένους, κατὰ τὰς παρούσας κρισίμους ἐθνικὰς περιστάσεις.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Καρπαθάκης

Ἱερά Μητρόπολις Θήρας

Στις 15 Μαΐου 1992 ἐπεσκέφθη τὴν Θήρα ἀντιπροσωπεῖα 120 μελῶν τῆς «Κυκλαδικῆς Ἑνώσεως Κυριῶν» Ἀθηνῶν. Στὸν Ἱ. Μητροπολιτικὸ Ναὸ τῆς Ὑπαπαντῆς ἐτελέσθη Ἑσπερινός, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μας, ὅστις καὶ στὴν ἐν συνεχείᾳ ἐκδήλωσιν πού ἔγινε στὴν αἴθουσα τῆς «Χριστιανικῆς Ἑστίας», κατὰ τὴν ὁποία ἀπηγγέλθησαν ποιήματα σχετικά, ὡμίλησε μὲ θέμα: «Ἡ προσφορά τῆς μητέρας στὴν ἐποχή μας».

Στις 16 Μαΐου ἐπεσκέφθη ὁ Σεβ. τὴν Ἱο καὶ παρέστη στίς ἐκδηλώσεις τῶν «Ὀμηρείων» καὶ ὡμίλησε καταλλήλως πρὸς τοὺς παρευρεθέντας.

Στις 24 Μαΐου ἐγένετο ἐορταστικὴ ἐκδήλωση στὴν αἴθουσα τῆς «Χριστιανικῆς Ἑστίας» ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. Ἡ ὅλη ἐκδήλωση ἦταν ἀφιερωμένη στὴν Μακεδονία μας. Τὰ παιδιὰ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων προσέφεραν ὅ,τι καλύτερο εἶχαν καὶ ἡ Μαθητικὴ Χορωδία ἀπέδωσε τὰ ἀφιερωμένα στὴν Μακεδονία ἄσματα μὲ πολλὴ ἐπιτυχία. Οἱ παρευρισκόμενοι, μεταξύ τῶν ὁποίων ὁ κ. Περιφερειάρχης Ν. Αἰγαίου, ἡ κ. Νομάρχης Κυκλάδων, ὁ κ. Ἐπαρχος Θήρας, ἐξεδήλωσαν τὸν ἐνθουσιασμό τους. Ὁ Σεβ. ἔκλεισε διὰ σχετικῆς ὁμιλίας τοῦ τὴν ἐορτήν. Στις 20 καὶ 21 Μαΐου ὁ Σεβ. μετέβη στὴν νῆσο Θηρασίᾳ ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τοῦ ἁγ. Κωνσταντίνου.

Τὸ Σάββατον 30 Μαΐου ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, στὴν αἴθουσα τῆς «Χριστιανικῆς Ἑστίας» ἡ Ἱ. Μητρόπολις ὠργάνωσεν ἐκδήλωση, κατὰ τὴν ὁποία, μετὰ τὶς ἀπαγγελίες τῶν μαθητῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ τὰ τραγούδια πού ἡ Χορωδία ἀπέδωσε, σχετικά μὲ τὴν ἄλωση, καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν εἰσήγηση τοῦ Σεβασμιωτάτου ἐγένετο ὁμιλία μὲ θέμα: «29 Μαΐου 1453. Ἐάλω ἡ Πόλις».

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

Ἱερά Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

Ἐληξαν στὴ Θεσσαλονίκη στίς 26 Μαΐου οἱ ἐργασίαι τῆς Α' Διαβαλκανικῆς Συνάντησης Ὁρθοδόξων Νεολαίων, πού ὠργάνωσαν τὸ περιοδικὸ ΣΥΝΑΞΗ, ἡ Ε.Χ.Ο.Ν. καὶ τελοῦσε ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ.

Στὴ Θεσσαλονίκη τοὺς συνέδρους πού προέρχονταν ἀπὸ τὴ Σερβία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Μαυροβούνιο, Τσεχοσλοβακία καὶ Ἀλβανία, φιλοξένησε τὸ Ἱδρυμα Νεότητος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως.

Τὴ Δευτέρα 25 Μαΐου στὴν Ἑνοριακὴ Νεανικὴ Ἑστία τοῦ Ἱ. Ν. Ἀγ. Γεωργίου Νεαπόλεως ἔγινε ἐκδήλωση μὲ κεντρικὸ εἰσηγητὴ τὸν καθηγητὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης Βασίλειο Γιούλτση. Ὁ ὁμιλητὴς πού ἀνέπτυξε τὸ θέμα, ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΝΙΑΤΑ, τόνισε μεταξύ ἄλλων ὅτι τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς εὐθύνης γιὰ τὸν ἐπανευαγγελισμό τῶν πιστῶν στίς βαλκανικὲς χώρες περνάει στὴ νέα γενιά. Ἡ ἐνεργοποίηση ὅμως αὐτῆς τῶν νέων γιὰ νὰ εἶναι ἐπιτυχής, πρέπει νὰ λάβει ὑπόψη τὴν παράδοση πού διαμορφώθηκε, ἀλλὰ καὶ τὶς νέες συνθήκες ζωῆς πού ἐπέβαλε ὁ σύγχρονος πολιτισμός. Ἀκολούθησε ἐνδιαφέρουσα συζήτηση καὶ στὴ συνέχεια ὁ Μητροπολίτης Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ παρέθεσε ἐπίσημο γεῦμα πρὸς τιμὴν τῶν συνέδρων. Στὴ σύντομη προσφώνησή του πρὸς τοὺς 80 νέους Ἕλληνες καὶ ξένους πού συμμετείχαν στὸ ἐπίσημο γεῦμα, ὁ Σεβασμιώτατος τόνισε ὅτι, οἱ διενέξεις καὶ οἱ ἀντιθέσεις ἀνάμεσα στοὺς βαλκανικοὺς λαοὺς εἶναι μιὰ δοκιμασία πού δὲν πρέπει νὰ ἀφήσει νὰ καλλιεργηθεῖ τὸ μῖσος καὶ ἡ ἔχθρα ἀνάμεσα στοὺς ὀρθοδόξους αὐτοὺς λαοὺς. Καὶ κατέληξε: Ἡ Ἑκκλησία θὰ ἀγωνίζεται γιὰ τὴν ἐνότητα καὶ τὴν εἰρήνην τῶν λαῶν προβάλλοντας τὴν κοινὴ ὀρθόδοξη πίστη καὶ τὴν εἰλικρινὴ ἀγάπη καὶ συνεργασία. Ἀπαντώντας ὁ ἐκπρόσωπος τῆς βουλγαρικῆς ἀντιπροσωπείας εὐχαρίστησε τὸ Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως γιὰ τὴ φιλοξενία καὶ ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἡ ἐπικοινωνία μεταξύ τῶν ὀρθοδόξων νεολαίων τῶν βαλκανικῶν λαῶν θὰ συνεχισθεῖ.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Τρίτης 26 Μαΐου ἀνάλογη ἐκδήλωση ἔγινε στὸ Ἑνοριακὸ Κέντρο Ἀγίου Ἰωάννου Νεαπόλεως μὲ τὴ συμμετοχὴ νέων ἀπὸ ἄλλες ἐνορίες. Μετὰ ἀπὸ ἀρκετὴ συζήτηση ἔγιναν προτάσεις γιὰ τὴν τόνωση τῆς ἀλληλεγγύης καὶ τῆς συνεργασίας τῶν ὀρθοδόξων νέων τῶν βαλκανικῶν χωρῶν.

Τὸ βράδυ τῆς ἴδιας ἡμέρας τοὺς συνέδρους δεξιώθηκε ὁ Μητροπολίτης Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συμπληρώσεως 18 ἐτῶν ἐπισκοπικῆς του διακονίας.

Τέλος μὲ τὴ λήξη τῶν ἐργασιῶν τῆς συνάντησης κοινὴ ἦταν ἡ διαπίστωση ὅτι πράγματι μπορεῖ ἡ Ὁρθοδοξία νὰ ἀποτελέσει παράγοντα συνοχῆς καὶ συνεργασίας μεταξύ τῶν βαλκανικῶν λαῶν.

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

Ἱερά Μητρόπολις Σύρου

Φ ο λ έ γ α ν δ ρ ο ς: Τὴν Φολέγανδρο ἐπεσκέφθη τὴν Κυριακὴν τοῦ Τυφλοῦ ὁ Σεβ. κ. Δωρόθεος, ὁ ὁποῖος ἐτέλεσε Ἑσπερινὸν καὶ Θ. Λειτουργίαν εἰς τὰς δύο ἐνορίας τῆς νήσου.

Σ ί φ ν ο ς: Τὴν Ἑορτὴν τῆς πολιούχου τῆς νήσου, «Θεοτόκου Χρυσοπηγῆς», τὴν Πέμπτη τῆς Ἀναλήψεως, ἐώρτασε πανηγυρικῶς ἡ Σίφνος μὲ τὴν παρουσία τοῦ Σεβ. κ. Δωροθέου, τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν, τιμητικοῦ ἀγήματος καὶ τῆς Φιλαρμονικῆς τοῦ Στρατοῦ.

Τ ἡ ν ο ς: Νέα Μοναχὴ ἐκάρη εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν

Κεχροβουνίου, την Παρασκευήν 5ην Ιουνίου, υπό του Ίεροκ. Δωροθέου Πολυκανδριώτη, τῇ ἀδείᾳ καὶ παρουσίᾳ τοῦ Σεβ. κ. Δωροθέου, ἡ Μάρθα Ζαννέτου, ἐπὶ πολλὰ ἔτη διαμένουσα εἰς τὸ ἐν λόγῳ Μοναστήριον.

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἀνακοινωθὲν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Περαιτωθεισῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ Πρόεδρος Αὐτῆς, Μακαριώτατος Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς Κύριος ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ, ἀνακοινεῖ εἰς ἅπαν τὸ Πλήρωμα τοῦ παλαιφάτου καὶ πρεσβυγενοῦς Πατριαρχείου, ὅτι ἡ Ἀγία καὶ Ἱερά Σύνοδος, ἐπελήφθη μετὰ προσοχῆς τῆς ἐξετάσεως τῶν κάτωθι θεμάτων:

1. Τοῦ σοβαροῦ θέματος τῆς Ἱεραποστολῆς, εἰς τὰς Ἱεραποστολικὰς Μητροπόλεις, συμφώνως πρὸς τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ Ἔθνη».

2. Τῶν θεμάτων, ἐν τε τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀλεξανδρείας καὶ Καΐρου καὶ ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσι ἐν Ἀφρικῇ.

3. Τοῦ θέματος ἐπανδρώσεως διὰ Κληρικῶν τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων ἐν ὅλῃ τῇ Ἀφρικῇ.

4. Τοῦ θέματος διευθετήσεως καὶ θελιτώσεως Ἑνωριακῶν Κοινοτήτων Ὀρθοδόξων ἐν ταῖς διαφόραις Χώραις τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐν τῇ Ἱεραποστολῇ.

5. Τοῦ θέματος διευθετήσεως τῆς Ἰθαγενειακῆς καταστάσεως τῶν Μιγάδων Ὀρθοδόξων.

6. Τοῦ θέματος διαφυλάξεως καὶ διασφαλίσεως τυχόν ὑπαρχόντων Ἱερῶν Κειμηλίων εἰς τε τὸ Πατριαρχεῖον καὶ εἰς ἀπάσας τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις.

7. Τοῦ θέματος τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἀνατολικῇ Εὐρώπῃ.

8. Τοῦ θέματος τῶν Διαχριστιανικῶν Διαλόγων καὶ Συνεδρίων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς.

9. Τοῦ θέματος καταρτίσεως Καταλόγου πρὸς Ἀρχιερατείαν, ἐκ τῶν ἐχόντων τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα κληρικῶν τοῦ Πατριαρχείου, συμφώνως τῷ Κανονισμῷ.

10. Τοῦ θέματος ἐξετάσεως τῶν οἰκονομικῶν.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Γραμματείας)

Ἑνωσις Θεολόγων Βορείου Ἑλλάδος

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Τοῦ Δ. Σ. τῆς Ε. Θ. Ε. Β. Ε. με ἀφορμὴ τὰ τεκταίνονμενα σὲ θάρος τῆς Μακεδονίας.

Τὰ μέλη τῆς Ε. Θ. Ε. Β. Ε., ὡς πνευματικοὶ ἄνθρωποι, ἐπιστήμονες καὶ διδάσκαλοι τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης:

1. Ἐκφράζουμε τὴ δίκαιη ἀγανάκτηση γιὰ τὸν ἐπιχειρούμενο σφετερισμὸ τοῦ ὀνόματος τῆς ἑλληνικότητος Μακεδονίας ἀπὸ τῇ Σλαβικῇ Σκοπιανῇ Δημο-

κρατία γιὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἐθνικὴ ταυτότητα με ὀνομασία ποὺ ἀπατελεῖ ἀναμφισβήτητη ἐθνικὴ, πολιτιστικὴ καὶ ἱστορικὴ κληρονομία μας.

2. Διακηρύσσουμε τὴν ἑλληνικότητα τῆς Μακεδονίας, τὴν ὁποία μαρτυροῦν

α. ἡ ἀδιάψευστη ἱστορία με τοὺς Ἕλληνες Φίλιππο, Μ. Ἀλέξανδρο, Ἀριστοτέλη κ.λπ.,

β. τὰ ἑλληνικότετα ἀρχαιολογικὰ μνημεῖα τοῦ Μακεδονικοῦ Χώρου (Βεργίνα, Δίον κ.λπ.,

γ. ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ τὰ κείμενα ἀπὸ τὸν Στράβωνα, Πλούταρχο, Π. Δ. με τὸ Δανιήλ, Μακκαθαίους, Κ. Δ. με Ἀπ. Παῦλο καὶ ὅλο τὸ Ἑλληνικὸ Χριστιανικὸ Βυζάντιο μέχρι σήμερα με τὸν Ἅγιο Δημήτριο, τοὺς φωτιστὲς τῶν Σλάβων Ἑλληνες Μεθόδιο καὶ Κύριλλο κ.λπ.

3. Ἡ ἱστορικὴ πραγματικότητα μαρτυρεῖ ὅτι τὸ ὄνομα «Μακεδονία» ἀνήκει ἀποκλειστικά καὶ μόνο στοὺς Ἑλληνες Μακεδόνες, ποὺ ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες χρόνια κατοικοῦν σ' αὐτὴ τὴ γῆ. Καὶ σήμερα αὐτὴ ἡ Ἑλληνικὴ Μακεδονία κατοικεῖται μόνο ἀπὸ Ἑλληνες με μοναδικὴ καὶ ἀδιαμφισβήτητη ἐθνικὴ ὁμοιογένεια.

Γι' αὐτὸ ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία μας δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀντικείμενο καμμιᾶς διαπραγματεύσεως γιὰ καμινὰ λόγο καὶ καμμιὰ διπλωματικὴ σκοπιμότητα.

4. Πιστεύουμε ὅτι ἡ ἐπιχειρούμενη ἀναγνώριση τοῦ Σλαβικοῦ κράτους τῶν Σκοπιῶν με τὸ ἑλληνικὸ ὄνομα «Μακεδονία» εἶναι ἱστορικὰ ἀνεπίτρεπτη καὶ πολιτικὰ ἐπικίνδυνη γιατί ὑποκρύπτει σαφῶς ἐδαφικὲς διεκδικήσεις σὲ θάρος ἑλληνικῶν περιοχῶν. Οἱ Σκοπιανοί, ἕνα πολυεθνικὸ σλαβικὸ κράτιδιο, τεχνητὸ δημιούργημα τοῦ Τίτο (1944) σὰν συνέχεια τῆς ἐπεκτατικῆς πολιτικῆς τῆς Ρωσίας ἐπὶ Αἰκατερίνης, σφετερίστηκαν τὸ ὄνομα καὶ ἐπιδιώκουν τὴν ἀναγνώρισή τους με τὸ ψευδώνυμο «Μακεδονία» γιὰ νὰ δημιουργήσουν δικαίωμα ἐθνικῶν διεκδικήσεων ἑλληνικῶν ἐδαφῶν.

Στὴν προσπάθειά τους αὐτὴ θρῖσκουν συμμάχους τοὺς Βουλγάρους, με ἐθνικιστικὰ κατὰλοιπα τοῦ ἀποτυχημένου ἡγεμονισμοῦ τους.

5. Οἱ Σκοπιανοὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἀποκτήσουν τὴν αὐτονομία τους με κάποια ὀνομασία, ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπεται καμμιὰ Εὐρωπαϊκὴ χώρα νὰ παρασυρθῇ ἀπὸ τὴν ἐντεχνη σκοπιανὴ προπαγάνδα καὶ νὰ τοὺς ἀναγνωρίσει με τὸ καθαρὰ ἑλληνικὸ ὄνομα «Δημοκρατία Μακεδονίας».

6. Με θαθεῖα ἐπίγνωση τῆς ἑλληνικῆς μας καταγωγῆς, τῆς ἐθνικῆς μας συνειδήσεως καὶ τῆς ἱστορικῆς μας εὐθύνης διατρανώνουμε πρὸς κάθε κατεύθυνση τὴν ἀνάγκη γιὰ εἰρηνικὴ συμβίωση με τὶς γειτονικὲς χώρες, τὴν ἀλληλεγγύη τῶν λαῶν με θάση τὴν ἐλευθερία καὶ τὸν ἀμοιβαῖο σεβασμὸ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος καὶ τῶν συνόρων κάθε χώρας.

7. Ἐκδηλώνουμε ἀμέριστη συμπαράσταση στὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὸν προκαθήμενὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Σεραφεῖμ γιὰ τὴν θαρραλέα καταγγέ-

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Επισκόπου Διονυσίου Α. Ψαριανού, Μητροπολίτου Σερβίων και Κοζάνης, Τὸ σπίτιμας (εἰς βοήθειαν καὶ διαδοχὴν τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων), ἔκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήναι 1990, σελ. 252.

Ἦταν ἐπιτυχὴς ἡ ἰδέα (καὶ λαμπρὴ ἡ ἐκτέλεση) νὰ συγκεντρωθοῦν τὰ ὠραιότατα κηρύγματα τοῦ ἁγίου Κοζάνης γιὰ τὸ γάμο καὶ τὴν οἰκογενειακὴ ζωὴ καὶ νὰ ἐκδοθοῦν σ' ἓνα προσιτὸ κ' εὐπρόσωπο τόμο, μὲ τίτλο «Τὸ σπίτιμας». Παλαιότερα εἶχε τὸν βυζαντινὸ τίτλο «Εἰς βοήθειαν καὶ διαδοχὴν τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων» (ἔκδ. 1974 καὶ τοῦ 1988). Ὁ πατερικὸς καὶ ποιητικὸς Γέροντας, ὁ ἅγ. Κοζάνης, μᾶς προσφέρει μὲ τοῦτο τὸ βιβλίον του ἓνα χρησιμώτατο «Οἰκογενειακὸ Ἐγκόλπιο», ποὺ θὰ ἦταν εὐχὴς ἔργο νὰ πρὸσφερεταί, ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, σὲ κάθε νέο ζευγάρι ποὺ στεφανώνεται. Ἡ ἀκολουθία μάλιστα τοῦ Γάμου, ποὺ εἶναι τυπωμένη στὴν ἀρχὴ τοῦ βιβλίου (σελ. 12-36), θὰ τοὺς θυμίζει τὶς εὐχὲς τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴ νέα ζωὴ τοὺς ποὺ ἀρχίζουν μὲ τὸ μυστήριον αὐτό, καθὼς, τὴν ὥρα τῆς τελέσεως τοῦ μυστηρίου πολλοὶ λίγοι ἀκοῦνε ὅλες τὶς εὐχὲς καὶ τ' ἄλλα κείμενα στὴ συγκίνησιν ἢ στὴν ταραχὴ ποὺ συνήθως ἐπικρατεῖ. Στὰ τέσσερα Μέρη καὶ τὰ ἐπὶ μέρους Κεφάλαια τοῦ βιβλίου, ὁ Σεβασμιώτατος συγγραφεὺς ρίχνει φῶς στὰ σημαντικότερα προβλήματα τοῦ γάμου καὶ κάνει καὶ τοὺς νεονύμφους νὰ σκεφθοῦν σοβαρὰ καὶ υπεύθυνα τὸ νέο στάδιον τοῦ βίου τοὺς, ἀλλὰ δίνει καὶ ἄριστα ὑποδείγματα στοὺς ἱεροκλήρυκες γιὰ μιὰ σειρά συγχρόνων ἐκκλησιαστικῶν κηρυγμάτων ἐπάνω στὸ μυστήριον τοῦ γάμου.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

«Ἀγιορειτικὴ Μαρτυρία» (τριμηνιαία ἔκδοσις Ἱερᾶς Μονῆς Ξηροποτάμου), Ἀγ. Ὅρος.

Ἦδη ἔχει φτάσει στὸν τρίτον χρόνον τοῦ αὐτοῦ τοῦ λαμπροῦ ἀγιορειτικοῦ περιοδικοῦ, μὲ δέχρωμην ἐκτύπωση

κ' ἐκλεκτὴ πάντοτε ὕλη. Βυζαντινὴ αἰσθητικὴ στὶς βινιέττες καὶ στὰ σχέδια - κοσμήματα, κατανυκτικὴ γλῶσσα, υπεύθυνες καὶ σωστὲς μεταφράσεις ἀπὸ πατερικὰ ἢ ἄλλα σύγχρονα κείμενα ἀλλογλώσσων ὁρθόδοξων, ὅλα εἶναι προσεγμένα εἰς τὸ ἔπακρον. Ἄλλοι μπορεῖ νὰ ἔχουν διαφορετικὴ γνώμη, ἀλλὰ ἐδῶ καὶ χρόνια τώρα ἡ πρακτικὴ αὐτὴ εφαρμόζεται ἀπὸ ἀρκετὲς Μονὲς τοῦ Ἀγ. Ὄρους: ἀντὶ νὰ βγαίνουν στὸν κόσμον νὰ διδάξουν, μὲ παράβαση τῶν μοναστικῶν κανόνων καὶ πολλοὺς κινδύνους, τυπώνουν τὸ λόγο τοὺς καὶ τὸν κυκλοφοροῦν στὸν κόσμον μὲ τὰ σύγχρονα μέσα. Καὶ τὸ σπουδαῖον εἶναι, ὅτι ὁλόκληρο τὸ περιοδικὸ (γύρω στὶς 64 σελίδες συνήθως τὸ κάθε τεῦχος) ἔχει ὕλη πνευματικὴ, ὁρθόδοξη, μοναστικὴ, πατερικὴ, οἰκοδομητικὴ, ἀπὸ τὴν ὁποία δὲν πετᾷ τίποτε ἀπολύτως! Ὅλο «ψαχνὸ» καθὼς λέει ὁ λαός. Εὐχαριστοῦμε καὶ συγχαίρουμε τοὺς ἅγ. Μοναχοὺς τῆς Ἱ. Μ. Ξηροποτάμου, ἀπ' ὅπου μπορεῖ ὁ καθένας νὰ τὸ παραγγεῖλει καὶ νὰ τὸ λαβαίνει ὡς συνδρομητὴς (Περιοδ. «Ἀγιορειτικὴ Μαρτυρία», Ἱ. Μ. Ξηροποτάμου, 630.87 - Δάφνη - Ἀγ. Ὅρος). Διαβάζοντάς το, εἶναι σὰν νὰ κάνεις προσκύνημα στὸ εὐλογημένο «Περιβόλι τῆς Παναγίας»!

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Ὁ Ἱεραπόστολος τοῦ Ζαῖρ π. Κοσμάς Γρηγοριάτης (κατὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ πατέρα του Δημ. Ἀσλανίδη καὶ τὶς ἐπιστολές του). Ἐκδ. Ἱ. Μ. Ὁσίου Γρηγορίου, Ἀγ. Ὅρος 1991, σσ. 168.

Μετὰ τὴν ὁσιακὴ (μορφὴ καὶ) τελευτὴ τοῦ ἱεροποστόλου π. Χρυσοστόμου Παπασαραντοπούλου, ἄλλος ἓνας Ἱεραπόστολος ἐτάφη καὶ σπάρθηκαν τὰ μαρτυρικὰ ὁσῆα τοῦ στὴ γῆ τῆς μαύρης Ἠπείρου. Ὁ ἀγιορεῖτης μοναχὸς καὶ ζηλωτὴς ἱεροπόστολος π. Κοσμάς, τῆς Ἱ. Μονῆς Γρηγορίου (κατὰ κόσμον Ἰωάννης Ἀσλανίδης). Τὸ βιβλίον τοῦτο, ποὺ εἶναι κόπος καὶ πόνος τοῦ κατὰ σάρκα πατρός του, ἐξέδωκε ὁ

λίαν τῶν μεθοδεύσεων καὶ ἐνεργειῶν τοῦ Βατικανοῦ ἐναντίον τῶν Ὁρθόδοξων.

Ὑπενθυμίζουμε ὅτι οἱ λαοὶ πλέον δὲν «μεταβαίνουν εἰς Κανόσσαν» καὶ ὅτι ὁ ὁρθόδοξος ἐλληνισμὸς δὲν πρόκειται νὰ ἀπεμπολίσαι τὰ ἱερὰ καὶ δίκαια στὸν αἰῶνα τῶν ἐλευθεριῶν, τὰ ὁποῖα ξέρει νὰ ὑπερασπίζεται μὲ αὐτοθυσία, ὅπως δείχνει ἡ ἱστορία του.

8. Τέλος δηλώνουμε ὅτι κάθε ξενοκίνητη ἐπιβολή,

ὁθενδήποτε προερχομένη, σὲ βάρος τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς χώρας μας, θὰ συναντήσῃ τὴν δημοψυχία καὶ ἐνότητα σύμπαντος τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ.

Γιὰ τὸ Δ. Σ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΡΙΚΩΝΗΣ

Καθηγητὴς Πανεπιστημίου

Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ποιμαντικῆς ΑΠΘ

πνευματικὸς πατήρ καὶ Γέροντάς του, μαζί μὲ τὴν ἀδελφότητα τῆς Ἱ. Μ. Γρηγορίου καὶ τὸ ἀφιερώνουν στοὺς «ἀπανταχοῦ τῆς γῆς ὀρθοδόξους Ἱεραποστόλους». Οἱ ἅγιοι πατέρες τῆς Μονῆς τῆς μετανοίας του, δυὸ χρόνια μετὰ τὴ μαρτυρικὴ τελείωση τοῦ ἀδελφοῦ τους, κάνουν τὸ καλύτερο μνημόσυνό Του μ' αὐτὴ τὴν ἀπλὴ ἀφήγηση τοῦ βίου του καὶ τὶς λίγες ἐπιστολές του πρὸς τὸν Μητροπολίτη του, τὸν Γέροντά του, τοὺς Γονεῖς του καὶ ἄλλα πνευματικὰ πρόσωπα ἢ Συλλόγους Ἱεραποστολικούς. Διδάσκουν, οἰκοδομοῦν καὶ φρονιματίζουν ὅλ' αὐτὰ τὰ κείμενα, πού δὲν εἶναι ψυχρὲς θεωρίες, μὰ τὸ ἀνάβρυσμα τῆς ψυχῆς του, κ' ἐπισφραγίστηκαν μὲ τὸ αἷμα τῆς θυσίας του. Περιμένουμε νὰ ἐκδοθεῖ γρήγορα καὶ τὸ Ἱεραποστολικὸ του Ἡμερολόγιο, πού ὁ μακαριστὸς π. Κοσμάς κρατοῦσε (βλ. σελ. 73). Ἡ σύγχρονη Ἱεραποστολή θὰ ἔχει ἀρκετὰ νὰ διδαχθεῖ, ὅπως καὶ κάθε ὀρθόδοξος Χριστιανός.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Κώστα Σαρδελῆ, Ὁ Ἀγίος τῶν Σκλάβων (Κοσμάς ὁ Αἰτωλός), ἔκτη ἔκδοση, Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας», Ἀθήνα 1990, σσ. 456.

Ἀπὸ ἄποψη λογοτεχνικῆ τὸ σπουδαιότερο ἔργο, πού μᾶς δίνει σὲ μορφὴ μυθιστορήματος τὸν μεγάλο Δάσκαλο καὶ φωτιστὴ τοῦ Γένους, τὸν κορυφαῖο Νεομάρτυρα τῆς Ἐκκλησίας μας, τὸν ἅγιο Κόσμος τῶν Αἰτωλῶν. Γραμμένο ἀπὸ ἕναν πολυγραφώτατο συγγραφέα καὶ πιστὸ τέκνο τῆς Ἐκκλησίας, τὸν κ. Κώστα Σαρδελῆ, ἔχει γνωρίσει ὡς τώρα ἀλλεπάλληλες ἐκδόσεις. Εἶναι ἴσως ἀπὸ τὰ πιὸ πετυχημένα βιβλία τῆς σειρᾶς «Νεοελληνικὴ Λογοτεχνία» τῆς «Ἑστίας» (ὁδ. Σόλωνος, Ἀθήνα). Ἡ καινούργια ἔκδοση εἶναι ξαναπλασμένη καὶ πλουτισμένη μὲ νέα στοιχεῖα. Ἡ μεγάλη ἐπιτυχία τοῦ βιβλίου ὀφείλεται στὴν τέχνη τοῦ συγγραφέα, νὰ πλέκει τὰ δραματικὰ στοιχεῖα τῆς ζωῆς τοῦ Πατρο-Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ μὲ τὴν ἱστορία τῆς πατρίδας μας καὶ μὲ τὰ κατανυκτικὰ καὶ δυνατὰ λόγια τοῦ Ἀγίου, πού εἶναι μιὰ διδασκαλία γιὰ τοὺς Ἕλληνες καὶ τοὺς Ὀρθόδοξους πάντα ἐπίκαιρη καὶ ἀξεπέραστη. Διαβάζεται καὶ σήμερα ὅπως χθές, ὅπως θὰ διαβάζεται καὶ αὔριο. Ἀνοίγεις τὸ βιβλίον, τὸ ἀρχίζεις καὶ δὲν καταλαβαίνεις πότε πῆγε στὴ μέση κιόλας! Ἕνας ἀγαπημένος Ἀγίος ἀπ' ὅλους τοὺς Ἕλληνες, στὸν ὁποῖο τόσα ὀφείλει τὸ «Ἑλληνικὸ» πού προφήτεψε, παρουσιασμένος μ' ἐξαίσιον τρόπο, ἀπὸ ἕναν ἐκλεκτὸ μαῖστορα τοῦ

εἵδους. Ἕνα βιβλίον πού ἔχει τὴ θέση του σὲ κάθε ἑλληνικὸ σπίτι καὶ σχολεῖο.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Ἱ. Μ. Διονυσίου Ἀγ. Ὁρους, Τὸ Ἀωδέκαιορον, Ἀγ. Ὁρος 1991.

Πρόκειται γιὰ ἕνα Λεύκωμα βυζαντινῶν εἰκόνων (15), μὲ ἀριστουργηματικὴ ἐκτύπωση, πού κυκλοφόρησε τελευταῖα ἡ Ἱ. Μ. Διονυσίου τοῦ Ἀγ. Ὁρους. Κυκλοφοροῦν ξεχωριστὰ τυπωμένες, σὲ πολυτελὴ φάκελο, ἔτσι πού, ἂν κάποιος ναὸς ἢ πιστὸς θέλει νὰ τίς κάμει σὲ ξύλο εἰκόνες, μποροῦν νὰ γίνουν κάλλιστα ἐκκλησιαστικὰ κοσμήματα ἢ λατρευτικὰ εἰκονίσματα, πού τὰ πρωτότυπά τους βρίσκονται σήμερα στὸν περικαλλέστατο ναὸ τῆς Ἱ. Μ. Διονυσίου (Καθολικόν). Εἶναι εἰκόνες μεταβυζαντινές, κρητικῆς σχολῆς, κάποιου ἀνωνύμου ἁγιογράφου, ἐκθαμβωτικοῦ κάλλους κ' ἐσωτερικῆς ωραιότητος. Στὸ μονόφυλλο τοῦ Προλόγου (βυζαντινιστὴ μὲν γραμμένον, ἀλλὰ στὴ δημοτικῇ) σημειώνεται: «Ἀπὸ τὴν πρώτη ματιὰ γίνονται ἐμφανεῖς πολλὲς πτυχὲς μιᾶς πλουσιωτάτης καὶ ἐπιμελημένης ἐργασίας, πού αἰχμαλωτίζει μὲ τὴν πνευματικὴν ωραιότητα τῶν Προσώπων καὶ τὴ μυστικὴ δύναμη τῆς ἀπεικονιζομένης ἱστορήσεως. Ὁ ἀνώνυμος ἁγιογράφος, ἐμποτισμένος μὲ τὸ ποθητὸ γιὰ τοὺς ἐραστὰς τῆς τελειότητος πνεῦμα τῆς ἀφανείας, ὅπωςδὴποτε δέχθηκε προηγουμένως πλούσιο τὸν φωτισμὸ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, γιὰ νὰ μπορέσει νὰ μεταφέρει διὰ ὑλικῶν στοιχείων πάνω σὲ μιὰ ἄψυχη ἐπιφάνεια». Στὸ σύνολο τῶν εἰκόνων δὲν ἔχει ἐντοπισθεῖ, ἀκόμη, ἡ εἰκόνα τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, γι' αὐτὸ καὶ οἱ ὑπεύθυνοι τῆς ἐκδόσεως, ἄριστα ποιῶντες, ἔβαλαν τὴν εἰκόνα τοῦ Τιμίου Προδρόμου, πού εἶναι ἰδιαιτέρος Προσώπης τοῦ Μοναστηριοῦ. Περιμένουμε καὶ τὴ συνέχεια!

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

7. ΜΙΚΡΟΝ ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ ἢ ΑΓΙΑΣΜΑΤΑΡΙΟΝ. Ἀθήνα 1992, σσ. 543 (σχῆμα 12X17 ἑκατ.).

Ἡ ἔκδοση αὐτὴ εἶναι ἡ 11η τοῦ Μικροῦ Εὐχολογίου, ἀλλὰ ἡ 1η μὲ νέα φωτοστοιχειοθεσία καὶ σελιδοποίηση. Μὲ στοιχεῖα ἰδιαίτερα εὐανάγνωστα, δίχρωμη ἐκτύπωση καὶ χρυσόδετη βιβλιοδεσία, ἀποτελεῖ τὸ πλέον εὐχρηστο βοήθημα στὰ χέρια τῶν λειτουργῶν τοῦ Ὑψίστου. Περιέχει, ὅπως εἶναι γνωστὸν, ὅλες τὶς Ἀκολουθίας τῶν Τελετῶν καὶ Μυστηρίων καὶ ὅλες τὶς εὐχές «εἰς διαφόρους περιστάσεις», ἐνῶ στὸ «Ἐπίμετρον» παρατίθενται τὰ ἀναστάσιμα ἑωθινὰ Εὐαγ-

γέλια, οί Καταβασίες τοῦ ἁγίου Πάσχα καὶ τῆς 'Υψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, τὸ Μηνολόγιον τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ καὶ τὸ Πανάγιον (ἁλφασθητικὸς ὀνομαστικὸς πίνακας τῶν 'Αγίων).

8. Μητροπολ. Σισανίου καὶ Σιατίστης 'Αντωνίου Γ. Κόμπου, ΚΟΣΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ. 'Αθήναι 1992, σσ. 180 (σχῆμα 14Χ21 ἑκατ.).

Τὸ πάντοτε ἐπικαιρο ἐρώτημα γιὰ τὴ σχέση τῆς πολιτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας, ἐξετάζεται μὲ ἐμβρίθεια στὴν ἐν λόγω μελέτη τοῦ Σεβ. Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. 'Αντωνίου, «ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν 'Αποστολικῶν Πατέρων μέχρι τῆς πώσεως τοῦ Βυζαντίου», ὅπως ἀναφέρεται καὶ στὸν ὑπότιτλο τοῦ βιβλίου. Ὁ ἀναγνώστης του θὰ πληροφορηθεῖ ὑπεύθυνα τί διδάσκουν οἱ 'Αποστολικοὶ Πατέρες, οἱ 'Απολογητές, οἱ 'Αλεξανδρινοὶ καὶ οἱ Καππαδόκες, ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, 'Ισίδωρος ὁ Πηλουσιώτης, 'Αμβρόσιος ὁ Μεδιολάνων, ὁ ἱερὸς Αὐγουστίνος καὶ ἄλλοι μεγάλοι Πατέρες. Οἱ 439 ὑποσημειώσεις καὶ ἡ παρατιθέμενη Βιβλιογραφία (σελίδες 153-178) τεκμηριώνουν κατὰ τὸν καλῦτερο τρόπο τὸ περιεχόμενο τοῦ σημαντικοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

9. Μητροπολίτου Γουμένισσης, 'Αξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου Δημητρίου, Οἱ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΩΣ ΕΔΙΔΑΞΑΝ (Κυριακοδρόμιον). 'Αθήνα 1992, σσ. 216 (σχῆμα 14Χ21 ἑκατ.).

Πενήντα δύο «κέιμενα ἐρμηνείας τῶν 'Αποστολικῶν περικοπῶν, βασισμένα στὴ λειτουργικὴ παράδοση καὶ τὴν πατερικὴ σοφία, στὰ ἀγιολογικὰ ὑποδείγματα καὶ στὴν ποιμαντικὴ πράξη», περιέχονται στὸν τόμο αὐτό, κάτω ἀπὸ τὸν εὐστοχο τίτλο «οἱ 'Απόστολοι ὡς ἐδίδαξαν». Εἶναι δηλαδὴ σύντομα κηρύγματα ποὺ δημοσιεύτηκαν γιὰ πρώτη φορά ὡς κύρια ἄρθρα στὴ «Φωνὴ Κυρίου» τοῦ ἔτους 1987. Πρόκειται γιὰ «εὐχρηστο κηρυκτικὸ βοήθημα», γιὰ βιβλίον ὀρθοδόξου πνευματικότητος καὶ γιὰ μαρτυρία αὐθεντικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ λόγου. Ὁ Σεβ. συγγραφέας ἀφιερώνει τὸ ἔργο του αὐτὸ στὸν Μακ. Προκαθήμενον τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος κ. κ. Σεραφεῖμ, «θαυσεβάστω, υἱοπρεπῶς καὶ εὐγνωμόνως».

10. 'Αθαν. 'Ι. Δεληκωστοπούλου, Καθηγ. Πανεπιστημίου, Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ στὴν 'Ανατολικὴ 'Ορθόδοξη 'Εκκλησία. 'Αθήνα 1992, σσ. 128 (σχῆμα 14Χ21 ἑκατ.).

'Εργο ποὺ ἀπέσπασε τὸν "Επαινον τῆς 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν (1990), διότι «τὴν τῆς Θεολογίας ἐπιστήμην διαφερόντως θεραπεύει». Πρόκειται γιὰ εὐσύννοπη εἰσαγωγή καὶ ἀνάπτυξη τοῦ σπουδαίου θέματος περὶ τῆς Μυστικῆς Θεολογίας ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους "Ελληνες καὶ 'Εβραίους μέχρι τοὺς μεγάλους πατέρες τοῦ μυστικισμοῦ στὴν 'Ανατολικὴ καὶ στὴ Δυτικὴ (ἀδιαίρετη) 'Εκκλησία. Χωρίζεται σὲ εἴκοσι κεφάλαια καὶ συμπληρώνεται μὲ πλούσια ἑλληνικὴ καὶ ξένη βιβλιογραφία.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

'Ιερὰ 'Αρχιεπισκοπὴ 'Αθηνῶν

"Εχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἁρθρῶν 37, πρῆρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος», ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἁρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημερίων», προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρῶσιν κενῆς θέσεως τακτικοῦ 'Εφημερίου ἐν τῷ 'Ι. Ναῷ 'Αγ. Διονυσίου 'Αρεοπαγίτου-Κολωνακίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσιν τὴν 'Εφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἁρθροῦ 34/1α τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νεομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

'Εν 'Αθήναις τῇ 8ῃ 'Ιουνίου 1992

† Ὁ 'Αθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

'Ιερὰ Μητρόπολις 'Αργολίδος

"Εχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἁρθροῦ 38 παρὰρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος» καὶ τῶν ἁρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν 'Ιερῶν Ναῶν 1) 'Αγίου Νικολάου Ναυπλίου, 2) Ζωοδόχου Πηγῆς Κεφαλαρίου "Αργους, 3) Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου Φιχτίων "Αργους,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

'Εν Ναυπλίῳ τῇ 25ῃ Μαΐου 1992

† Ὁ 'Αργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

'Ιερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

"Εχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἁρθροῦ 38 παρὰρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος» καὶ τῶν ἁρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου «Περὶ 'Ιερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγίων Θεοδώρων, ὁμωνύμου χωρίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

'Εν Βόλῳ τῇ 29ῃ Μαΐου 1992

† Ὁ Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Σμύρνης

"Εχοντες υπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) ἀγίου Νικολάου Γλυφάδας, 2) Εἰσοδίων Θεοτόκου Τερψιθέας - Γλυφάδας, 3) ἀγίου Παύλου - ἀγίου Δημητρίου Γλυφάδας,

καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Ν. Σμύρνη τῇ 3ῃ Ἰουνίου 1992

† Ὁ Ν. Σμύρνης ΑΓΘΑΓΓΕΛΟΣ

"Εχοντες υπ' ὄψιν τὰς διατάξεις α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρῶσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἱ. ναῷ ἀγίου Ἀλεξάνδρου Π. Φαλήρου,

καλοῦμεν τοὺς θουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/ιβ' τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ν. Σμύρνη τῇ 3ῃ Ἰουνίου 1992

† Ὁ Ν. Σμύρνης ΑΓΘΑΓΓΕΛΟΣ

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Ἰωαννουπόλεως καὶ Πρετορίας

Προκειμένου νὰ πληρῶσιν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Παντανάσσης - Γιοχάννεσμπουργκ/Νοτ. Ἀφρικῆς ζητεῖ Κληρικὸν πληροῦντα τὰς κάτωθι προϋποθέσεις:

1. Πτυχίον Θεολογικῆς Σχολῆς.
2. Γνώσις ἀγγλικῆς γλώσσης.

Τυχὸν κατοχὴ διδακτορικοῦ διπλώματος, θὰ βοηθῇ εἰς τὴν τοποθέτησίν του καὶ ὡς Καθηγητοῦ τῆς Ἐδρας Ὁρθοδόξου Θεολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς πόλεως.

Καλοῦνται οἱ ἐνδιαφερόμενοι διὰ περισσοτέρας πληροφορίας νὰ ἀποτανθοῦν:

Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἰωαννουπόλεως καὶ Πρετορίας κ. Παῦλον.

P. O. BOX 1096
HOUGHTON 2041
JOHANNESBURG R. S. AFRICA
Τηλέφωνο 002711-880 2057
FAX 002711 000 2550

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »**ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ****ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ****Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ**

Τηλ. 72.18.308, Fax 72.26.597

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως **ΘΕΟΦΙΛΟΣ**
† Ὁ Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγ. Ὁρους **ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ**ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Ὁμότ. Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Ἀρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου
τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἑσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.
Β) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 20 ἑτησίως.
Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Ρωμαιοκαθολικῆς ἐξηγήσεως γιὰ τὴν πολιτικὴν τοῦ Βατικανοῦ στὴν Ἀνατ. Εὐρώπην.

Ἱερᾶς Συνόδου, Εὐχαὶ πρὸς τὸν ἐορτάζοντα Παναγ. Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη.

Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, Ποιμαντορικῆς Ἐγκύκλιος 2536 (περὶ Μακεδονίας).

Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Ἡ Ἀλωση, χθὲς καὶ σήμερον.

Πανελλήνιο Συνέδριο Στελεχῶν Νεότητος Ἱ. Μητροπόλεων (16-17.5.92).

Μητροπ. Σύρου Δωροθέου, Ὁ Σύρου Φιλάρετος Ἰωαννίδης (1883 - 1961).

Ἡλία Β. Οἰκονόμου, Δημήτριος Α', «φωνὴ αὐρας λεπτῆς».

Δημ. Γ. Γόνη, Τὸ Πατριαρχικὸν στὴν Ἐκκλησίᾳ τῆς Βουλγαρίας.

Πρωτοπρ. Ἡλία Δροσινοῦ, Ἡ ἐκλογὴ καὶ ἐνθρόνισις τοῦ Σεβ. Αὐστρίας κ. Μιχαήλ.

Ἀρχιμ. Μακαρίου Βαλαῆ, Τρεῖς Ἐπίσκοποι κοινωνικοὶ ἐργάται.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παρουσίαση ἐκδόσεων Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Παράρτημα.